

**STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
MIASTA PYSKOWICE**

**TOM I
UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

**/PROJEKT
- WYŁOŻENIE DO PUBLICZNEGO WGLĄDU/**

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ I.....	6
USTALENIA OGÓLNE.....	6
§1. PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA.....	6
§2. ZAKRES I STRUKTURA TOMU I.....	6
ROZDZIAŁ II.....	8
INFORMACJE O MIEŚCIE, MIASTACH SĄSIEDNICH I REGIONIE.....	8
§3. INFORMACJE O MIEŚCIE.....	8
§4. INFORMACJE O MIASTACH SĄSIEDNICH.....	9
ROZDZIAŁ III.....	11
UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENÓW.....	11
§5. IDENTYFIKACJA STANU ISTNIEJĄCEGO.....	11
§6. UŻYTKI GRUNTOWE.....	11
§7. INWENTARYZACJA URBANISTYCZNA I DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE TERENÓW.....	12
§8. INWENTARYZACJA UZBROJENIA TERENU.....	16
ROZDZIAŁ IV.....	17
UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO.....	17
I WYMOGU JEGO OCHRONY.....	17
§9. IDENTYFIKACJA STANU ISTNIEJĄCEGO.....	17
§10. WYMOGI OCHRONY ŁADU PRZESTRZENNEGO.....	18
ROZDZIAŁ V.....	18
UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ PRZYGOTOWANEJ NA POTRZEBY STRATEGII ROZWOJU GMINY.....	18
§11. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ PRZYGOTOWANEJ NA POTRZEBY STRATEGII ROZWOJU GMINY.....	18
ROZDZIAŁ VI.....	20
UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO.....	20
§12. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE.....	20
§13. OCHRONA PRAWNA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH.....	25
§14. KLIMAT.....	27
§15. RZEŻBA TERENU I GEOMORFOLOGIA.....	30
§16. BUDOWA GEOLOGICZNA I STRATYGRAFIA.....	31
§17. GLEBY.....	32
§18. WODY POWIERZCHNIOWE I ICH JAKOŚĆ.....	34
§19. KRAJOBRAZ.....	36
ROZDZIAŁ VII.....	38
STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.....	38
§20. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW.....	38

§21. DOBRA KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	56
ROZDZIAŁ VIII	57
WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONA ICH ZDROWIA ORAZ ZAPEWNIENIE DOSTĘPNOŚCI OSOBOM ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI	57
§22. LUDNOŚĆ	57
§23. OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA	64
§24. ZAPEWNIENIE DOSTĘPNOŚCI OSOBOM ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI	65
§25. EDUKACJA	67
§26. KULTURA, SPORT I REKREACJA	69
§27. OŚRODKI USŁUGOWE, W TYM OBIEKTY HANDLOWE O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 m ²	71
§28. RYNEK PRACY	72
§29. WARUNKI MIESZKANIOWE, W TYM STANDARDY ZAMIESZKANIA	73
§30. OBSZAR ZDEGRADOWANY I OBSZAR REWITALIZACJI	75
ROZDZIAŁ IX	77
ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	77
§31. ZAGROŻENIA PORZĄDKU PUBLICZNEGO, PRZESTĘPCZOŚĆ I NARUSZENIA PRAWA	77
§32. ZAGROŻENIE WYNIKAJĄCE Z WYSTĄPIENIA POWAŻNEJ AWARII PRZEMYSŁOWEJ	79
§33. ZAGROŻENIE POWODZIOWE	79
§34. ZAGROŻENIE OSUWISKAMI	79
§35. ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z EKSPLOATACJĄ GÓRNICZĄ	79
ROZDZIAŁ X	80
POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY	80
§36. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH	80
§37. SYTUACJA EKONOMICZNA	83
§38. SYTUACJA SPOŁECZNA	86
§39. SYTUACJA ŚRODOWISKOWA	88
§40. PROGNOZA DEMOGRAFICZNA	90
ROZDZIAŁ XI	92
STAN PRAWNY GRUNTÓW	92
§41. ANALIZA STANU PRAWNEGO GRUNTÓW	92
ROZDZIAŁ XII	93
WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	93
§42. OBIEKTY I TERENY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	93
ROZDZIAŁ XIII	93
WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH	93
§43. OSUWISKA	93
ROZDZIAŁ XIV	95
WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH, UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA	

DWUTLENKU WĘGLA ORAZ WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH, WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH.....	95
§44. ZŁOŻA KOPALIN	95
§45. WODY PODZIEMNE I ICH JAKOŚĆ	95
§46. UDOKUMENTOWANE KOMPLEKSY PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA.....	98
ROZDZIAŁ XV	99
STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPIEŃ UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI.....	99
§47. SYSTEM KOMUNIKACJI DROGOWEJ I KOLEJOWEJ.....	99
§48. SYSTEM KOMUNIKACJI ZBIOROWEJ	100
§49. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ.....	100
§50. ZAOPATRZENIE W GAZ ZIEMNY	100
§51. ZAOPATRZENIE W CIEPŁO	101
§52. ZAOPATRZENIE W WODĘ I SIEĆ WODOCIĄGOWA.....	101
§53. SIEĆ KANALIZACYJNA I GOSPODARKA ŚCIEKOWA	102
§54. GOSPODARKA ODPADAMI.....	102
ROZDZIAŁ XVI.....	103
ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH.....	103
§55. ZADANIA PUBLICZNE O ZNACZENIU PONADLOKALNYM WYNIKAJĄCE Z PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO.....	103
ROZDZIAŁ XVII.....	104
WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ.....	104
§56. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ.....	104
§1. UWARUNKOWANIA ROZWOJU	105
§2. WYTYCZNE WYNIKAJĄCE Z UWARUNKOWAŃ ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	106

SPIS TABEL

Tab. nr 1: Użytkowanie gruntów.....	12
Tab. nr 2: Wykaz obowiązujących planów miejscowych na terenie miasta.....	13
Tab. nr 3: Inwentaryzacja urbanistyczna - użytkowanie terenów.	15
Tab. nr 4: Pomniki przyrody na terenie miasta Pyskowice.	25
Tab. nr 5: Wykaz obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomości na obszarze miasta Pyskowice.	41
Tab. nr 6: Wykaz stanowisk archeologicznych na obszarze Pyskowic.	54
Tab. nr 7: Ludność wg płci	57
Tab. nr 8: Gęstość zaludnienia.	58
Tab. nr 9: Struktura ludności wg ekonomicznych grup wiekowych.....	60
Tab. nr 10: Procentowy udział ludności wg ekonomicznych grup wiekowych.....	60
Tab. nr 11: Przyrost naturalny.....	62
Tab. nr 12: Migracje ludności	63
Tab. nr 13: Obiekty handlowe.	72
Tab. nr 14: Pracujący.....	73

Tab. nr 15: Bezrobotni zarejestrowani.	73
Tab. nr 16: Zasoby mieszkaniowe.	74
Tab. nr 17: Podmioty gospodarki narodowej wg rejestru REGON.	84
Tab. nr 18: Podmioty gospodarki narodowej wg PKD.	85
Tab. nr 21: Prognoza demograficzna dla miasta Pyskowice do 2030 r. dla poszczególnych grup wieku.....	91
Tab. nr 22: Prognoza demograficzna dla miasta Pyskowice do 2050 r.....	92

SPIS WYKRESÓW

Wykres nr 1: Liczba ludności Pyskowic w latach 1995 – 2020.	57
Wykres nr 2: Procentowa struktura wieku.....	58
Wykres nr 3: Struktura wieku z podziałem na płeć.	59
Wykres nr 4: Struktura ludności wg ekonomicznych grup wiekowych.....	61
Wykres nr 5: Przyrost naturalny.	62
Wykres nr 6: Mieszkania oddane do użytku w latach 2000-2020.....	75
Wykres nr 7: Przedmiot zgłoszeń mieszkańców i interwencji podjętych przez Straż Miejską w Pyskowicach w 2020 r.....	77
Wykres nr 8: Podmioty gospodarki narodowej ogółem w latach 1995 - 2020.....	84

SPIS RYSUNKÓW STUDIUM:

RYSUNEK IA – STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO

RYSUNEK IB – STAN ŚRODOWISKA

RYSUNEK IC – STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTRY TECHNICZNEJ

ROZDZIAŁ I USTALENIA OGÓLNE

§1. PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA

1. Przedmiotem opracowania jest „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice”, w granicach wyznaczonych na rysunkach studium, zgodnie z uchwałą nr XII/114/2019 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 26 września 2019 r. o przystąpieniu do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice.
2. Studium sporządzono dla obszaru w granicach administracyjnych miasta, dla terenu o powierzchni ok. 31,14 km² (Raport o stanie gminy Pyskowice 2020 r.).
3. Zakres studium jest zgodny z przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
4. Ujawnione na podstawie porównania (z różnych źródeł informacyjnych) dane o powierzchniach i liczbie ludności są rozbieżne w granicy dopuszczalnego błędu i nie mają znaczenia dla podejmowanych w studium rozstrzygnięć

§2. ZAKRES I STRUKTURA TOMU I

1. Tom I - Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego zawiera informacje dotyczące stanu miasta wraz z wytycznymi do części Kierunków zagospodarowania przestrzennego.
2. Zgodnie z przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Tom I zawiera:
 - 1) Informacje o regionie, mieście i miastach sąsiednich (Rozdział II),
 - 2) Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu (Rozdział III),
 - 3) Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony (Rozdział IV),
 - 4) Stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkość i jakość zasobów wodnych oraz wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego (Rozdział V),
 - 5) Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej (Rozdział VI),
 - 6) Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrona ich zdrowia oraz zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Rozdział VII),
 - 7) Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia (Rozdział VIII),
 - 8) Potrzeby i możliwości rozwoju gminy (Rozdział IX),
 - 9) Stan prawny gruntów (Rozdział X),
 - 10) Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych (Rozdział XI),

- 11) Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych (Rozdział XII),
- 12) Występowanie udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych, udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla oraz występowanie terenów górniczych, wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych (Rozdział XIII),
- 13) Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopień uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami (Rozdział XIV),
- 14) Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych (Rozdział XV),
- 15) Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej (Rozdział XVI).

ROZDZIAŁ II

INFORMACJE O MIEŚCIE, MIASTACH SASIEDNICH I REGIONIE

§3. INFORMACJE O MIEŚCIE

1. Miasto Pyskowice jest położone w południowo-zachodniej Polsce, w zachodniej części województwa śląskiego, w północno-wschodniej części powiatu gliwickiego, nad rzeką Dramą. Powierzchnia gminy wynosi 31,14 km², co stanowi 4,69 % powierzchni powiatu.
2. Miasto graniczy:
 - od południa z miastem Gliwice,
 - od strony zachodniej z gminami powiatu gliwickiego: Rudziniec, Toszek,
 - od wschodu z należąca do powiatu tarnogórskiego gminą Zbrostawice.
3. W skład Pyskowic wchodzi 4 dzielnice:
 - Czerwionka
 - Dzierżno
 - Mikuszowina
 - Zaolszany.
4. W 2020 roku miasto zamieszkiwały 16 465 osoby (stan na 31.12.2020 na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Pyskowicach), z czego 52,0% stanowią kobiety, a 48,0% mężczyźni.
5. Pyskowice uzyskały prawa miejskie około 1260 roku, a tym samym są jednym z najstarszych miast Górnego Śląska.
6. Pyskowice leżą przy trasach na Poznań i Opole, w pobliżu autostrady A4 i A1, w sąsiedztwie dużych aglomeracji miejskich. Miasto posiada zwarty i dobrze rozwinięty układ drogowy. Przez teren Pyskowic przebiegają dwie drogi krajowe: nr 40 i 94 o łącznej dł. 8,1 km, droga wojewódzka nr 901 relacji Wielowieś – Gliwice o dł. 5,5 km, a także drogi powiatowe o dł. 7 km i gminne o dł. 65 km. Z północnego zachodu na południowy wschód przez miasto przebiega linia kolejowa nr 132 relacji Bytom – Wrocław Główny, która na odcinku Pyskowice PKA – Paczyna jest linią magistralną o znaczeniu państwowym, a na odcinku Zabrze Mikulczyce – Pyskowice PKA linią drugorzędną. W kierunku południowym odgałęzia się linia magistralna nr 135 relacji Gliwice Łabędy – Pyskowice o znaczeniu państwowym.
7. Zgodnie z podziałem Polski na jednostki fizyczno-geograficzne wg Kondrackiego zachodnia część Pyskowic przynależy do makroregionu Niziny Śląskiej i mezoregionu Kotliny Raciborskiej, natomiast wschodnia do makroregionu Wyżyny Śląskiej i mezoregionu Wyżyny Katowickiej. Środkową część miasta stanowią głównie tereny zurbanizowane, otoczone terenami rolnymi. Obszar zurbanizowany dzieli się zwyczajowo na tzw. Stare Pyskowice (południowa część) i Nowe Pyskowice (północna część), przedzielone rzeką Dramą i obwodnicą. Poza centralną częścią miasta znajdują się dzielnica Dzierżno, Mikuszowina, Zaolszany i Czerwionka. W południowo zachodniej części miasta zlokalizowane są dwa sztuczne zbiorniki – Dzierżno Małe i część Dzierżna Dużego. Pomiedzy zbiornikami przeprowadzony jest Kanał Gliwicki.
8. Walorem Pyskowic jest zabytkowy zespół urbanistyczny starego miasta z rynkiem. Wartościowe zespoły zabudowy mieszkaniowej znajdują się również na południu miasta

oraz na północ od centrum. Wśród walorów krajobrazowych należy wymienić otwarte tereny rolne, tereny zielone doliny Dramy oraz zbiorniki wodne Dzierżno Małe i Dzierżno Duże. Z uwagi na wymienione walory oraz położenie na obrzeżach aglomeracji górnośląskiej, w tym bezpośrednie sąsiedztwo z miastem Gliwice, Pyskowice są atrakcyjnym miejscem do stałego zamieszkania, prowadzenia działalności gospodarczej oraz turystyki i wypoczynku.

§4. INFORMACJE O GMINACH SĄSIEDNICH

1. Od południa Pyskowice graniczą z miastem Gliwice, które posiada *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice*, zatwierdzone uchwałą nr XXXI/956/2009 Rady Miejskiej w Gliwicach z dnia 17 grudnia 2009 r.

Obszar przygraniczny objęty jest:

- miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice dla obszaru obejmującego „osiedle Czechowice”, zatwierdzonym uchwałą nr XLIII/906/2014 Rady Miejskiej w Gliwicach z dnia 8 maja 2014 r.
- miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego miasta Gliwice dla terenu obejmującego dzielnicę Łabędy, zatwierdzonym uchwałą nr XIII/395/2007 Rady Miejskiej w Gliwicach z dnia 20 grudnia 2007 r.

Obszar stykowy po stronie Gliwic w rejonie Łabęd obejmuje tereny przemysłu, baz i składów (istniejące Zakłady Mechaniczne Bumar-Łabędy SA), tereny usługowo-produkcyjne i tereny rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² (niezabudowane), a w rejonie Czechowic tereny rolnicze.

2. Od wschodu Pyskowice graniczą z gminą Zbroślawice w powiecie tarnogórskim (miejscowościami Łubie, Jaśkowice, Zawada i Przechlebie), która posiada *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zbroślawice*, zatwierdzone uchwałą nr XXXXI/455/2018 Rady Gminy Zbroślawice z dnia 27 czerwca 2018 r.

Obszar przygraniczny objęty jest następującymi planami miejscowymi:

- zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbroślawice dla obszaru sołectwa Zawada, zatwierdzona uchwałą nr XXX/508/06 Rady Gminy Zbroślawice z dnia 22 lutego 2006 r.,
- zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbroślawice dla obszaru sołectwa Jaśkowice, zatwierdzona uchwałą nr XXIX/501/05 Rady Gminy Zbroślawice z dnia 29 grudnia 2005 r.,
- zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Zbroślawice dla obszaru sołectwa Łubie, zatwierdzona uchwałą nr XXX/510/06 Rady Gminy Zbroślawice z dnia 22 lutego 2006 r.

Obszar stykowy obejmuje głównie tereny rolne oraz tereny leśne i zieleni nieurządzonej.

3. Od zachodu i północnego zachodu Pyskowice graniczą z gminą miejsko-wiejską Toszek (miejscowościami Paczyna i Pniów), która posiada *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Toszek* w granicach administracyjnych miasta i gminy Toszek zatwierdzone uchwałą nr XXVIII/195/2016 z dnia 30 listopada 2016 r.

Obszar przygraniczny objęty jest w całości miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Toszek, zatwierdzony uchwałą nr XVI/174/2004 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 21 maja 2004 r. Plan ten objęty jest licznymi zmianami. Przy granicy z Pyskowicami obowiązują następujące zmiany:

- zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów zainwestowanych i rozwojowych sołectwa Pniów, zatwierdzony uchwałą nr XXXVII/465/2010 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 19 października 2010 r.,
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Toszek dla terenów położonych w sołectwach Boguszyce, Ciochowice, Kotliszowice, Kotulin, Ligota Toszecka, Paczyna, Paczynka, Pisarzowice, Płużniczka, Pniów, Sarnów, Wilkowiczki oraz w mieście Toszek, zatwierdzony uchwałą nr XV/242/2019 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 18 grudnia 2019 r.,
- zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmuje obszar położony na terenie Gminy Toszek w rejonie Sroczej Góry, zatwierdzona uchwałą nr IX/106/2019 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 26 czerwca 2019 r.

Obszar stykowy po stronie gminy Toszek obejmuje głównie tereny rolnicze, leśne i zieleni nieurządzonej. Na niewielkiej części (w rejonie Sroczej Góry) znajdują się tereny zabudowy mieszkaniowej z usługami.

4. Od zachodu i południowego zachodu Pyskowice graniczą z gminą wiejską Rudziniec (miejscowościami Rzeczyce, Ligota Łabędzka, Taciszów, Bycina), która posiada *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rudziniec* zatwierdzone uchwałą nr XII/125/2011 Rady Gminy Rudziniec z dnia 28 września 2011 r.

Obszar przygraniczny objęty jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (4 plany miejscowe):

- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obejmującego tereny sołectwa Bycina, zatwierdzony uchwałą nr XXV/247/2004 Rady Gminy Rudziniec z dnia 23 grudnia 2004 r.,
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obejmującego fragmenty sołectwa Bycina, zatwierdzony uchwałą nr XLV/565/2014 Rady Gminy Rudziniec z dnia 10 lipca 2014 r.,
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obejmującego fragmenty sołectwa Taciszów, zatwierdzony uchwałą nr XLV/569/2014 Rady Gminy Rudziniec z dnia 10 lipca 2014 r.,
- zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Rudziniec dla obszaru, który obejmuje tereny sołectwa Taciszów, zatwierdzony uchwałą nr XIV/133/04 Rady Gminy Rudziniec z dnia 23 lutego 2004 r.,
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Rudziniec, zatwierdzony uchwałą nr XIX/174/04 Rady Gminy Rudziniec z dnia 5 lipca 2004 r.

Obszar stykowy po stronie gminy Rudziniec obejmują głównie tereny zbiornika Dzierżno Duże, oraz tereny wód, tereny rolnicze, leśne i zieleni nieurządzonej.

ROZDZIAŁ III
UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA,
ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENÓW

§5. IDENTYFIKACJA STANU ISTNIEJĄCEGO

Identyfikacja istniejącego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenów dla potrzeb Studium została przeprowadzona z uwzględnieniem aktualnego stanu ewidencji użytków gruntowych oraz aktualnej inwentaryzacji urbanistycznej terenów.

§6. UŻYTKI GRUNTOWE

1. Użytki gruntowe wykazane w ewidencji, zgodnie z Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa, z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. 2019 poz. 393), z pominięciem użytków niewystępujących w ewidencji w granicach miasta Pyskowice, zostały podzielone na następujące grupy:

1) grunty rolne, w tym:

- R – grunty orne,
- S – sady,
- Ł – łąki trwałe,
- Ps – pastwiska trwałe,
- Br – grunty rolne zabudowane,
- Wsr – grunty pod stawami,
- W – grunty pod rowami,
- N – nieużytki;

2) grunty leśne, w tym:

- Ls - lasy
- Lz – grunty zadrzewione i zakrzewione;

3) grunty zabudowane i zurbanizowane, w tym:

- B – tereny mieszkaniowe,
- Ba – tereny przemysłowe,
- Bi – inne tereny zabudowane,
- Bp – zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy,
- Bz – tereny rekreacyjno – wypoczynkowe,
- dr – drogi,
- Tk – tereny kolejowe;

4) grunty pod wodami, w tym:

- Wp – grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi,
- Ws – grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi;

5) tereny różne Tr.

2. Powierzchnie poszczególnych użytków gruntowych przedstawiono w poniższej tabeli.

Tab. nr 1: Użytkowanie gruntów.

L.p.	Użytki gruntowe	Powierzchnia w ha		Udział w całości gminy
1	ogólna powierzchnia miasta		3 089	100%
2	grunty rolne		1 858	60,15%
3	w tym	R – grunty orne	1 448	46,88%
		S – sady	3	0,10%
		Ł – łąki trwałe	231	7,48%
		Ps – pastwiska trwałe	47	1,52%
		Br – grunty rolne zabudowane	18	0,58%
		Wsr – grunty pod stawami	1	0,03%
		W – grunty pod rowami	6	0,19%
		N – nieużytki	104	3,37%
4	grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione		246	7,96%
5	w tym	Ls – lasy	191	6,18%
		Lz – grunty zadrzewione i zakrzewione	55	1,78%
6	grunty zabudowane i zurbanizowane		653	21,14%
7	w tym	B – tereny mieszkaniowe	198	6,41%
		Ba – tereny przemysłowe	108	3,50%
		Bi – inne tereny zabudowane	41	1,33%
		Bp – zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy	36	1,17%
		Bz – tereny rekreacyjno – wypoczynkowe	25	0,81%
8	w tym tereny komunikacyjne	dr – drogi	125	4,05%
		Tk – tereny kolejowe	120	3,88%
9	grunty pod wodami		327	10,59%
10	w tym	Wp – grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	208	6,73%
		Ws – grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	119	3,85%
11	tereny różne	Tr -tereny różne	5	0,16%

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS z 2014 r.

§7. INWENTARYZACJA URBANISTYCZNA I DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE TERENÓW

- Przeznaczenie terenów zostało określone w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Obowiązującymi planami objęty jest obszar o łącznej powierzchni 27 93 tys. ha (ok. 90% pow. miasta). Obszary dla których obecnie brak jest miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego stanowią ok. 10% powierzchni miasta i obejmują głównie tereny rolnicze, łąk, pastwisk i wód (w tym zbiornik Dzierżno Duże), a także tereny zamknięte (na podstawie Decyzji nr 3 z dnia 24 marca 2014 r. Ministra Infrastruktury i Rozwoju w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych Dz. U. z 2014 r. poz. 25). Poniżej zamieszczono wykaz planów miejscowych obowiązujących na terenie miasta.

Tab. nr 2: Wykaz obowiązujących planów miejscowych na terenie miasta.

L.p.	Nr uchwały i data podjęcia	Przedmiot regulacji	Obszar planu
1	Uchwała Nr XVIII/130/2016 z dn. 25.02.2016 r. Dz. U. Woj. Śl. 2016, poz.1385 z dn. 02.03.2016 r. (nieobowiązujący dla części obszaru)	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Dzielnicy Pyskowice – Południe	Obszar objęty opracowaniem: zachodnia strona ul. Gliwickiej, na południe od rzeki Dramy, na północny - wschód od torów kolejowych (w tym dworca PKP)
2	Uchwała Nr XLIV/342/2018 z dnia 22 lutego 2018 r. DZ. URZ. WOJ. ŚLA 2018.1239 Ogłoszony: 28.02.2018 (nieważność w części) Rozstrzygnięcie nadzorcze nr IFIII.4131.1.27.2018 Wojewody Śląskiego z dnia 28 marca 2018 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie ul. Młyńskiej	Teren zlokalizowany po południowej stronie jeziora Dzierżno Małe, po północnej stronie Kanalu Gliwickiego oraz ul. Piaskowej Rozstrzygnięcie stwierdza nieważność w części dotyczącej zapisu §13 ust. 3 pkt 7.
3	Uchwała Nr XIII/126/1999 z dn. 28.07.1999 r. Dz. U. Woj. Śl. Nr 7, poz. 92 z dn. 25.02.2000 r.	w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Miasta Pyskowice	Teren zlokalizowany na północny – zachód od torów kolejowych (ul. Wolności), od strony południowej graniczący z miastem Gliwice
4	Uchwała Nr XXVII/261/2000 z dn. 12.07.2000 r. Dz. U. Woj. Śl. Nr 34, poz 512 z dn. 30.09.2000 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu Gminy Pyskowice.	Teren zlokalizowany na północny zachód od ul. Piaskowej, oddalony o ok. 1,5 km od ul. Wolności, w stronę Dzierżna
5	Uchwała Nr XLV/427/2002 z dn. 20.02.2002 r. Dz. U. Woj. Śl. Nr 31/2002, poz.1121 z dn. 15.05.2002 r	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu Gminy Pyskowice	Teren zlokalizowany po północno – zachodniej stronie torów kolejowych (ul. Wolności), przylegający od strony zachodniej do Dzierżna
6	Uchwała Nr XLIII/409/2001 z dn. 19.12.2001 r. Dz. U. Woj. Śl. Nr 19, poz.601 z dn. 19.03.2002 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice dla obszaru strefy aktywizacji zawodowej	Opracowanie obejmujące obszar położony na południowy wschód od ul. Piaskowej, tereny zlokalizowane przy ul. Kolonia Pyskowicka i ul. Poddębnie
7	Uchwała Nr XLII/395/2001 z dn. 21.11.2001 r. Dz. U. Woj. Śl. Nr 19, poz.599 z dn. 19.03.2002 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice - dzielnica Dzierżno	Obszar opracowania obejmuje tereny położone przy ul. Polnej Piaskowej i Wiejskiej, przylegający od strony południowo – zachodniej do Kanalu Gliwickiego
8	Uchwała Nr XLII/396/2001 z dn. 21.11.2001 r. Dz. U. Woj. Śl. Nr 19, poz.598 z dn. 19.03.2002 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru stare miasto z otoczeniem	Obszar obejmuje centrum miasta – tereny położone na północ od ul. Toszeckiej, na zachód od ul. Wyzwolenia, na południe od ul. Strzelców Bytomskich z wyłączeniem terenów sklepu Lidl
9	Uchwała Nr LI/506/2002 z dn. 30.09.2002 r. Dz. U. Woj. Śl. Nr 81, poz.2906 z dn. 02.12.2002 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Pyskowice dla strefy rekreacji nad jeziorem Dzierżno małe	Obszar obejmuje tereny zlokalizowane w obrębie jeziora Dzierżno Małe
10	Uchwała Nr XLIII/408/2001 z dn. 19.12.2001 r. Dz. U. Woj. Śl. Nr 19, poz. 600 z dn. 19.03.2002 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu Gminy Pyskowice obszaru obejmującego tereny położone po północnej stronie ul. Strzelców Bytomskich pomiędzy drogą wojewódzką nr 901 i ul. Wyzwolenia	Obszar obejmuje tereny budownictwa wielorodzinnego (bloki), położone na północ od ul. Strzelców Bytomskich, na zachód od ul. Wyzwolenia, na południe od ul. Józefa Wieczorka
11	Uchwała Nr VI/45/2011 z dn. 23.03.2011 r. Dz. U. Woj. Śl. Nr 124, poz. 2395 z dn. 09.06 2011 r.	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu gminy Pyskowice dla obszaru obejmującego tereny położone po wschodniej stronie drogi wojewódzkiej nr 901 (ul. Poznańska), po północnej stronie byłej linii PKP do granicy administracyjnej gminy Pyskowice w rejonie Sroczej Góry	Tereny położone po wschodniej stronie ul. Poznańskiej, obejmujące tereny przemysłowe (DB Schenker, Rossmann)
12	Uchwała nr XLIII/336/2018 z dnia 25 stycznia 2018 r. DZ. URZ. WOJ. ŚLA 2018.606 Ogłoszony: 30.01.2018	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego na południe od drogi zbiorczej, łączącej ul. Poznańską z ul. Wyzwolenia	Obszar obejmuje tereny zlokalizowane na południe od drogi zbiorczej, łączącej ul. Poznańską z ul. Wyzwolenia

L.p.	Nr uchwały i data podjęcia	Przedmiot regulacji	Obszar planu
13	Uchwała Nr XVIII/131/2016 z dn. 25.02.2016 r. Dz. U. Woj. Śl. 2016, poz.1386 z dn. 02.03.2016 r.	w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu gminy Pyskowice w rejonie strefy komercyjnej po zachodniej stronie ulicy Gliwickiej	Obszar obejmuje tereny zlokalizowane na zachód od ul. Gliwickiej, na południe od ul. Czechowickiej, aż do granicy administracyjnej z miastem Gliwice
14	Uchwała Nr L/485/2002 z dn. 28.08.2002 r. Dz. U. Woj. Śl. Nr 74, poz.2643 z dn. 29.10.2002 r	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu Gminy Pyskowice dla obszaru obejmującego tereny położone przy ul. Toszeckiej	Obszar obejmuje tereny budownictwa położone na północ od ul. Toszeckiej, na zachód od ul. Poznańskiej, aż do granicy administracyjnej z Gminą Toszek
15	Uchwała nr III/31/2018 z dn. 20 grudnia 2018 r. DZ. URZ. WOJ. ŚLA 2019.31 Ogłoszony: 03.01.2019	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego przy ul. Kard. Stefana Wyszyńskiego	Tereny zlokalizowane po północnej i południowej stronie ul. Kard. St. Wyszyńskiego
16	Uchwała Nr XXVIII/279/2005 z dn. 23.02.2005 r. Dz. U. Woj. Śl. Nr 38, poz.1052 z dn. 08.04.2005 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu Gminy Pyskowice w rejonie ulicy Mickiewicza	Tereny zlokalizowane po północnej i południowej stronie ul. Adama Mickiewicza
17	Uchwała Nr XIV/157/2003 z dn. 26.11.2003 r. (nieobowiązujący dla części obszaru) Dz. U. Woj. Śl. Nr 8,poz. 310 z dn. 11.02.2004 r	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu gminy Pyskowice w rejonie Zaolszan	Obszar obejmuje tereny zlokalizowane po południowej stronie ul. Zaolszany oraz północnej stronie ul. Rzecznej (częściowo teren składowiska odpadów)
18	Uchwała Nr XIV/156/2003 z dn. 26.11.2003 r. Dz. U. Woj. Śl. Nr 8, poz 309 z dn. 11.02.2004 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu Gminy Pyskowice w rejonie ulicy Mickiewicza	Obszar obejmuje tereny tzw. Ptasiego Osiedla – Mikoszowina
19	VI/44/2011 z dn. 23.03.2011 r. Dz. U. Woj. Śl. Nr 124, poz. 2394 z dn. 09.06 2011 r. (nieobowiązujący dla części obszaru)	w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu gminy Pyskowice dla obszaru obejmującego tereny położone po zachodniej stronie drogi wojewódzkiej nr 901 (ul. Poznańska) po północnej stronie byłej linii PKP do granicy administracyjnej gminy Pyskowice z gminą Toszek	Tereny położone po zachodniej stronie ul. Poznańskiej – od cmentarza komunalnego do granicy administracyjnej z Gminą Wielowieś
20	Uchwała Nr XXI/223/2004 z dn. 30.06.2004 r. Dz. U. Woj. Śl. Nr 75, poz. 2230 z dn. 11.08. 2004 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu Gminy Pyskowice dla obszaru przeznaczonego pod lokalizację przemysłu nieuciążliwego i składów, strefy komercyjno – produkcyjnej wraz z zielenią towarzyszącą oraz komunikacją	Tereny przemysłowe położone po północnej stronie ul. Adama Mickiewicza, na południe od ul. Toszeckiej
21	Uchwała Nr XLI/380/2006 z dn. 26.04.2006 r. Dz. U. Woj. Śl. Nr 71, poz. 2007 z dn. 14.06.2006 r.	w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru "Stare miasto z otoczeniem"	Obszar opracowania położony jest po wschodniej stronie ul. Poznańskiej i zachodniej stronie ul. Wielowiejskiej - obejmuje teren sklepu Lidl
22	Uchwała Nr XLVI/429/06 z dn. 25.10.2006 r. Dz. U. Woj. Śl. nr 154, poz. 4891 z dn. 29.12.2006 r.	w sprawie: miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu Gminy Pyskowice w rejonie Czerwionki	Obszar opracowania obejmuje tereny położone w rejonie Kanału Gliwickiego oraz tereny zlokalizowane przy ul. Czerwionka i ul. Wiejskiej, aż do granicy administracyjnej z miastem Gliwice
23	Uchwała Nr XXXIV/251/2017 z dn. 27.04.2017 r. Dz. U. Woj. Śl. 2017, poz. 2924 z dn. 08.05.2017 r. (nieważność w części) Rozstrzygnięcie nadzorcze nr IFIII.4131.1.66.2017 Wojewody Śląskiego z dnia 2.06.2017 r. Tekst jednolity: DZ. URZ. WOJ. ŚLA 2018.3199 Ogłoszony: 09.05.2018	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu gminy Pyskowice dla obszaru strefy komercyjnej, położonego po wschodniej stronie ulicy Gliwickiej	Obszar opracowania położony jest po wschodniej stronie ulicy Gliwickiej – poniżej składowiska odpadów Rozstrzygnięcie stwierdza nieważność w części dotyczącej zapisu § 7 ust. 9 pkt 4

L.p.	Nr uchwały i data podjęcia	Przedmiot regulacji	Obszar planu
24	Uchwała Nr XL/298/2017 z dn. 26.10.2017 r. DZ. URZ. WOJ. SLA 2017.5760 Ogłoszony: 02.11.2017 (nieważność w części) Rozstrzygnięcie nadzorcze nr IFIII.4131.1.106.2017 Wojewody Śląskiego z dnia 30.11.2017 r. Tekst jednolity: DZ. URZ. WOJ. SLA 2018.3200 Ogłoszony: 09.05.2018	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu gminy Pyskowice w rejonie Zaolszan	Obszar obejmuje tereny zlokalizowane na południe od ul. Bytomskiej, na wschód od ul. Gliwickiej Rozstrzygnięcie stwierdza nieważność w części dotyczącej zapisu § 8 ust.3 pkt 1 lit. a, b i e, oraz § 23 pkt 1 lit. e.
25	Uchwała nr XLII/324/2017 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 21 grudnia 2017 r. DZ. URZ. WOJ. SLA 2018.104 Ogłoszony: 04.01.2018	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla fragmentu terenu położonego na zachód od drogi wojewódzkiej nr 901 – ul. Poznańskiej	Obszar obejmuje tereny zlokalizowane na zachód od drogi wojewódzkiej nr 901 - ul. Poznańskiej
26	Uchwała nr XLII/323/2017 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 21 grudnia 2017 r. DZ. URZ. WOJ. SLA 2018.103 Ogłoszony: 04.01.2018	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego po zachodniej stronie ulicy Magazynowej	Obszar obejmuje tereny zlokalizowane po zachodniej stronie ul. Magazynowej
27	Uchwała nr LIII/389/2018 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 6 września 2018 r. DZ. URZ. WOJ. SLA 2018.5623 Ogłoszony: 12.09.2018	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu gminy Pyskowice dla obszaru położonego w rejonie ul. Nowej	Teren zlokalizowany po północnej stronie ul. Kard. Stefana Wyszyńskiego oraz wschodniej stronie ul. Nowej
28	Uchwała nr LIII/404/2018 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 27 września 2018 r. DZ. URZ. WOJ. SLA 2018.6047 Ogłoszony: 03.10.2018	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu gminy Pyskowice dla terenów pokolejowych przy ul. Wolności	Teren pokolejowy zlokalizowany przy ul. Wolności od strony południowej ograniczony terenami kolejowymi
29	Uchwała nr IX/91/2019 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 27 czerwca 2019 r. DZ. URZ. WOJ. SLA 2019.5154 Ogłoszony: 09.07.2019 (nieważność w części) Rozstrzygnięcie nadzorcze nr IFIII.4131.1.55.2019 Wojewody Śląskiego z dnia 2.08.2019 r.	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego po północno-wschodniej stronie Gminy Pyskowice	Teren zlokalizowany po północnowschodniej stronie Gminy Pyskowice Rozstrzygnięcie stwierdzające nieważność w części dotyczącej zapisu: - § 15 ust.2 pkt 2 lit. a; - § 15 ust.3 pkt 2.
30	Uchwała nr XVIII/160/2020 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 27 lutego 2020 r. DZ. URZ. WOJ. SLA 2020.1877 Ogłoszony: 04.03.2020	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu gminy Pyskowice dla obszaru położonego w rejonie ul. Wrzosowej	Teren zlokalizowany w obrębie składowiska odpadów

źródło: opracowanie własne na podstawie BIP Urzędu Miejskiego w Pyskowicach

- Na potrzeby Studium sporządzono inwentaryzację urbanistyczną, w której dokonano klasyfikacji użytkowania terenów w oparciu o skategoryzowane użytki gruntowe. Na tej podstawie wyznaczono obszar zurbanizowany i obszar niezurbanizowany stanu istniejącego. W inwentaryzacji wyodrębniono następujące kategorie użytkowania terenów:

Tab. nr 3: Inwentaryzacja urbanistyczna - użytkowanie terenów.

L.p.	Użytkowanie terenów
1.	tereny zabudowy mieszkaniowej (wielorodzinnej, jednorodzinnej, zagrodowej)
2.	tereny budowlane niezabudowane
3.	tereny zabudowy usługowej

4.	tereny zabudowy produkcyjnej i produkcyjno-usługowej
5.	tereny infrastruktury
6.	tereny zieleni miejskiej (parki, skwery, i pozostała zieleń urządzona i towarzysząca zabudowie)
7.	tereny cmentarzy
8.	tereny sportowo-rekreacyjne
9.	tereny ogrodów działkowych (oznaczone w klasyfikacji gruntów R)
10.	tereny rolne (tereny upraw rolnych i tereny niezabudowane oznaczone w klasyfikacji gruntów R)
11.	tereny łąk, pastwisk, zakrzewień i zadrzewień (tereny zieleni nieurządzonej i tereny niezabudowane oznaczone w klasyfikacji gruntów Ł, Ps, Lz)
12.	tereny wód powierzchniowych
13.	tereny kolejowe
14.	tereny dróg

źródło: opracowanie własne

Przeznaczenie i zagospodarowanie stanu istniejącego zostało przedstawione na rysunku IA.

§8. INWENTARYZACJA UZBROJENIA TERENU

1. Inwentaryzacja stanu istniejącego w zakresie infrastruktury technicznej została przeprowadzona z wykorzystaniem mapy zasadniczej oraz odpowiedzi właścicieli i dysponentów poszczególnych rodzajów infrastruktury technicznej na obszarze Pyskowice, uzyskanych po zawiadomieniu o przystąpieniu do sporządzenia Studium.
2. Dotychczasowe uzbrojenie terenów obejmuje sieci i obiekty infrastruktury technicznej energetyki, gazownictwa, wodociągów, kanalizacji, ciepłownictwa oraz teletechniki.
3. Uwarunkowania wynikające ze stanu systemów infrastruktury technicznej, stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami są jedną z wytycznych dla określenia kierunków przeznaczenia terenów oraz zasięgu planowanych terenów zurbanizowanych.

ROZDZIAŁ IV
UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO
I WYMOGU JEGO OCHRONY

§9. IDENTYFIKACJA STANU ISTNIEJĄCEGO

1. Oceny stanu ładu przestrzennego (rozumianego zgodnie z treścią ustawy, jako: „*takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczne, gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne*”) dokonano dla całego obszaru gminy na podstawie analizy: lokalizacji elementów przestrzennych w skali gminy, sposobów formowania struktury przestrzennej, przeznaczeń i funkcji terenów (budynków), stosunku terenów zainwestowanych do niezainwestowanych i intensywności zainwestowania terenów, sąsiedztwa, przebiegu dróg, sytuacji planistycznej, w tym obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
2. Krajobraz naturalny obszaru miasta jest mało urozmaicony, a rzeźba terenu cechuje się niewielkim pofałdowaniem powierzchni. Brak jest obszarów na tyle cennych przyrodniczo, by objęte zostały obszarowymi formami ochrony przyrody.
3. Pyskowice charakteryzują się stosunkowo zwartą strukturą przestrzenną, wykształconą w wyniku stopniowego rozwoju terenów zurbanizowanych wokół historycznie rozplanowanego centrum. Obszar zurbanizowany jest jednak wyraźnie podzielony przez naturalną barierę, którą stanowiła dolina rzeki Dramy. W północnej części obszaru zurbanizowanego położona jest najstarsza część miasta, jaką jest rozplanowana w układzie szachownicowym starówka z rynkiem. Od północy otoczona jest zabudową wielorodzinną z lat pięćdziesiątych i późniejszych (Osiedle Wieczorka), a następnie zabudową jednorodziną. W południowej części znajduje się zabudowa z lat dwudziestych i powojenne Osiedle Traugutta oraz zespoły zabudowy jednorodzinnej. Pozostała zabudowa mieszkaniowa zgrupowana jest wzdłuż ulicy Mickiewicza i Stefana Wyszyńskiego (Zaolszany) oraz w dzielnicach Dzierżno, Mikuszowina i Czerwionka. Tereny inwestycyjne o przewadze funkcji produkcyjno-usługowych zlokalizowane są na północny zachód od centrum oraz na południu przy drodze wojewódzkiej prowadzącej do Gliwic. Tereny zurbanizowane otoczone są rozległymi terenami rolnymi, oddzielającymi miasto od sąsiednich miejscowości. Z uwagi na różnorodność zespołów zabudowy oraz ich rozlokowanie, strukturę przestrzenną miasta należy uznać za dość uporządkowaną i czytelną, zwłaszcza w części północnej. Struktura miasta pod względem funkcjonalnym jest uporządkowana.
4. Cechą charakterystyczną układu przestrzennego miasta jest występowanie komponowanych zespołów zabudowy i osiedli mieszkaniowych pochodzących z różnych okresów oraz licznych zabytków. Ważnym elementem kompozycyjnym, pomimo uregulowanego koryta, jest rzeka Drama. W przestrzeni miasta zwraca również uwagę obecność zieleni towarzyszącej zabudowie, w tym w postaci parków miejskich.
5. Miasto posiada wystarczającą ilość połączeń komunikacyjnych z sąsiednimi gminami. Jednak z uwagi na silne relacje Pyskowic z Gliwicami, połączenie drogą wojewódzką nr 901

(ul. Gliwicką) jest obciążone dużym ruchem komunikacyjnym. Wewnętrzna sieć dróg zbiorczych i lokalnych zapewnia obsługę terenów zabudowanych.

6. W związku z tym, że plany miejscowe obowiązują dla ok 87% powierzchni miasta, rozwój zagospodarowania przestrzennego odbywa się w sposób zaplanowany i stosunkowo uporządkowany. Tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową obejmują jednak obszary dotychczas niezabudowane, co pomimo obowiązywania planów może sprzyjać rozpraszaniu zabudowy, a dla miasta stanowi duże wyzwanie w zakresie obsługi terenów przez komunikację drogową i infrastrukturę techniczną. Miasto wyznaczyło również tereny przeznaczone pod zabudowę usługowo-produkcyjną i produkcyjno-usługową w północno-zachodniej i południowo-wschodniej części swojego obszaru, przy czym istniejąca zabudowa obejmuje na razie niewielką ich część. W obowiązującym studium oraz w planach miejscowych uwagę zwraca również sąsiedowanie ze sobą terenów zabudowy mieszkaniowej i terenów zabudowy usługowo-produkcyjnej i produkcyjno-usługowej.

§10. WYMOGI OCHRONY ŁADU PRZESTRZENNEGO

Wymogiem ochrony ładu przestrzennego jest przyjęcie polityki przestrzennej zmierzającej do wytworzenia dobrze zaplanowanego terenu zurbanizowanego oraz utrzymania istniejących terenów otwartych - pól uprawnych i terenów zieleni. Studium winno zagwarantować niedopuszczanie do powstawania konfliktów przestrzennych związanych z kierunkami przeznaczenia terenu czy intensywnością jego zagospodarowania. Z uwagi na rozległość terenów przeznaczonych pod zabudowę, spełnieniem wymogów ochrony ładu przestrzennego jest w tym wypadku dokładne rozplanowanie poszczególnych terenów z uwzględnieniem wystarczającej obsługi w zakresie infrastruktury drogowej i technicznej oraz odpowiednie kształtowanie wskaźników zabudowy i zagospodarowania, w tym dążenie do zachowania jak największej powierzchni biologicznie czynnej w terenach zabudowanych. Pozostałe wymogi ochrony ładu przestrzennego to ustalenie odpowiednich zasad kształtowania zabudowy i elementów zagospodarowania terenu, pozwalających na ochronę historycznego układu urbanistycznego centrum i innych komponowanych zespołów zabudowy mieszkaniowej oraz wpływanie na charakter nowopowstającej zabudowy, a tym samym kształtowanie przyjaznego i komfortowego obszaru zamieszkania.

ROZDZIAŁ V

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ PRZYGOTOWANEJ NA POTRZEBY STRATEGII ROZWOJU GMINY

§11. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ PRZYGOTOWANEJ NA POTRZEBY STRATEGII ROZWOJU GMINY

1. Uchwałą z dnia 29 sierpnia 2019 r. Rada Miejska w Pyskowicach przyjęła *Strategię Rozwoju Miasta Pyskowice do roku 2030*. Dokument ten został przyjęty przed wejściem w życie ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. *o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw*, która zobowiązuje podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju do przygotowania diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych.

Niemniej, *Strategia Rozwoju Miasta Pyskowice do roku 2030* zawiera diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej, na podstawie której przeprowadzono analizę SWOT.

2. Na podstawie diagnozy społecznej opracowano następujące wnioski:

- spadek liczby mieszkańców miasta,
- malejący wskaźnik przyrostu naturalnego,
- rosnący odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności miasta – konieczność zwrócenia uwagi na potrzeby osób starszych,
- niewystarczająca ilość podmiotów opiekuńczo-wychowawczych,
- niskie wykształcenie zawodowe kobiet (ponad 40% z wykształceniem podstawowym lub zasadniczym zawodowym),
- niewystarczająca liczba miejsc do rekreacji, uprawiania sportu – atrakcyjnego spędzania wolnego czasu,
- niekorzystanie mieszkańców z oferty sportowo-rekreacyjnej miasta,
- niski poziom wykorzystania nowych technologii w zarządzaniu miastem / usługach miejskich,
- wysoki poziom identyfikowania się i przywiązania mieszkańców do miasta,
- wzrost poziomu bezpieczeństwa,
- prężna działalność Miejskiego Ośrodka Kultury i Sportu,
- prężna działalność Miejskiej Biblioteki Publicznej,
- rozbudowana infrastruktura MOKiS (zarówno kulturalna jak i sportowa),
- duża liczba funkcjonujących w mieście instytucji /grup zainteresowań / stowarzyszeń,
- znaczna liczba imprez o charakterze kulturalnym organizowanych w mieście,
- bogata oferta klubów sportowych,
- dobra dostępność do usług publicznych,
- dobra dostępność do obiektów związanych z kulturą, rozrywką i sportem,
- dobra jakość oferowanych w mieście usług edukacyjnych,
- rosnące zainteresowanie społeczeństwa miastem,
- rosnącą liczbą organizacji pozarządowych działających na terenie miasta,
- służba zdrowia w mieście znajduje się na zadowalającym poziomie.

3. Na podstawie diagnozy gospodarczej opracowano następujące wnioski:

- rosnąca liczba podmiotów gospodarczych,
- wzrost aktywności zawodowej mieszkańców miasta,
- dostępność atrakcyjnie zlokalizowanych terenów inwestycyjnych,
- konkurencyjne koszty prowadzenia działalności gospodarczej w stosunku do okolicznych miast przy zachowaniu wysokiej atrakcyjności lokalizacyjnej,
- otwartość miasta na współpracę z przedsiębiorcami,
- niskie zainteresowanie inwestycyjne ze strony podmiotów zewnętrznych,
- niewystarczająca liczba dużych podmiotów gospodarczych oferujących stałe miejsca pracy,
- niewystarczająca infrastruktura terenów inwestycyjnych,
- brak funkcjonującej w mieście instytucji otoczenia biznesu wspomagającej rozwój przedsiębiorczości we współpracy z miastem.

4. Na podstawie diagnozy przestrzennej i technicznej opracowano następujące wnioski:
- dogodne położenie,
 - dogodne połączenie komunikacyjne z Gliwicami (bliskość Gliwic),
 - dobrze rozwinięta infrastruktura drogowa,
 - zabytkowy układ urbanistyczny Starego Miasta,
 - atrakcyjne tereny zielone, w tym zagospodarowanie na cele rekreacyjno-turystyczne zalewu Dzierżno Małe,
 - dobry poziom jakości świadczenia usług komunalnych,
 - zły stan techniczny dróg,
 - niski odsetek dróg rowerowych w mieście,
 - niewydajny i nieefektywny system transportowy,
 - chaos przestrzenny,
 - niska atrakcyjność tkanki mieszkaniowej,
 - duża powierzchnia terenów wymagających rewitalizacji,
 - wysoki stopień degradacji terenów pokolejowych,
 - niski poziom estetyki terenów zielonych,
 - wysokie koszty rozbudowy infrastruktury wodno-kanalizacyjnej wynikające z tworzenia funkcji mieszkaniowych na obszarach dotychczas niezurbanizowanych,
5. W strategii przeprowadzono również diagnozę środowiska. Na jej podstawie opracowano następujące wnioski:
- położenie na terenie miasta zalewów Dzierżno Małe i Duże,
 - zagospodarowanie na cele rekreacyjno- turystyczne zalewu Dzierżno Małe,
 - duża powierzchnia terenów zielonych w mieście,
 - proekologiczna polityka władz samorządowych,
 - zanieczyszczenie rzeki Dramy,
 - zanieczyszczenie wody zalewu Dzierżno Duże, uniemożliwiające jego zagospodarowanie na teren rekreacyjno- turystyczny,
 - zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych,
 - wysoki poziom zanieczyszczenia powietrza,
 - nieuregulowana gospodarka wodno- ściekowa w niektórych częściach miasta,
 - niewykorzystanie walorów turystyczno-krajobrazowych miasta.

ROZDZIAŁ VI

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

§12. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska zostały opracowane na podstawie *Warunków ekofizjograficznych Miasta Pyskowice*, Przedsiębiorstwo Usługowe Geograf, Dąbrowa Górnicza, 2012 r. oraz *Programu ochrony środowiska dla gminy Pyskowice na lata 2016-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024*, Ecoen,Consult Sp. z o.o., 2016 r..

Charakterystyka siedliskowo-florystyczna

1. Obszar miasta Pyskowice położony jest zgodnie z regionalizacją geobotaniczną Polski w Prowincji Niżowo-Wyżynnej, Dziale Bałtyckim, Pododdziale Pasa Wyżyn Środkowych, Krainie Wyżyny Śląskiej, Okręgu Zachodnim. Środowisko miasta Pyskowice jest środowiskiem antropogenicznym z wyraźnym ukierunkowaniem na produkcję rolniczą. Szata roślinna obszaru powiązana jest ze strukturą użytkowania powierzchni miasta, zgodnie z którą 60,15% powierzchni stanowią grunty rolne, w tym 9,00% łąki i pastwiska trwałe, a 7,96% lasy i zadrzewienia (dane GUS z 2014 r.). Szata roślinna została dość mocno zmieniona na skutek działalności człowieka i odbiega od układów pierwotnych roślinności potencjalnej, będąc połączeniem zbiorowisk naturalnych, półnaturalnych i antropogenicznych. W krajobrazie dominują pola uprawne, wykształcone na rozległych powierzchniach wysoczyzn. W wyniku prowadzonej gospodarki rolniczej ukształtowany został ekosystem intensywnych upraw polowych i łąkowych.
2. Zbiorowiska leśne mają stosunkowo niski udział w powierzchni miasta. Wzdłuż doliny Dramy w rozproszeniu występuje zbiorowisko lasów łągowo-jesionowych, zajmujące siedlisko wilgotne, na glebach hydrogenicznych oraz bagiennych. Zespół ma budowę jednowarstwową, gdzie warstwę drzew tworzą olsza czarna z niewielką domieszką dębu szypułkowego (*Quercus robur*), brzozy brodawkowatej (*Betula pendula*), czasami topoli osiki (*Populus tremula*). Runo jest skąpe w typowe rośliny łąkowe, występują tam gatunki nitrofilne takie jak: glistnik jaskółcze ziele (*Chelidonium majus*) i podagrycznik zwyczajny (*Aegopodium podagraria*). Lasy te są wybitnie zantropogenizowane. Występują także wzdłuż doliny cieku Pniówka, na północ od zbiornika Dzierżno Małe, w zachodniej części miasta, we w dolinie potoku z Łubia wschodniej części miasta. Zbiorowiskom łągowym towarzyszą miejscami zarośla łożowe, w których najczęściej spotykanymi gatunkami są wierzba szara (*Salix cinerea*) i wierzba uszata (*Salix aurita*), a w runie występują gatunki olsowe. Na północo-wschód od zbiornika Dzierżno Małe i na południe od Paczynki występują natomiast jedyne na terenie miasta niewielkie fragmenty kompleksów leśnych, stanowiące las mieszany o charakterze antropogenicznym. W zbiorowisku tym dominuje głównie brzoza brodawkowata (*Betula pendula*), w domieszce spotkać można dąb szypułkowy (*Quercus robur*), dąb czerwony (*Quercus rubra*), topolę osikę (*Populus tremula*), świerka pospolitego (*Picea abies*), modrzewia europejskiego (*Larix decidua*). Wiek niektórych drzew szacuje się na około 70 lat. Na tym terenie, wzdłuż drogi, występuje także topola biała (*Populus alba*) i robinia akacjowa (*Robinia pseudacacia*). Warstwę krzewów stanowią: leszczyna pospolita (*Corylus avellana*), trzmielina zwyczajna (*Euonymus europaeus*), wierzba krucha (*Salix fragilis*), dziki bez czarny (*Sambucus nigra*). W runie występuje zawilec gajowy (*Anemona nemorosa*), fiolek leśny (*Viola reichenbachiana*) oraz w dużej ilości pokrzywa zwyczajna (*Urtica dioica*). Na południowo-zachodnim krańcu zbiornika Dzierżno Małe, na terenie ośrodka wypoczynkowego i w jego okolicach, obserwuje się celowe nasadzenia sztuczne: wprowadzono tam gatunki rodzime - sosnę zwyczajną (*Pinus sylvestris*), brzozę brodawkowatą (*Betula pendula*), robinie akacjową (*Robinia pseudacacia*), dąb szypułkowy (*Quercus robur*), jak i obce - sosnę czarną (*Pinus nigra*), sosnę wejmutkę (*Pinus strobus*), dąb czerwony (*Quercus rubra*).
3. W otoczeniu zbiorników wodnych i cieków występują zbiorowiska szuwarowe. Szuwar trzcinowy (*Phragmitetum communis*) zajmuje siedliska od ubogich (głębokie zbiorniki) do

bogaty (tereny okresowo zalewane z licznymi gatunkami łąkowymi) i w większości przypadków zdominowanym przez trzcinę pospolitą. Zbiorowisko to występuje w strefie brzegowej zbiornika Dzierżno Małe i na terasie zalewowej rzeki Dramy. Szuwar pałki szerokolistnej (*Typhetum latifoliae*) występuje gdzieś w oczkach wodnych oraz fragmentarycznie wzdłuż krawędzi cieków i zbiornika wodnego i jest na ogół ubogi florystycznie. Szuwary wielkoturzycowe to zbiorowiska wysokich roślin bagiennych, najczęściej składające się z różnych gatunków turzyc. Zbiorowisko wysokich turzyc ze związku *Magnocaricion* zajmuje najczęściej siedliska w obrębie płątów trzciny pospolitej. Porasta strefy litoralne zbiornika Dzierżno Małe. Wśród gatunków dominujących odnotowano turzycę zaostrzoną (*Carex gracilis*), turzycę dzióbkowatą (*Carex rostrata*) i turzycę błotną (*Carex acutiformis*). Zbiorowisko mozgi trzcinowatej (*Phalaridetum arundinaceae*) występuje wzdłuż brzegów wód płynących, w płątach trzciny pospolitej, w dolinie Dramy i na brzegach zbiorników wodnych. Z innych zbiorowisk związanych z takimi siedliskami występują: szuwar z manną jadalną i jeżogłówką gałęzistą (*Sparganio-Glycerietum fluitantis*), który występuje wzdłuż czystych wód płynących; szuwar z manną fałdowaną (*Glycerietum plicatae*), zbiorowisko z tojeścią pospolitą (*Lysimachia vulgaris*) oraz krwawnicą pospolitą (*Lythrum salicaria*) i jaskrem rozłogowym (*Ranunculus repens*), które porasta brzegi wód.

4. Wśród łąk wyróżnić można łąki wilgotne, świeże, suche i ciepłolubne. Łąki wilgotne z rzędu *Molinietalia* zajmują niewielkie obszary dolin rzecznych (Pniówka, potok z Łubia, Drama) w miejscach, w których niegdyś wykarczowano lasy łąkowe. Łąki te odznaczają się obecnością bujnej warstwy zielnej. Należą do nich następujące zbiorowiska: z ostrożeniem warzywnym (*Cirsio-Polygonetum*), z ostrożeniem zwistym (*Cirsietum rivularis*), zespół sitowia leśnego (*Scirpetum silvatici*), zbiorowisko z sitem rozpierzchłym (*Epilobio-Juncetum effusi*), zbiorowisko z wiązówką błotną i bodziszkiem błotnym (*Filipendulo-Geraniatum*) oraz zbiorowisko z wiązówką błotną i sitami (*Junco-Molinietum*). Łąki świeże z rzędu *Arrhenatheretalia* są najważniejsze gospodarczo. Przeważają na nich miękkolistne trawy darniowe - głównie rajgras wyniosły (*Arrhenatherum elatius*), a oprócz niego inne gatunki: tymotka łąkowa (*Phleum pratense*), tomka wonna (*Anthoxanthum odoratum*), stokłosa miękka (*Bromus hordeaceus*), kostrzewa łąkowa (*Festuca pratensis*), kłosówka wełnista (*Holcus lanatus*), kłosówka miękka (*Holcus mollis*), konietlica łąkowa (*Trisetum flavescens*) oraz barwnie kwitnące byliny: chaber łąkowy (*Centaurea jacea*), krwawnik pospolity (*Achillea millefolium*), komonica zwyczajna (*Lotus corniculatus*), złocień właściwy (*Leucanthemum vulgare*), bodziszek łąkowy (*Geranium pratense*) i wiele innych. Łąki te są częstsze od wilgotnych i mniej zagrożone, ale w obrębie Pyskowic ich zróżnicowanie jest zakłócone z powodu podsiewania gatunkami innych traw i roślin motylkowych. Z kolei łąki suche i ciepłolubne zajmują wyniesienia. Na łące ciepłolubnej (kserotermicznej) egzystują kwitnące byliny związane z podłożem o odczynie zasadowym, wśród których odnotowano występowanie szeregu rzadkich i objętych ochroną prawną roślin m.in. goryczki krzyżowej (*Gentiana cruciata*), dziewięcisiła bezłodygowego (*Carlina acaulis*) i pierwiosnka lekarskiego (*Primula veris*).
5. Tereny agrocenozy są zróżnicowane na obszary upraw wielkopowierzchniowych oraz obszary o tradycyjnej strukturze rozdrobnionej. Częste i intensywne stosowanie środków ochrony roślin spowodowało niemal całkowity zanik chwastów, które zgrupowano w tzw. zbiorowiska segetalne, oddzielne dla upraw zbożowych i dla roślin okopowych. Grupa

zbiorowisk segetalnych, czyli chwastów upraw to: zbiorowisko z komosą białą (*Chenopodium album*) i rdestem kolankowatym (*Polygonum nodosum*), stanowiące zbiór chwastów upraw okopowych, zbiorowisko z chabrem bławatkiem (*Centaurea cyanus*), makiem polnym (*Papaver rhoeas*) i ostróżeczką polną (*Consolida regalis*), stanowiące grupę chwastów upraw zbożowych i zbiorowiska porębowe, będące wstępnym etapem procesu wtórnej regeneracji lasu. Azotolubne zbiorowiska okazałych bylin i pnączy występują na siedliskach ruderalnych i nad brzegami wód. Zbiorowisko wrotycza i bylicy pospolitej (*Tanacetum-Artemisium*) to wysokie byliny rosnące na miedzach i przydrożach śródpolnych, które mają duże zapotrzebowanie na związki azotowe. Są to najpospolitsze zbiorowiska na terenie miasta. Wielkopowierzchniowe płaty tego zespołu spotkać można w okolicy wiaduktu kolejowego nad Dramą. Zbiorowisko z ostrożeniem lancetowym i polnym (*Cirsium lanceola-Cirsium arvense*) zajmuje obszary nieużytków. Zbiorowiska z trzcinikiem piaszkowym (*Calamagrostis epigejos*), nawłocią kanadyjską (*Solidago canadensis*) i nawłocią późną (*Solidago gigantea*) odznaczają się dużą ekspansywnością, eliminując przy tym inne gatunki łąkowe. Zbiorowisko jeżyny fałdowanej porasta brzegi lasów, obwałowania zbiornika Dzierżno Małe, przydroża i towarzyszy rzadkim śródpolnym zakrzewieniom. Zbiorowisko to świadczy o zaburzeniach siedliskowych w danym regionie.

6. Na terenie miasta prawie nie występują zbiorowiska śródpolne wielogatunkowych zarośli (*Pruno-Crataegetum*). Jedynie kilka kęp można spotkać na północno-wschodnim krańcu miasta, w okolicy Sroczej Góry. Najczęstsze ich postaci mieszczą się w ramach wielogatunkowych z udziałem tarniny (*Prunus spinosa*), głogu (*Crataegus*), leszczyny (*Corylus avellana*), grabu (*Carpinus betulus*) oraz szeregu innych gatunków leśnych, zarówno drzewiastych jak i zielnych. Dodatkowo występują zadrzewienia śródpolne, które mogą być pozostałościami po większych kompleksach leśnych (zwłaszcza grądach). Współcześnie zadrzewienia śródpolne rozwijają się na terenach nieużytków porolnych.
7. Wśród terenów zieleni urządzonej Pyskowic wyróżnić należy zielen parkową, zielen towarzyszącą obiektom publicznym, zielen na terenach spółdzielni mieszkaniowych, ogrodów działkowych, cmentarzy, wspólnot mieszkaniowych i prywatnych podmiotów. Licznie reprezentowana jest również zielen przyuliczna i przydrożna. Wśród zieleni o charakterze parkowym występują:
 - Park Miejski przy ul. Powstańców Śląskich – położony pomiędzy drogą krajową a historycznym centrum miasta, utworzony na początku XX w., z aleją jesionową i kasztanową i pozostałymi nasadzeniami: świerk kłujący, sosna wejmutka, sosna czarna, topola czarna, topola kanadyjska, robinia akacjowa, klon jesionolistny, wierzba biała, klony tatarskie, cyprysiki, żywotniki, tawuły, jaśminowce,
 - Park przy Placu Józefa Piłsudskiego – położony w centrum miasta, pomiędzy ul. Strzelców Bytomskich i Ignacego Padewskiego, z tężnią solankową, z m.in. klonami tatarskimi, głogami, wierzbami płaczącymi,
 - Ogródek Jordanowski – położony pomiędzy ul. Strzelców Bytomskich i Poniatowskiego, z atrakcjami dla dzieci, z następującymi nasadzeniami: jesiony, robinie akacjowe, klony, jawory, wiązy, wiśnie, śliwy ozdobne, lipy, różaneczniki, żywotniki, cisy, świerki, jałowce.
8. Na obszarze Pyskowic występują rośliny objęte całkowitą i częściową ochroną gatunkową. Gatunki objęte całkowitą ochroną to: barwinek pospolity (*Vinca minor*); bluszcz pospolity

(*Hedera helix*), cis pospolity (*Taxus bacata*), goryczka krzyżowa (*Gentiana cruciata*), kruszczyk szerokolistny (*Epipactis latifolia*), lilia złotogłów (*Lilium martagon*), skrzyp olbrzymi (*Equisetum telmatea*), storczyk szerokolistny (*Dactylorhiza majalis*) oraz wawrzynek wilczelyko (*Daphne mezereum*). Gatunki objęte ochroną częściową to: kalina koralowa (*Viburnum opulus*), konwalia majowa (*Convallaria majalis*), przylaszczka pospolita (*Hepatica nobilis*), kopytnik pospolity (*Asarum europaeum*), kruszyna pospolita (*Frangula alnus*), marzanka wonna (*Asperula odorata*) i pierwiosnka lekarska (*Primula veris*), goździk kropkowany (*Dianthus deltoides*).

Fauna

1. Występowanie zwierząt uzależnione jest od dostępnych siedlisk oraz sposobów użytkowania terenu. Na obszarze Pyskowic występują obszary silnie zurbanizowane, tereny zieleni miejskiej, tereny ogrodów działkowych, tereny mieszkaniowe o niższej intensywności oraz tereny rolne i nieużytków, z udziałem terenów łąkowych i przywodnych. Na terenie miasta wyróżnić można główne trzy typy siedliskowe: tereny otwarte (uprawy rolnicze, nieużytki, łąki) – dominujący, lasy oraz siedliska wodne. Szczególne znaczenie mają tu siedliska związane z zbiornikami wodnymi: Dzierżno Małe i Dzierżno Duże.
2. Wszystkie ssaki należące do *Insectivora* są na obszarze Pyskowic prawnie chronione. Są to: jeż wschodni (*Erinaceus europeus*), kret (*Talpa europea*), ryjówka aksamitna (*Sorex areneus*) i ryjówka malutka (*Sorex minutus*). Większość przedstawicieli *Rodentia* na obszarze badań jest związanych z siedliskami otwartymi np. zajęc szarak (*Lepus europaeus*), nornica ruda (*Myodes glareolus*), polnik zwyczajny (*Microtus arvalis*), mysz polna (*Apodemus agrarius*) i mysz zaroślowa (*Apodemus sylvaticus*). Z innych ssaków można tu spotkać także sarnę (*Capreolus capreolus*). Z badań przeprowadzonych na obszarze miasta (przez RDOŚ Katowice w 2008 r. i 2021 r.) stwierdzono ślady występowania dwóch gatunków zwierząt, związanych ze środowiskiem wodnym, objętych ochroną: bobra europejskiego (*Castor fiber*) i wydry (*Lutra lutra*).
3. Z płazów zostały stwierdzone: traszka zwyczajna (*Lissotriton vulgaris*), ropucha szara (Bufo bufo), żaba jeziorowa (*Pelophylax lessonae*), żaba wodna (*Pelophylax esculentus*), żaba trawna (*Rana temporaria*), żaba moczarowa (*Rana arvalis*). Gatunki te związane są przede wszystkim z terenami podmokłymi, wodami i oczkami wodnymi.
4. Gady są reprezentowane przez pospolicie występujące jaszczurki (zwinka (*Lacerta agilis*), żyworodna (*Zootoca vivipara*) oraz jadowitą żmiję zygzakowatą (*Vipera berus*).
5. Dla charakterystyki ornitofauny posłużono się danymi pochodzącymi z rozpoznania przeprowadzonego na terenie gminy Zbrosławice przez P. Cempulika (Waloryzacja przyrodnicza gminy Zbrosławice, 1998), gdzie stwierdzono 98 gatunków ptaków lęgowych, wśród których 29 jest zagrożonych na tym obszarze. Oznacza to, że jeśli wyznaczone powierzchnie przyrodniczo cenne ulegną dalszym niekorzystnym przekształceniom (zmieniają swój charakter użytkowania), to ptaki te nie znajdą na terenie gminy warunków do rozrodu, tzn. odpowiednich miejsc do założenia gniazd oraz miejsc żerowiskowych. Stwierdzono również, że spośród ptaków lęgowych wykazujących spadek liczebności w skali Europy Środkowej gnieździ się w tej gminie 21 gatunków, z których 15 jest w niej zagrożonych

(Tomiałojć L., Ptaki Polski – rozmieszczeni i liczebność, 1990). Są to między innymi: perkoz (*Tachybatus ciconia*), bocian biały (*Ciconia ciconia*), czernica (*Aythya Fuligua*), błotniak stawowy (*Circus aeruginosus*), pustułka (*Falco tinnunculus*), kobuz (*Falco subbuteo*), derkacz (*Crex crex*), łyska (*Fulica atra*), sieweczka rzeczna (*Charadrius dubius*), czajka (*Vanellus vanellus*), krętogłów (*Jynx torquilla*), dzięcioł zielonosiwy (*Picus canus*), dzięcioł zielony (*Picus viridis*), dzięcioł czarny (*Dryocopus martius*), świergotek łąkowy (*Anthus pratensis*), strumieniówka (*Locustella fluviatilis*), trzcinniczek (*Acrocephalus scirpaceus*), remiz (*Remiz pendulinus*) i czyż (*Carduelis spinus*). Występowanie na obszarze Pyskowice dużych akwenów wodnych skutkuje znacznie większą ilością gatunków ptactwa wodnego. W ich rejonie mamy do czynienia z największą różnorodnością gatunków.

§13. OCHRONA PRAWNA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH

1. Obszar miasta Pyskowice znajduje się poza granicami obszarowych form ochrony przyrody. Na terenie miasta istnieje 31 pomników przyrody, ustanowionych uchwałami Rady Miejskiej w Pyskowicach. Ochrona cennych obiektów przyrodniczych odbywa się zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody.

Tab. nr 4: Pomniki przyrody na terenie miasta Pyskowice.

L.p.	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika przyrody	Obwód [cm]	Nr działki ewidencyjnej	Lokalizacja
1.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Kasztanowiec (<i>Aesculus hippocastanum</i>)	420	446/9	Zespół Szkół Ogólnokształcących przy ul. K. Wyszyńskiego 37
2.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Kasztanowiec (<i>Aesculus hippocastanum</i>)	345	446/9	Zespół Szkół Ogólnokształcących przy ul. K. Wyszyńskiego 37
3.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Kasztanowiec (<i>Aesculus hippocastanum</i>)	300	446/9	Zespół Szkół Ogólnokształcących przy ul. K. Wyszyńskiego 37
4.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Kasztanowiec (<i>Aesculus hippocastanum</i>)	328	446/9	Zespół Szkół Ogólnokształcących przy ul. K. Wyszyńskiego 37
5.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Robinia akacjowa (<i>Robinia pseudoacacia</i>)	330	446/9	Zespół Szkół Ogólnokształcących przy ul. K. Wyszyńskiego 37
6.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Olcha czarna (<i>Alnus glutinosa</i>)	235	446/9	Zespół Szkół Ogólnokształcących przy ul. K. Wyszyńskiego 37
7.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>)	234	446/9	Zespół Szkół Ogólnokształcących przy ul. K. Wyszyńskiego 37
8.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Kasztanowiec (<i>Aesculus hippocastanum</i>)	333	446/9	Zespół Szkół Ogólnokształcących przy ul. K. Wyszyńskiego 37
9.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Kasztanowiec (<i>Aesculus hippocastanum</i>)	285	446/9	Zespół Szkół Ogólnokształcących przy ul. K. Wyszyńskiego 37

10.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i>)	300	243/54	Ogródek Jordanowski przy ul. Strzelców Bytomskich /Poniatowskiego, przy wyjściu na ul. Poniatowskiego;
11.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Brzoza biała (<i>Betula pendula</i>)	253	576/16	Park Miejski przy ul. Powstańców Śl., przy DK94
12.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Topola kanadyjska (<i>Populus canadensis</i>)	380	576/16	Park Miejski przy ul. Powstańców Śl., przy DK94
13.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Topola kanadyjska (<i>Populus canadensis</i>)	365	576/16	Park Miejski przy ul. Powstańców Śl., przy DK94
14.	Nr XXXIII/246/92 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 23 listopada 1992 r.	Wierzba biała (<i>Salix alba</i>)	272	576/16	Park Miejski przy ul. Powstańców Śl., przy DK94
15.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Platan klonolistny (<i>Platanus acerifolia</i>) - "Mikołaj", okazałe drzewo o wyjątkowych walorach estetycznych i charakterystycznym kolorze kory	200	243/54	Ogródek Jordanowski przy ul. Strzelców Bytomskich/Poniatowskiego, w pobliżu kościoła;
16.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Wiąz szypułkowy (<i>Ulmus laevis</i>) - "Dominik Savio" okazałe drzewo o wyjątkowych walorach estetycznych i rozłożystej koronie	250	243/54	Ogródek Jordanowski przy ul. Strzelców Bytomskich/Poniatowskiego;
17.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>) - "Św. Jan Nepomucen" okazałe i wysokie drzewo o strzelistej budowie idealnie komponujące się z jednym z najważniejszych zabytków miasta - kapliczce Św. Jana Nepomucena	250	611/15	Park Miejski przy ul. Powstańców Śl., w pobliżu kapliczki i Dramy;
18.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Dąb czerwony (<i>Quercus rubra</i>) - "Franciszek" okazały dąb o dobrze rozwiniętej, rozłożystej koronie, posiada charakterystyczne niesymetryczne odgałęzienie	326	576/16	Park Miejski przy ul. Powstańców Śl.;
19.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Dąb czerwony (<i>Quercus rubra</i>) - "Rafał" okazały dąb o dobrze rozwiniętej, rozłożystej koronie	247	576/16	Park Miejski przy ul. Powstańców Śl.;
20.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>) - "Wojciech" okazały, wysoki jesion o nadzwyczaj dużej koronie (ponad 12 metrów średnicy)	246	576/16	Park Miejski przy ul. Powstańców Śl.;
21.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) - "Lonek" bardzo okazały o wyjątkowych walorach estetycznych i bardzo rozwiniętej koronie	382	897/381	przy ul. Żużlowej;
22.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) - "Lutozat" bardzo okazały o charakterystycznym krótkim i skarlowaciałym pniu i bardzo rozwiniętej koronie	347	122	przy ul. Polnej
23.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) - "Cyprian" bardzo okazały, charakteryzujący się wysokimi walorami estetycznymi oraz mocno rozbudowaną koroną i dużą ilością konarów	340	1013/90	przy ul. Polnej

24.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) - "Witold" bardzo okazały, charakteryzujący się wysokimi walorami estetycznymi oraz mocno rozbudowaną koroną i dużą ilością konarów o wyraźnie skróconym pniu i charakterystycznym rozwidleniu	293	1007/97	przy ul. Polnej
25.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Kasztanowiec pospolity (<i>Aesculus hippocastanum</i>) - "Jadwiga" okazały, charakteryzujący się wysokimi walorami estetycznymi oraz mocno rozbudowaną koroną i dużą ilością konarów	273	239/10	Zespół Szkół Specjalnych przy ul. Stanisława Poniatowskiego 2
26.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Kasztanowiec pospolity (<i>Aesculus hippocastanum</i>) - "Józef" okazały, charakteryzujący się wysokimi walorami estetycznymi oraz mocno rozbudowaną koroną i dużą ilością konarów	240	1358/196	Gimnazjum nr 1 przy ul. Strzelców Bytomskich 1
27.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>) - "Wiktor" okazałe i wysokie drzewo o strzelistej budowie i rozłożystej koronie	275	187/20	Gimnazjum nr 1 przy ul. Strzelców Bytomskich 1
28.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>) - "Jan" okazałe i wysokie drzewo o strzelistej budowie i rozłożystej koronie	270	695/1	Miejski Ośrodek Kultury i Sportu przy ul. Kardynała Wyszyńskiego
29.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Klon jesionolistny (<i>Acer negundo</i>) - "Fryderyk" posiada charakterystyczną pofałdowaną korę pokrytą dużą ilością narośli, korona drzewa jest rozrośnięta tworząc kształt dużej kuli o unikatowej na skalę Gminy estetyce	240	2/62	przy ul. Szopena
30.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Platan klonolistny (<i>Platanus acerifolia</i>) - "Maria" posiada charakterystyczny mocny pień o charakterystycznym ubarwieniu	347	1363/8	Liceum Ogólnokształcące przy ul. K. Wyszyńskiego 37
31.	Nr LII/392/10 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 20 października 2010 r.	Wiąz szypułkowy (<i>Ulmus laevis</i>) - "Stanisław" gatunek bardzo okazały o podwójnym pniu i charakterystycznym zgrubieniu pnia w dolnej części pnia oraz o bardzo dobrze rozwiniętej koronie	247+212	266/3	obok kościoła Św. Stanisława przy ul. Armii Krajowej

źródło: „Warunki ekofizjograficzne miasta Pyskowice”, Przedsiębiorstwo Usługowe Geograf, Dąbrowa Górnicza, 2012 r.

§14. KLIMAT

1. Według podziału rolniczo-klimatycznego Polski R. Gumińskiego obszar miasta Pyskowice zlokalizowany jest w środkowej części dzielnicy XV (częstochowsko-kieleckiej). Położenie miasta w środkowym pasie południkowym Polski sprawia, że docierają tu masy powietrza wilgotnego znad Atlantyku i masy suchego powietrza kontynentalnego ze wschodu. Ścieranie się tych mas powoduje przejściowość klimatu w regionie, wyrażającą się dużą zmiennością warunków pogodowych. Dzielnicę XV charakteryzują następujące warunki:

- średnia temperatura stycznia wynosi $-3,0^{\circ}\text{C}$,
- średnia temperatura lipca około $17,2^{\circ}\text{C}$,
- średnia temperatura roczna $7,6-7,7^{\circ}\text{C}$,
- dni z przymrozkami od 112 do 130,
dni mroźnych ok. 20-40,
- ostatnie przymrozki wiosenne występują najczęściej w końcu kwietnia lub na początku maja,
- czas zalegania pokrywy śnieżnej wynosi ok. 50 dni,
- okres wegetacyjny trwa od 200 do 210 dni,
- opady atmosferyczne zróżnicowane, do 800 mm/rok,

- przeważają wiatry południowo-zachodnie i zachodnie.
2. Przy charakterystyce klimatycznej szczególnie istotne są warunki opadowe na analizowanym obszarze, od których zależy ilość wody pozostającej w obiegu. Z uwagi na to, iż w obrębie Pyskowic nie ma żadnego posterunku opadowego IMiGW, w opracowaniu ekofizjograficznym dla scharakteryzowania stosunków opadowych wybrano 4 posterunki opadowe położone poza granicami miasta: Czekanów, Zbrostawice, Łubie Górne, Taciszów. Średnie roczne sumy opadów atmosferycznych w analizowanym rejonie kształtują się w granicach od 671 mm (Czekanów) do 762 mm (Łubie Górne). Stosunek maksymalnych do minimalnych rocznych sum opadów jest bardzo wyrównany, co wskazuje na dużą stabilność warunków występowania opadów w skali regionu. W ostatnich latach szczególnego znaczenia zaczynają nabierać krótkotrwałe opady nawalne z uwagi na skutki jakie powodują.
 3. Warunki anemologiczne, szczególnie istotne dla przewietrzania obszaru i stanu sanitarnego powietrza (przemieszczanie zanieczyszczeń), są uzależnione od kierunku napływu głównych mas powietrza oraz modyfikowane przez rozkład zasadniczych elementów orograficznych w analizowanym obszarze. Położona najbliżej miasta Pyskowice stacja meteorologiczna posiadająca dane anemometryczne reprezentatywne dla regionu znajduje się w Czekanowie (rys. 3). Z danych IMiGW za lata 1973-1990 wynika, iż w regionie dominują wiatry z sektora zachodniego (od SW do NW, ok. 56,6 % przypadków), znacznie mniejszy (ok. 20,1 %) jest udział wiatrów wschodnich (rys. 2). Są to jednocześnie wiatry o największej sile. Najczęściej występują wiatry o prędkości do 2 m/s (39,2 % przypadków) oraz od 2,0 m/s do 5,0 m/s (31,4 % przypadków). Około 16,3 % przypadków stanowią cizze.
 4. Warunki topoklimatyczne miasta Pyskowice zostały szczegółowo opracowane w „Warunkach ekofizjograficznych...”. Na obszarze miasta Pyskowice dominuje typ topoklimatów charakterystyczny dla obszarów nachylonych położonych poza dnami dolin. Są to głównie obszary upraw polowych lub z zabudową wiejską. Brak zwartej pokrywy roślinnej umożliwia podgrzewanie dolnych warstw powietrza, co powoduje zmniejszenie częstości występowania przymrozków w okresach wiosennych i jesiennych. Jest to grupa klimatów korzystnych zarówno dla upraw polowych, jak i zabudowy. Brak intensywnego urzeźbienia obszaru sprzyja dobremu przewietrzaniu terenu już przy bardzo słabych wiatrach. Zaś nachylenie powierzchni nie sprzyja stagnowaniu powietrza i tworzeniu się zimnych zastoisk. W obrębie tego typu topoklimatu dodatkowa ilość ciepła uwarunkowana jest wystawą dosłoneczną powierzchni i otrzymywaniem przez nie dodatkowych ilości ciepła w wyniku wzmożonego promieniowania słonecznego w porze dziennej. Ten typ topoklimatu tworzy rozległe zwarte powierzchnie w północnej i południowej części miasta. Uzupełniają go również korzystne typy topoklimatu występujące na niewielkich powierzchniach wierzchołków i działów międzydolinnych.
 5. Drugą przeciwstawną grupę topoklimatów stanowią topoklimaty den dolinnych, które na obszarze miasta zajmują znaczny odsetek. Duża ilość wilgoci w podłożu dolin i dobre przewietrzanie powoduje, że wzrasta tam znacznie parowanie, które pobiera ciepło. Pod koniec dnia tego ciepła zaczyna brakować i dochodzi do wychłodzenia podłoża. Na skutek spływania chłodnego i wilgotnego powietrza z obszarów wyżej położonych, w dolinach tworzą się zastoiska chłodnego powietrza i dochodzi do powstawania mgieł. Przy dalszym spadku temperatury w nocy na skutek wypromieniowania zaczyna brakować ciepła i dochodzi do pojawienia się tzw. przymrozków radiacyjno-adwekcyjnych. Jest to grupa

topoklimatów niekorzystnych szczególnie dla stałego zamieszkiwania ludzi. Na terenie miasta Pyskowice występuje rozległa powierzchnia form wklęsłych związana z terasą zalewową doliny Dramy i znacznie mniejsze powierzchnie związane z jej dopływami. Nieco wyżej nad dnami dolin położone są powierzchnie należące do topoklimatów średnikorzystnych.

6. W terenach zabudowanych obserwuje się wpływ czynnika antropogenicznego podgrzewania atmosfery, głównie wpływ zanieczyszczeń powietrza pochodzących z indywidualnych palenisk domowych zwłaszcza w okresach grzewczych. Topoklimat zabudowy zlokalizowanej w obszarach otwartych i suchych jest korzystniejszy ponieważ obszary te są lepiej przewietrzane. Natomiast w obszarach położonych nisko i wilgotnych dochodzi do łączenia się zanieczyszczeń z wilgocią zawartą w powietrzu i powstawania zjawiska smogu. Zwiększona zwartość zabudowy przyczynia się do większej kumulacji zanieczyszczeń pochodzących z emisji niskiej (ogrzewania domów) i zanieczyszczeń komunikacyjnych. Szczególnie niekorzystnie położona jest zabudowa Pyskowic znajdująca się nad Dramą wzdłuż ulicy Mickiewicza i Wyszyńskiego.
7. Niewielki obszar miasta stanowią obszary leśne i zadrzewione, dla których charakterystyczne są topoklimaty obszarów zalesionych. Występują również tereny zbiorników wodnych i ich pobrzeży - położone w południowo-zachodniej części Pyskowic tereny zbiornika Dzierżno Małe, na którego pobrzeżach są zlokalizowane ośrodki rekreacyjno-wypoczynkowe oraz zbiornika Dzierżno Duże, gdzie brak jest jakiegokolwiek zabudowy. Na terenach tych występują mniejsze dobowe amplitudy powietrza z uwagi na dużą pojemność cieplną wody, co jest wyczuwalne szczególnie wieczorem i w nocy, kiedy to w pobliżu zbiorników wodnych jest cieplej, niż na otwartych powierzchniach łądowych.

Jakość powietrza

1. Monitoring jakości powietrza w województwie śląskim prowadzony jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach w ramach ogólnopolskiego systemu monitoringu powietrza. W celu oceny jakości powietrza na terenie Województwa Śląskiego wyznaczono 5 stref, w ramach których dokonuje się corocznej oceny jakości powietrza. Pyskowice przynależą do strefy śląskiej, ale na terenie miasta brak jest stacji pomiarowej. Zgodnie z opracowaną przez WIOŚ na bazie pomiarów *Oceną jakości powietrza na terenie województwa śląskiego w 2019 roku*, strefa śląska pod względem ochrony zdrowia została zakwalifikowana do klasy C jakości powietrza z powodu wystąpienia przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5, poziomu docelowego benzo(α)piranu i poziomu celu długoterminowego ozonu. Pod względem ochrony roślin gminy leżące w strefie śląskiej zostały zakwalifikowane do klasy C z uwagi na przekroczenie poziomu docelowego ozonu oraz do klasy D2 z uwagi na przekroczenie poziomu celu długoterminowego.
2. Źródła zanieczyszczeń powietrza występujące na terenie miasta Pyskowice można podzielić na obszarowe, punktowe i liniowe (głównie drogowe). Źródłem obszarowym są tereny zabudowy z indywidualnym ogrzewaniem, powodujące tzw. niską emisję. Źródłami punktowymi są emisje przemysłowe, powstające w trakcie procesów technologicznych. Na terenie miasta występuje 11 zakładów, dla których Starosta Gliwicki wydał decyzję zezwalającą na emisję zanieczyszczeń do powietrza lub które zgłosiły instalacje

wprowadzające zanieczyszczenia do powietrza (nie wymagające pozwolenia ale wymagające zgłoszenia). Źródłem niezorganizowanej emisji zanieczyszczeń, głównie pyłowych jest również proces przetwarzania odpadów przemysłowych pozyskanych ze zwałowiska na kruszywa drogowe.

§15. RZEŻBA TERENU I GEOMORFOLOGIA

1. Zgodnie z podziałem na jednostki geomorfologiczne obszar miasta Pyskowice położony jest w obrębie regionu Wysoczyzny Przywżyżenne, należącego do mezoregionu Kotlina Raciborska i prowincji Kotlina Raciborsko-Oświęcimska. Na obszarze miasta Pyskowice wydzielają Wysoczyzny Przywżyżenne dzielą się na subregion Wysoczyzna Proboszczowicka, który obejmuje część miasta położoną na północ od doliny Dramy oraz subregion Wysoczyzna Czechowicka, który obejmuje część miasta położoną na południe od doliny Dramy.
2. Obszar Wysoczyzn Przywżyżenne na obszarze Pyskowic charakteryzuje się płaskimi lub falistymi wierzchozinami wysoczyzn, leżącymi na wysokości ok. 250-255 m n.p.m. Opadają one zazwyczaj stromym stokiem do otaczających je dolin. Krawędzie wysoczyzn w wielu miejscach rozcięte są głębokimi dolinami dopływów rzek głównych, co nadaje rzeźbie charakter pagórkowaty.
3. Strop podłoża czwartorzędowego leży w wysokości od 140 do 240 m n.p.m. W spągu osadów czwartorzędowych występują zazwyczaj piaski lub żwiry fluwioglacjalne przykryte gliną morenową miejscami o znacznej miąższości. Ponad dolnym poziomem gliny morenowej występują osady piaszczysto-żwirowe lub ilaste, przykryte drugim poziomem gliny morenowej. Ta ostatnia buduje duże powierzchnie wysoczyzn. Górną glinę morenową pokrywają miejscami piaski (Wysoczyzna Czechowicka) lub gliny pylaste (Wysoczyzna Proboszczowicka). Doliny rozcinające poziom wysoczyznowy mają płaskie i miejscami podmokłe dna ograniczone stromymi zboczami. Zawilgocenia powierzchni, płytkie zaleganie poziomu wód gruntowych lub wypływy wody mogą pojawiać się na stokach na kontakcie utworów gliniastych i piaszczystych, zwłaszcza w obrębie Wysoczyzny Czechowickiej.
4. Rzeźba powierzchni na obszarze gminy Pyskowice w generalnych zarysach nawiązuje do budowy geologicznej obszaru. Wyrazem tego jest występująca współczesna dolina Dramy, której przebieg nawiązuje do przebiegu doliny kopalnej, ukształtowanej w podłożu czwartorzędu w okresie trzeciorzędowym. Cechą charakterystyczną jest jej wyraźne ograniczenie krawędziami (skarpami) od terenów sąsiednich. Szerokość doliny jest zmienna, w rozszerzeniach osiąga 300 m. Na powierzchni dna doliny odłożone są holocenijskie namuły rzeczne. Litologicznie są to najczęściej piaski gliniaste lekkie pylaste przechodzące w kierunku wschodnim w piaski gliniaste lekkie. Duża przepuszczalność wodna wyścielających dno osadów powoduje jej niewielką podmokłość, co nie sprzyja gromadzeniu się substancji organicznych. Dodatkowo dolinę Dramy osuszają rowy melioracyjne. Przeprowadzenie regulacji Dramy spowodowało powstanie w obrębie płaskiego dna doliny bardziej wilgotnych zagłębień bezodpływowych.
5. Powierzchnie przylegające do doliny Dramy mają rzeźbę z wyraźnym piętnem procesów glacialnych i współczesnych. W okresie plejstoceńskim powstała rozległa powierzchnia zasypana materiałem glacialnym i fluwioglacjalnym. Powierzchnia ta jest wyraźnie nachylona

w kierunku południowo-zachodnim. Wysoczyzny przecięte są dopływami Dramy, które tworzą stosunkowo wąskie i głęboko wcięte doliny wysłane materiałem znoszonym z wysoczyzn. W miejscach bardziej wilgotnych w dnach dolin występują nagromadzenia substancji organicznej. Rozgałęzienia dopływów Dramy tworzą najczęściej nieckowate obniżenia denudacyjne. Na terenach o zwiększonej pylastości podłoża pojawia się tendencja do kształtowania form wąwozowych typowych dla obszarów lessowych. Na terenie miasta na wschód od jego centrum występuje przykład takiej formy o nazwie lokalnej „Wąwóz”. Duża pylałość piasków i glin może być także powodem pojawiania się na bardziej nachylonych stokach procesów sufozyjnych, szczególnie niebezpiecznych dla budownictwa i infrastruktury. Proces ten powoduje wzmożone wymywanie frakcji pylastej z podłoża powodując powstawanie pustek wzdłuż np. ciągów kanalizacyjnych, wodociągów, fundamentów itp. Zjawisko sufozji widoczne jest także na terenach wysoczyznowych lub spłaszczeniach powierzchni, gdzie występują zagłębienia bezodpływowe.

6. Antropogeniczne zmiany powierzchni terenu oraz krajobrazu związane są z rozwojem rolnictwa i osadnictwa. W południowo-zachodniej części miasta występują wyrobiska popiaskowe, obecnie pełniące funkcję zbiorników wodnych – Dzierżno Małe i Dzierżno Duże.

§16. BUDOWA GEOLOGICZNA I STRATYGRAFIA

1. Najstarszymi utworami geologicznymi stanowiącymi fundament geologiczny miasta Pyskowice są utwory karbonu górnego (namur). Stwierdzono je w wierceniach na głębokościach 227,3-285,7 m. Są to ilowce, mułowce, piaskowce i węgiel kamienny warstw pietrkowickich, gruszowskich, jakłowieckich i porębskich. Osady karbonu zostały w końcowej fazie orogenezy hercyńskiej (górnny karbon) silnie sfałdowane i zuskokowane, a następnie poddane silnej denudacji w okresie permu. Na utworach karbońskich występują pochodzące z początku ery mezozoicznej warstwy piasków i ilów czerwonych i pstrych należącej do piętra środkowego pstrego piaskowca. Następnie obszar został zalany ciepłym morzem triasowym, w którym osadziły się mięzsze serie wapieni i dolomitów głównie wapienia muszlowego. Miąższość ich w otworach wiertniczych przekracza 200 m. Na obszarze miasta Pyskowice nie są znane bezpośrednie odsłonięcia tych utworów. Wszędzie występują one albo w podłożu czwartorzędowym albo w pod osadami trzeciorzędowymi. Największe rozprzestrzenienie na terenie miasta Pyskowice mają serie wapienia muszlowego (trias środkowy). Występują one powszechnie w podłożu utworów kenozoicznych. Najstarszą serią wapienia muszlowego są warstwy gogolińskie, budowane przez wapienie, margle i dolomity. Na terenie miasta występują one klinem rozciągającym się od drogi do Gliwic w kierunku zachodnim. Budują one podłożę czwartorzędowe także pod centralną częścią miasta (rynek) i zalegają one na głębokości ok. 60 m. Na warstwach gogolińskich zalegają warstwy gorazdeckie (górażdżańskie), terebratulowe i karchowickie, które budują powierzchnię podczwartorzędową na północ od doliny Dramy. Natomiast na południe od doliny Dramy zalegają dolomity diploporowe i dolomity margliste warstw tarnowickich. Zespół wapienia muszlowego (triasu środkowego) kończą warstwy boruszowickie.
2. W południowej części miasta pod utworami czwartorzędowymi występują osady okresu trzeciorzędowego w postaci piasków, ilów, mułków i zlepieńców morza badeńskiego (neogen – miocen), które zalało tą część Pyskowic. W pobliżu zbiornika Dzierżno Duże niewielką

powierzchnię zajmują sarmackie utwory warstw kędzierzyńskich wykształconych w postaci iłłów i piasków z syderytami. Osady trzeciorzędowe na terenie Pyskowic dochodzą do ok. 50 m miąższości. Utwory trzeciorzędowe na powierzchni współczesnej nie występują. Po ustąpieniu morza rozpoczął się długotrwały okres kształtowania rzeźby w warunkach lądowych, który trwa do dziś.

3. W trzeciorzędzie ukształtowała się monoklinalna struktura geologiczna, tzw. monoklina śląsko-krakowska. Powstanie tej struktury spowodowało, że warstwy osadów zostały nachylone w kierunku północno-wschodnim pod niewielkim kątem (do 5°). Struktura monoklinalna obejmuje północną część miasta Pyskowice zbudowaną z utworów triasowych. Z kolei ruchy tektoniczne spowodowały powstanie licznych uskoków i struktur tektonicznych. Skutkiem tych procesów jest występowanie tych samych warstw skalnych na różnych poziomach. Natomiast wzdłuż linii tektonicznych zaczęły rozwijać się kopalne doliny rzeczne (m.in. Dramy), doprowadzając do uformowania się sieci rzecznej.
4. Ponad połowa powierzchni przykryta jest warstwą utworów czwartorzędowych o zróżnicowanej miąższości. Największe miąższości czwartorzędu występują w obrębie form kopalnych, gdzie miąższość ich dochodzi do ok. 60-70 m. Są to głównie fluwioglacjalne piaski i żwiry gliniaste podścielone warstwą glin zwałowych zlodowacenia sanu (krakowskiego) i Odry (środkowopolskiego). Największą miąższość glin zwałowych (ok. 50 m) stwierdzono w dolinie Dramy. Sekwencję osadów zlodowacenia odry kończy seria piasków i żwirów fluwioglacjalnych, widoczna jedynie w zachodniej części miasta w okolicach Mikoszowiny. W czasie kolejnego zlodowacenia (Wisły) obszar miasta Pyskowice znajdował się w strefie klimatu peryglacjalnego. Panujące wówczas warunki sprzyjały zrównywaniu form pozostawionych przez poprzednie zlodowacenie i transformacji osadów w trakcie procesów stokowych. O rozwoju procesów eolicznych w tym czasie świadczy występowanie w pobliżu Czerwionki i Czechowic utworów eolicznych (wydmowych).
5. Po ustąpieniu lądolodów plejstocenijskich zaczął się holocenijski cykl rozwoju środowiska. Cykl ten szczególnie zaznaczył się w obrębie den dolinnych, w których akumulowane są namuły rzeczne, a w miejscach bardziej wilgotnych odłożyły się torfy. Większe powierzchnie torfowisk występują na lewym brzegu doliny Dramy w pobliżu Kolonii Pyskowice.

§17. GLEBY

1. Budowa geologiczna i rzeźba gminy Pyskowice znalazły swoje odzwierciedlenie w wykształceniu się pokrywy glebowej. Powszechność występowania utworów czwartorzędowych na powierzchni obszaru spowodowała, iż występujące tu typy gleb związane są głównie z tymi utworami, a ich zróżnicowanie zależne jest przede wszystkim od warunków wilgotnościowych. Stąd na terenach wyżej położonych zbudowanych z glin pylastych, piasków i żwirów glacialnych na suchym podłożu wykształciły się gleby bielcowe i pseudobielcowe. Zwarte ich płyty występują niemal na całym obszarze miasta. Natomiast na utworach bardziej gliniastych i przy płytszym zaleganiu wody gruntowej wykształciły się gleby brunatne wylugowane. Zwarte powierzchnie tych gleb występują na wysoczyznach w południowo-wschodniej części miasta i na skłonie wzgórz nad potokiem Pniówka w północno-zachodniej części miasta.

2. Nieznaczne powierzchnie na obszarze miasta Pyskowice zajmują czarne ziemie zdegradowane. Wykształciły się one w miejscach obniżen z płytkim poziomem wód gruntowych i pod lasami na utworach piaszczysto-gliniastych. Na obszarze miasta występują one zwartymi płatami pod użytkami zielonymi, w miejscach o podwyższonym zawilgoceniu oraz w obrębie wilgotnych den dolinnych.
3. W dolinie Dramy, Potoku z Łubia oraz potoku przepływającego przez osadę Dzierżno występują typowe dla dolin rzecznych mady. Tak duża ich ilość także świadczy o intensywnej denudacji obszaru i akumulacji nanosów mineralnych w dnach dolin rzecznych.
4. Wśród kompleksów rolniczej przydatności gleb przeważa kompleks pszenno-dobry i żytni bardzo dobry. Szczególnie zwarte i rozległe powierzchnie zajmują one w południowej i zachodniej części miasta. Udział poszczególnych kompleksów rolniczej przydatności gleb ornych na terenie Pyskowic jest następujący: pszenno-dobry – 31,4,0%, pszenno-wadliwy – 1,2%, żytni bardzo dobry – 30,8%, żytni dobry – 19,2%, żytni słaby – 11,3%, żytni bardzo słaby – 1,4%, zbożowo-pastewny mocny – 4,1%, zbożowo-pastewny słaby – 0,6%. Wśród kompleksów użytków zielonych przeważają użytki zielone średnie, położone wzdłuż dolin – 87,2%.
5. Udział użytków rolnych w powierzchni Miasta Pyskowice wynosi 60,15 % (1754 ha), z czego 46,88% to grunty orne, a 9,00% łąki i pastwiska trwałe. Udział poszczególnych klas bonitacyjnych gruntów ornych przedstawia się następująco: II - 0,4% gruntów ornych, III A – 21,6%, III B – 13,7%, IV A – 32,8%, IV B – 18,3%, V – 11,8%, VI - 1,4 %. Udziały użytków zielonych są następujące: II – 2,0 %, III - 51,6 %, IV - 35,0 %, V - 10,7 %, VI - 0,7 % użytków zielonych. Pozostała część gruntów nieurbanizowanych zajęta jest głównie przez lasy i grunty zadrzewione (7,76%), tereny pod wodami (10,59%), nieużytki (3,37%).

Stan czystości gleb

1. Na terenie miasta w ostatnich latach nie były prowadzone badania gleb w ramach monitoringu chemizmu gleb ornych Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. W 2007 r. Stacja Chemiczno-Rolnicza w Gliwicach na terenie Pyskowic przeprowadziła badania gleb na zawartość metali ciężkich tj. ołów (Pb), kadm (Cd) i cynk (Zn). Badaniem objęto użytki rolne o powierzchni 1910 ha, pobierając łącznie 39 próbek glebowych. Zawartość metali ciężkich w 35 próbkach mieściła się w granicach wartości dopuszczalnej, wskazując na pełną przydatność badanych gleb do produkcji rolniczej i ogrodniczej. W przypadku dwóch próbek przekroczone zostały wartości dopuszczalne ołowiu i 2 cynku. Badania te wykazały, że najbardziej narażone w sposób ciągły na zanieczyszczenia metalami ciężkimi, tlenkami azotu oraz węglowodorami są tereny wzdłuż głównych arterii komunikacyjnych gminy.
2. Potencjalnymi źródłami zanieczyszczeń na terenie miasta są niewłaściwie składowane odpady w tym tzw. „dzikie wysypiska”, emisja pyłów z przemysłu jak i motoryzacji, nieprawidłowo prowadzona gospodarka wodno-ściekowa, w tym nieszczelne szamba. Zagrożeniem dla środowiska glebowego, ale i wodnego jest również nieczynne składowisko odpadów komunalnych przy ul. Wrzosowej. Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska na przełomie 2014 i 2015 wykonał badania próbek gleb z terenu przylegającego do składowiska oraz próbek wód odciekowych. Te drugie wykazały znaczne przekroczenia dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń określonych w przepisach z zakresu ochrony środowiska.

§18. WODY POWIERZCHNIOWE I ICH JAKOŚĆ

1. Pyskowice położone są w obrębie zlewni prawostronnego dopływu Odry Kłodnicy. Dolina Kłodnicy na terenie miasta została przekształcona w duże wyrobisko i zrekultywowana jako zbiornik wodny Dzierżno Duże. Funkcję rzeki Kłodnicy pełni w tym rejonie Kanał Gliwicki oraz Zbiornik Dzierżno Duże. Kłodnica na terenie Gliwic część wód oddaje do Kanału Gliwickiego, natomiast część przepływa przez zbiornik Dzierżno Duże. Z obszaru miasta wody powierzchniowe odprowadzane są do ujściowego odcinka rzeki Dramy, będącej głównym ciekim miasta (prawostronny dopływ Kanału Gliwickiego) i do niewielkich potoków płynących przez Dzierżno i Czerwionkę uchodzących do Kanału Gliwickiego. Drama wpływa na teren miasta od wschodu na granicy z wsią Zawada. Szerokość dna doliny nie jest jednakowa na całej długości i wynosi 200-600 m, charakterystyczne są liczne przewężenia i rozszerzenia. Koryto potoku na całej długości jest uregulowane i umocnione. W ujściowym odcinku Drama skierowana została do zbiornika przepływowego Dzierżno Małe. Następnie, po wypływie ze zbiornika i przepłynięciu odcinka ok. 1,1 km sztucznym korytem, uchodzi do Kanału Gliwickiego. Powierzchnię północnej części miasta odwadnia stały Potok z Łubia (Sroczka) płynący częściowo wzdłuż wschodniej granicy miasta i uchodzący do Dramy w Karchowicach oraz płynący wzdłuż zachodniej granicy miasta potok Pniówka. Natomiast południową część miasta odwadniają dwa potoki stałe uchodzące bezpośrednio do Kanału Gliwickiego. Jeden z nich przepływa przez osadę Dzierżno, drugi w pobliżu osady Czerwionka. Część powierzchni miasta odwadniana jest potokami okresowymi w czasie wzmożonych opadów i roztopów.
2. Na podstawie analizy danych regionalnych można stwierdzić, iż potoki miasta Pyskowice mają reżim wyrównany z wezbraniem wiosennym i bardzo słabym drugorzędnym wezbraniem letnim oraz zasilaniem gruntowo-deszczowo-śnieżnym. Zgodnie z tak wyrażonym reżimem potoki na obszarze miasta przez cały rok zasilane są z odpływu gruntowego, natomiast podwyższone przepływy spowodowane są topnieniem śniegu wiosną lub opadami letnimi.
3. Powierzchniową sieć hydrograficzną uzupełniają występujące na obszarze miasta Pyskowice zbiorniki wodne pochodzenia antropogenicznego. Największymi z nich są zbiorniki Dzierżno Małe i Dzierżno Duże, które powstały w wyniku zalania w wyrobisk popiaskowych. Pierwszy z nich położony jest w całości w granicach miasta, a drugi częściowo. W tym samym kompleksie wyrobisk popiaskowych znajduje się cały szereg różnej wielkości zbiorników. Poza tym w południowo-zachodniej części miasta znajduje się wiele zbiorników wypełniających wyrobiska po surowcach ilastych (glinianki).
4. Rzeki, kanał i zbiorniki retencyjne występujące na obszarze Pyskowic wchodzi w skład tzw. hydrowęzła Kłodnicy i Kanału Gliwickiego dostarczając wody i umożliwiając sterowanie zasobami wodnymi dla potrzeb transportu wodnego realizowanego przez Kanał Gliwicki. Oprócz funkcji transportowych, dla których został zbudowany, zastępuje on w obrębie miasta Pyskowice częściowo Kłodnicę.
5. Zgodnie z obowiązującym podziałem wód powierzchniowych na obszarze miasta znajdują się następujące zlewnie JCWP:

- Drama od Grzybowickiego Potoku do Pniówki (kod JCWP: PLRW60000911667) – w środkowej części miasta,
- Pniówka (kod JCWP: PLRW60006116689) – w północno-zachodniej części miasta,
- Drama do Grzybowickiego Potoku łącznie (kod JCWP: PLRW60006116669) – obejmująca północno-wschodni skraj miasta,
- Kanał Gliwicki z Kłodnicą od Kozłówek do Dramy (kod JCWP: PLRW6000011659) – obejmująca południową część miasta,
- Drama od Pniówki do ujścia (kod JCWP: PLRW6000011659) – obejmująca niewielką powierzchnię przy ujściu Pniówki do Dramy.

Jakość wód

1. Ocena stanu wód powierzchniowych wykonuje się w odniesieniu do tzw. jednolitych części wód. Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Katowicach, na podstawie monitoringu badań prowadzonych w 2012-2016 roku, dokonał klasyfikacji elementów jakości wód, stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz na oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych (źródło: *Klasyfikacja stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych województwa śląskiego za 2016 rok*, WIOŚ w Katowicach, 2017 r). Klasyfikacja JPWC przedstawia się następująco:

- Drama od Grzybowickiego Potoku do Pniówki (kod JCWP: PLRW60000911667) – stan/potencjał ekologiczny umiarkowany, stan chemiczny dobry, ocena stanu jcwp - zły stan wód,
- Pniówka (kod JCWP: PLRW60006116689) – stan/potencjał ekologiczny umiarkowany, ocena stanu jcwp - zły stan wód,
- Drama do Grzybowickiego Potoku łącznie (kod JCWP: PLRW60006116669) – stan/potencjał ekologiczny umiarkowany, stan chemiczny dobry, ocena stanu jcwp - zły stan wód,
- Kanał Gliwicki z Kłodnicą od Kozłówek do Dramy (kod JCWP: PLRW6000011659) – stan/potencjał ekologiczny słaby, stan chemiczny poniżej dobrego, ocena stanu jcwp - zły stan wód,
- Drama od Pniówki do ujścia (kod JCWP: PLRW6000011659) – stan/potencjał ekologiczny dobry, stan chemiczny dobry, ocena stanu jcwp - dobry stan wód,

2. W 2014 dokonano także oceny wód w 11 zbiornikach zaporowych w województwie śląskim, wśród nich znalazł się zbiornik Dzierżno Małe (JCWP: Drama od Grzybowickiego Potoku do Pniówki, punkt kontrolny: Zbiornik Dzierżno Małe - w rejonie zapory) uzyskując następujące oceny: potencjał ekologiczny umiarkowany, stan chemiczny dobry, stan zły.

3. Podsumowując stan wód powierzchniowych Gminy Pyskowice nadal nie jest zadowalający. Rzeka Drama wpływając na obszar Gminy Pyskowice niesie ze sobą zanieczyszczenia z sąsiednich gmin (Tarnowskie Góry, Zbroślawice). W wodach zbiornika Dzierżno Małe wody tej rzeki ulegają znacznemu oczyszczeniu. Sam zbiornik stanowiąc swojego rodzaju osadnik dla zanieczyszczeń niesionych przez rzekę wymaga systematycznych zabiegów oczyszczania. Stan rzeki Dramy na przestrzeni ostatnich ulega poprawie, na co ma niewątpliwie wpływ wspólne działanie gmin Tarnowskie Góry, Zbroślawice i Pyskowice, które

w ostatnich latach znacząco uregulowały gospodarkę wodno-ściekową na swoich terenach. W przypadku zbiornika Dzierżno Duże, którego część leży na obszarze Gminy Pyskowice należy stwierdzić, że jego wody aktualnie nadal są w złym stanie, co wynika przede wszystkim z niezadawalającego stanu wód rzeki Kłodnicy, która w głównej mierze zasila wody tego zbiornika. Porównując wyniki badań wód tej rzeki w punkcie, w którym wpływa ona do zbiornika Dzierżno Duże można stwierdzić, że ich stan z biegiem lat stopniowo się poprawia pod względem zanieczyszczenia substancjami biogennymi. Nadal problemem jest duże zasolenie wód spowodowane odprowadzaniem wód kopalnianych.

4. Dla rozwiązania problemu zanieczyszczenia zasobów wód powierzchniowych podejmowane są przez Miasto inicjatywy zmierzające do poprawy istniejącego stanu poprzez rozbudowę kanalizacji i oczyszczanie ścieków. Do prawidłowego spełniania funkcji konieczna jest zbiorcza sieć wodociągowa, kanalizacyjna, oczyszczalnia ścieków, sieć gazowa, drogowa, telefoniczna oraz zorganizowany odbiór wytwarzanych i segregowanych w miejscu wytwarzania odpadów komunalnych.
5. Bardzo istotnym elementem gospodarki wodno-ściekowej jest jakość wód powierzchniowych wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia. Woda dostarczana jest głównie przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Gliwicach. Oprócz PWiK w Gliwicach do części mieszkańców wodę dostarcza Remondis Aqua Toszek Sp. z o.o. (Mikoszowina) oraz Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A (budynki mieszkalne przy ul. Nad Kanalem). Jakość dostarczonej wody spełnia wszelkie normy przydatności jej do picia.

§19. KRAJOBRAZ

1. Walorem krajobrazowym Pyskowic jest szeroka dolina Dramy, otwarte przestrzenie pól uprawnych i łąk oraz powierzchnie leśno-jeziorne Dzierżna. Krajobraz naturalny obszaru miasta jest mało urozmaicony, dość jednolity i tworzy równiną, lekko pofałdowaną powierzchnię. Przez środek obszaru miasta przebiega dolina rzeki Dramy, która tworzy średnio zarysowaną w rzeźbie formę dolinną. Najbardziej wyraźnym elementem rzeźby w rejonie centrum są skarpy wyznaczające zasięg szerokiej, płaskiej doliny. Na wschód od centrum miasta występują natomiast wąwozy urozmaicające powierzchnię ziemi
2. Antropogeniczne zmiany powierzchni terenu oraz krajobrazu związane są głównie z rozwojem rolnictwa i osadnictwa, w tym szlaków komunikacyjnych oraz infrastruktury przemysłowej i komunalnej. Rejon w południowo-zachodniej części miasta został silnie przekształcony w wyniku powstania wyrobisk po eksploatacji piasku i ich późniejszego zalania. Obszar zbiornika Dzierżno Małe pełni obecnie funkcje rekreacyjne. Znaczącym przekształceniem doliny Kłodnicy była również realizacja Kanału Gliwickiego, przepływającego pomiędzy zbiornikami Dzierżno Duże i Dzierżno Małe. W obrębie wyrobisk położonych na południe od Dramy w Zaolszanach widoczne stają się wyraźne wzgórza składowiska odpadów. Jednak właściwie prowadzona sukcesywna rekultywacja składowiska powoduje, iż nie stanowi ono elementu dysharmonicznego. Elementem wyznaczającym się w krajobrazie jest również hałda w Czerwionce.
3. Cennym walorem krajobrazowym miasta jest układ zabudowy historycznego śródmieścia, na który składa się rynek otoczony prostokątną siatką kwartałów zabudowy kamienicowej. Na

krajobraz miasta składają się również komponowane zespoły zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej z lat 20-tych i 50-tych, z wyraźnym udziałem zieleni. Walorem krajobrazowym miasta jest także obecność licznych obiektów zabytkowych, które koncentrują się w śródmieściu.

4. Ważnym elementem kompozycji przestrzennej terenów zurbanizowanych są tereny zieleni miejskiej, na który składają się parki, skwery, zielen przyuliczna, zielen na terenach mieszkaniowych, ogrody działkowe i sady. W śródmieściu położone są trzy parki: Park Miejski w Pyskowicach, Park przy Placu Józefa Piłsudskiego i Ogródek Jordanowski. Walorem krajobrazowym jest duża liczba drzew pomnikowych rosnących w centrum Miasta.
5. Wartościowym elementem krajobrazu jest występowanie poza obszarami zurbanizowanymi licznych terenów otwartych, do których zalicza się: pola uprawne, nieużytki i lokalne zadrzewienia. Umożliwiają one obecność wielu pospolitych gatunków roślin i zwierząt. Tereny pól uprawnych znajdują się na obrzeżach miasta, głównie w jego południowej, wschodniej i północnej części.

ROZDZIAŁ VII
STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY
WSPÓŁCZESNEJ

§20. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW

1. Na dziedzictwo kulturowe miasta Pyskowic składają się wartości materialne, takie jak układ osadniczy i obiekty zabytkowe, krajobraz kulturowy oraz wartości niematerialne, do których należą: historia, zwyczaje i obrzędy, źródła nazewnictwa, insygnia, znane postacie itp. Diagnozy stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków dokonano w oparciu o analizę:
 - 1) układu osadniczego miasta,
 - 2) dziedzictwa niematerialnego, w tym historii miasta,
 - 3) obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków,
 - 4) obiektów i obszarów ujętych w gminnej ewidencji zabytków,
 - 5) stanowisk archeologicznych,
 - 6) dóbr kultury współczesnej.

Układ osadniczy miasta

1. Układ osadniczy Pyskowic powstawał wokół średniowiecznego starego miasta, ulokowanego nieopodal rzeki Dramy. Zespół starego miasta ukształtowany został jako szachownicowy układ kwartałów z centralnie ulokowanym, prostokątnym rynkiem z ratuszem. Kwartały zabudowy otoczone były pierścieniem fosy i wału ziemnego, na miejscu których znajdują się dziś biegnące po owalu ulice Sienkiewicza i ks. Poniatowskiego. Z uwagi na trakt handlowy przecinający miasto ze wschodu na zachód, zabudowa lokalizowała się również wzdłuż dzisiejszych ulic Mickiewicza i Stefana Wyszyńskiego, a ważną rolę odgrywały dwie bramy: tarnogórska i toszecka. W 1822 roku doszło do rozległego pożaru, który objął większość ówczesnej zabudowy. Z tego powodu zabudowa ścisłego centrum, w tym w rynku, pochodzi głównie z XVIII i XIX wieku i w większości jest klasycystycznymi, piętrowymi kamieniczkami. Na rynku zlokalizowany jest także neogotycki ratusz. Na północny zachód od rynku znajduje się kościół pod wezwaniem św. Mikołaja, najstarszy, pierwotnie gotycki, zabytek Pyskowic. Na południe od Doliny Dramy, zabudowa rozwijała się w rejonie dzisiejszej ulicy gen. Sikorskiego, we wsi Dzierżno i Czerwionka.
2. Układ urbanistyczny starówki pomiędzy ulicami Poniatowskiego, Sienkiewicza, Cmentarną z obustronną zabudową został objęty gminną ewidencją zabytków. W obrębie starego miasta położone są obiekty, które obecnie z uwagi na swoją wartość kulturową wpisane są do rejestru zabytków – są to głównie budynki mieszkalne pochodzące z I i II połowy XIX wieku. Na terenie miasta występują też liczne budynki objęte gminną ewidencją zabytków. Obszary i zespoły o zachowanym historycznym układzie osadniczym stanowią bazę dziedzictwa kulturowego miasta.
3. Stare miasto od strony północnej obudowane jest zabudową pochodzącą z okresu międzywojnia, a następnie z czasów powojennych. Występowanie komponowanych układów zabudowy pochodzących z różnych okresów jest cechą charakterystyczną układu

osadniczego miasta. Z okresu przedwojennego pochodzi zespół zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej o charakterze kwartałowym w rejonie ulic Strzelców Bytomskich i Ignacego Paderewskiego oraz ciąg domów jednorodzinnych przy ul. Wyzwolenia. Zespoły zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z lat pięćdziesiątych znajdują się w rejonie ulic Ignacego Paderewskiego i Wojska Polskiego. Późniejsza zabudowa blokowa znajduje się dalej na północ i obejmuje m. in. Osiedle Wieczorka. W południowej części miasta, w rejonie ulic Sikorskiego, Oświęcimskiej i Czereśniowej znajdują się zespoły niskiej zabudowy wielorodzinnej i jednorodzinnej z lat dwudziestych, w tym zabudowa zlokalizowana wokół Placu Żwirki i Wigury. Przy ulicy Traugutta zlokalizowany jest kolejny zespół zabudowy z lat pięćdziesiątych. Pozostała zabudowa to głównie późniejsza zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Obecnie najszybszy jej rozwój następuje w północnej części Pyskowic. Układ miasta uzupełniają tereny zabudowy produkcyjno-usługowej, rozwijające się głównie po zachodniej stronie miasta oraz przy ulicy Gliwickiej. Ważnym elementem układu urbanistycznego Pyskowic jest też linia kolejowa z dworcem zlokalizowanym w południowej części miasta, w tzw. Starych Pyskowicach.

Dziedzictwo kultury niematerialnej, w tym historia miasta

1. Pyskowice należą do grupy najstarszych miast Górnego Śląska. Pierwsza historycznie udokumentowana informacja o Pyskowicach pochodzi z roku 1256, a zawarta jest w dokumencie wystawionym przez wrocławskiego biskupa Tomasza, gdzie pojawia się imię przypuszczalnego założyciela osady, „Pisca”. W alfabetycznym spisie miejscowości na terenie Śląska wydany w 1830 r. we Wrocławiu przez Johanna Knie miejscowość występuje pod polską nazwą *Piskowice* oraz niemiecką *Peiskretschem*.
2. Pyskowice otrzymały prawa miejskie około 1260 r. W 1327 r. książę Władysław Bytomski (1277-1352) złożył hołd lenny królowi Czech i od tego momentu Pyskowice znajdowały się pod zwierzchnictwem czeskim i dzieliły losy polityczne Śląska. W tekście hołdu lennego pojawiło się słowo "miasto" przy niemieckiej nazwie "Pyzenkreczem". W 1338 r. miasto nawiedziła zaraza. W latach 1430 i 1433 Pyskowice zostały ograbione i spustoszone przez wojska husyckie. W 1526 r. zginął bezpotomnie król Czech i Węgier Ludwik II Jagiellończyk (1506-1526), a tym samym na tronie Czech zasiadł arcyksiążę austriacki Ferdynand Habsburg. W ten sposób Pyskowice przeszły pod panowanie Habsburgów. W 1532 r. miasto było otoczone fosą napełnioną wodą z Dramy i wałem ziemnym z dwoma bramami – toszecką i tarnogórską. Na środku rynku znajdował się początkowo drewniany ratusz. Podczas wojny trzydziestoletniej (1618-1648) miasto było kilkakrotnie zdobywane i niszczone przez różne wojska. W 1680 r. wielki pożar zniszczył miasto. Wiek XVIII z klęskami głodu, epidemiami i wojnami niekorzystnie wpłynął na rozwój miasta. Z tych klęsk miasto szybko się podźwignęło, o czym świadczy liczba mieszkańców, która w 1787 roku wynosiła 1862. Od 1742 r. miasto znajdowało się w państwie pruskim. Na przełomie XVIII i XIX w. rozwinął się tutaj przemysł metalurgiczny oparty na węglu drzewnym. Istniały wówczas dwa piece do wytopu surówki. Bardzo tragiczny dla miasta był rok 1822. W tym bowiem roku aż 11 pożarów doszczętnie zniszczyło miasto. Spłonęła ponad połowa domów, ratusz, kościół, czteroletnia szkoła i spora część zabudowań gospodarczych. Odbudowę miasta oparto na nowym planie, który jednak zachował kształt nadany Pyskowicom w XIII wieku. Uruchomienie w 1879 r. linii kolejowej łączącej Opole z Gliwicami, ze stacją w Pyskowicach, pobudziło lokalną gospodarkę. W 1895 r. w mieście żyło 4194 mieszkańców, a w 1905 r. 4865 mieszkańców.

3. Okres prosperity przerwała I wojna światowa i wydarzenia po jej zakończeniu. Powstania śląskie i plebiscyt z 1921 r. miały bardzo ostry przebieg w Pyskowicach. W jego wyniku Pyskowice pozostały w Niemczech, pod nazwą Peiskretschan. Na przełomie lat 20. i 30. nastąpił przestrzenny rozwój miasta. Sprzyjała temu parcelacja folwarku na Zaolszanach Wielkich. W rejonie obecnego placu Żwirki i Wigury i sąsiednich ulic budowano domy dla kolejarzy, a następnie dla górników i hutników pracujących poza Pyskowicami. W czasie II wojny światowej miasto wiele nie ucierpiało. W styczniu 1945 r. miasto zajęły wojska sowieckie, które spaliły część zabudowy miejskiej. Następnie miasto przyłączono do Polski. Do końca lat 40. odbudowano spalone domy w rynku i sąsiednich ulicach, zachowując charakter zabytkowy. Na początku lat 50. zapadła decyzja budowy osiedla mieszkaniowego w północnej części miasta. Pyskowice stały się dużym placem budowy mieszkań dla pracowników zakładów przemysłowych miast aglomeracji górnośląskiej. Rozwiązując problem dojazdu do pracy zbudowano w latach 60. linię kolejową, łączącą stację kolejową Pyskowice z Pyskowicami Miastem. W latach 60. Na terenie Pyskowic zlokalizowana takie zakłady jak filię Bytomskich Zakładów Odzieżowych "Polkon", Zakłady Aparatury Pomiarowej "Inco", Wylęgarnię Drobiu oraz Zakłady Podzespołów Radiowych. Na początku lat 60. w granice Pyskowic włączono wieś Dzierżno, a z nią Zakłady Remontu Taboru Kolejowego Przemysłu Węglowego. Na polach PGR-u utworzono Zakłady Szkółkarskie Drzew i Krzewów. Na terenie Dzierżna znajduje się jezioro powstałe w wyrobiskach popiaskowych, nad brzegiem którego zakłady przemysłowe założyły ośrodki sportowo-rekreacyjne.
 4. Elementem historii Pyskowic jest również obecność na terenie miasta ludności żydowskiej. Największa liczba mieszkańców pochodzenia żydowskiego zamieszkiwała miasto w XIX w. Wtedy też wybudowano drewnianą synagogę i założono cmentarz żydowski. Proces zmniejszania się gminy rozpoczął się już w II połowie XIX wieku. Podczas tzw. Nocy Kryształowej, z 9 na 10 listopada 1938 r., spalono synagogę. W okresie wojny ostatni Żydzi z Pyskowic zostali wywiezieni do gett w Zagłębiu Dąbrowskim, część z nich trafiła najprawdopodobniej do hitlerowskiego obozu koncentracyjnego w Auschwitz.
- (źródło:<https://www.pyskowice.pl/prezentacja-gminy/historia.html> oraz <https://sztetl.org.pl/pl/miejscowosci/p/52-pyskowice/96-historia-miejscowosci/67594-historia-miejscowosci>)
5. Elementem dziedzictwa miasta są jego insygnia. Herb Pyskowic Herb przedstawia dwie białe wieże obronne na czerwonym tle, z fragmentem muru obronnego u ich podstawy.
 6. Miastami partnerskimi Pyskowic są: La Ricamarie (Francja), Czerwonograd (Ukraina) i Flörsheim nad Menem (w Niemczech).
 7. Cykliczne imprezy organizowane w mieście to m.in. Dni Pyskowic i Pyskowicki Bieg Mamuta.

Obiekty i obszary zabytkowe wpisane do rejestru zabytków

1. Na obszarze miasta znajduje się 45 zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków województwa śląskiego.

Tab. nr 5: Wykaz obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomości na obszarze miasta Pyskowice.

Lp.	Nr rejestru zabytków	Wpis do rejestru	Przedmiot ochrony	Zakres ochrony	Adres	Czas powstania
1.	A/1015/69	WKZ, dn. 18.02.1969, Kl.III-680/81/69	układ urbanistyczny z obustronną zabudową	Granice ochrony obejmują ulice Poniatowskiego, Sienkiewicza i Cmentarną wraz z obustronną zabudową		ok. 1250 r.
2.	A/1016/69	WKZ, dn. 18.02.1969, Kl.III-680/80/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Armii Krajowej 18	XIX w. przebudowa 2008 -2012
3.	A/1018/69	WKZ, dn. 18.02.1969, Kl.III-680/78/69	budynek /dawna oficyna budynku Rynek 13/	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Hutnicza 11	I poł. XIX w.
4.	A/1020/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/95/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Sienkiewicza 25	II poł. XIX w.
5.	A/1021/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/96/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Górnicza 1	I poł. XIX w.
6.	A/1022/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/89/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Górnicza 2	I poł. XIX w.
7.	A/1023/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/90/69	budynek mieszkalny z oficynami: mieszkalną i gospodarczą	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Górnicza 4	I poł. XIX w.
8.	A/1024/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/97/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Górnicza 6	I poł. XIX w.
9.	A/1025/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/91/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Górnicza 7	I poł. XIX w.
10.	A/1026/69	WKZ, dn. 07.06.1969, Kl.III-680/252/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Sienkiewicza 5	II poł. XIX w.
11.	A/1027/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/92/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Górnicza 17	I poł. XIX w. przebudowany II poł. XX w
12.	A/1028/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/93/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Hutnicza 1	I poł. XIX w.
13.	A/1029/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/99/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Hutnicza 2	I poł. XIX w.
14.	A/1030/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/100/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Hutnicza 5	I poł. XIX w.
15.	A/1031/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/101/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Hutnicza 6	I poł. XIX w.
16.	A/1032/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/102/69	budynek gospodarczy- magazyn	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Hutnicza 7	I poł. XIX w.
17.	A/1033/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/103/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Hutnicza 8	I poł. XIX w.

Lp.	Nr rejestru zabytków	Wpis do rejestru	Przedmiot ochrony	Zakres ochrony	Adres	Czas powstania
18.	A/1034/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/94/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Kościelna 7	I poł. XIX w.
19.	A/1035/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/104/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Kościelna 10	I poł. XIX w.
20.	A/1036/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/105/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Kościelna 15	I poł. XIX w.
21.	A/1037/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/106/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Kościelna 16	I poł. XIX w.
22.	A/1038/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/107/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 3	I poł. XIX w.
23.	A/1039/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/108/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 5	I poł. XIX w.
24.	A/1040/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/109/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 10	I poł. XIX w.
25.	A/1041/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/110/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 11	I poł. XIX w.
26.	A/1042/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/111/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 5	I poł. XIX w.
27.	A/1043/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/112/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 6	I poł. XIX w.
28.	A/1045/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/113/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 9	I poł. XIX w.
29.	A/1046/69	WKZ, dn. 24.02.1969, Kl.III-680/114/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 10	I poł. XIX w.
30.	A/1047/69	WKZ, dn. 07.06.1969, Kl.III-680/259/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 11	I poł. XIX w.
31.	A/1048/69	WKZ, dn. 07.06.1969, Kl.III-680/254/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 12	I poł. XIX w.
32.	A/1049/69	WKZ, dn. 07.06.1969, Kl.III-680/255/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 13	I poł. XIX w.
33.	A/1050/69	WKZ, dn. 07.06.1969, Kl.III-680/256/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 14	I poł. XIX w.
34.	A/1051/69	WKZ, dn. 07.06.1969, Kl.III-680/257/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Sienkiewicza 15	II poł. XIX w.
35.	A/1052/69	WKZ, dn. 07.06.1969, Kl.III-680/258/69	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Sienkiewicza 13	II poł. XIX w.
36.	A/1511/92	WKZ, dn. 21.12.1992, PSOZ-53400/R/179/2/92	zespół budynków wraz z otaczającym je układem zieleni: a) budynek główny b) budynek Sali	zespół w granicach działek - zgodnie z załącznikiem graficznym	ul. Stefana Wyszyńskiego 37	1859-1861 r.

Lp.	Nr rejestru zabytków	Wpis do rejestru	Przedmiot ochrony	Zakres ochrony	Adres	Czas powstania
			gimnastycznej c) budynki gospodarcze			
37.	A/46/01	ŚWKZ, dn. 12.04.2001 SOZ- KL/4160/1685/2/01	hala wachlarzowa w zespole dawnej lokomotywowni	obiekt - zgodnie z planem	ul. Piaskowa	1902 r.
38.	A/331/11	ŚWKZ, dn. 18.02.2011 K-RD- KL/4160/5577/116/10	budynek kościoła pw. św. Stanisława Biskupa	obiekt w obrysie murów zewnętrznych - zgodnie z planem	al. Armii Krajowej 15	1869 r.
39.	A/614/2020	02.04.2020 r., K-RD.5140.5.2020.MB (dec. stała się ostateczna 06.06.2020)	cmentarz żydowski wraz z domem pogrzebowym w miejscowości Pyskowice, przy ul. Zaolszany 12 / ul. Gliwickiej (gm. Pyskowice, pow. gliwicki), zlokalizowany na działkach nr 1217/171 i 1218/171, obręb: Pyskowice, miasto Pyskowice, powiat gliwicki.	zakres wpisu do rejestru zabytków obejmuje w całości teren działek ewidencyjnych nr 1217/171 i 1218/171 – zgodnie z oznaczeniem na załączonej mapie, stanowiącej integralną część niniejszej decyzji	ul. Zaolszany 12 ul. Gliwicka	I poł. XIX w.
40.	A/284/60	WKZ, dn. 07.03.1960, KI.III-Z-287/60	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	pl. Karola Miarki 9	I poł. XIX w.
41.	A/285/60	WKZ, dn. 07.03.1960, KI.III-Z-288/60	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Rynek 21	I poł. XIX w.
42.	A/286/60	WKZ, dn. 07.03.1960, KI.III-Z-289/60	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Rynek 18	I poł. XIX w.
43.	A/287/60	WKZ, dn. 07.03.1960, KI.III-Z-290/60	budynek mieszkalny	obiekt w ramach parceli budowlanej	ul. Rynek 13	I poł. XIX w.
44.	A/288/60	WKZ, dn. 07.03.1960, KI.III-Z-291/60	ratusz	obiekt w ramach parceli budowlanej	Rynek	I poł. XIX w.
45.	A/289/60	WKZ, dn. 07.03.1960, KI.III-Z-292/60	kościół parafialny pw. św. Mikołaja	obiekt w ramach ogrodzenia wraz z wyposażeniem wnętrza	ul. Kościelna	II poł. XV w., przebudowany w XVII, XVIII i XIX w.

źródło: opracowanie własne na podstawie Gminnej ewidencji zabytków Gminy Pyskowice.

Obiekty i obszary zabytkowe ujęte w „Gminnej ewidencji zabytków Gminy Pyskowice”, wskazane do ochrony w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

1. Na podstawie Zarządzenia Nr RZ.0050.245.2013 Burmistrza Miasta Pyskowice z dnia 13.12.2013 r. do gminnej ewidencji zabytków Gminy Pyskowice, poza obiektami wpisanymi do rejestru zabytków włączono 366 innych zabytków nieruchomości znajdujących się w wojewódzkiej ewidencji zabytków i 25 zabytków nieruchomości wyznaczonych przez burmistrza miasta w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków. Obiekty te

położone są głównie w śródmieściu Pyskowic. Ponadto ochroną objęto zabudowę przy ul. Mickiewicza, Powstańców Śląskich, Wyszyńskiego, zabudowę położoną w południowej części miasta przy ul. Kolonia Pyskowicka, Czereśniowej, Kościuszki, Ogrodowej, Oświęcimskiej, Młyńskiej, Poddębnie, Sikorskiego, Słowackiego, Szczęść Boże, Wolności, Żwirki i Wigury, obiekty w miejscowości Dzierżno przy ul. Młyńskiej i Wiejskiej oraz obiekty w północnej części miasta przy ul. Szpitalnej, Wojska Polskiego, Wyzwolenia. Obiekty objęte ochroną to głównie budynki mieszkalne i w mniejszej części użyteczności publicznej. Ponadto gminnej ewidencji zabytków wskazano krzyże i kapliczki przydrożne.

Tab. nr 6: Inne zabytki nieruchomości znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków

Lp.	Adres, położenie obiektu		Nazwa obiektu	Czas powstania
	Nazwa ulicy	Nr budynku		
1	ul. Armii Krajowej	1	Budynek mieszkalny	ok. 1948 r.
2		1a	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w., przebudowa: II poł. XX w.
3		2	Budynek mieszkalny	ok. 1949 r.
4		3	Budynek mieszkalny	początek XIX w.
5		4	Budynek mieszkalno - usługowy	po 1945 r.
6		7	Budynek mieszkalno - usługowy	ok. 1860 r.
7		8	Budynek mieszkalny	XIX w.
8		9	Budynek mieszkalno - usługowy	ok. 1870 r.
9		10	Budynek mieszkalny	XIX w.
10		12	Budynek mieszkalny	XIX w.
11		14	Budynek mieszkalny	XIX w.
12		16	Budynek mieszkalny	XIX w.
13		19	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w.
14		20	Budynek mieszkalno - usługowy	I poł. XIX w.
15		21	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w.
16		22	Poczta	I. 20. XX w.
17		23	Budynek mieszkalny	I ćw. XX w.
18	ul. Bończyka	1	Budynek mieszkalny	I poł. XIX w.
19		2	Budynek mieszkalny	poł. XIX w.
20		3	Budynek mieszkalny	I poł. XIX w.
21		11	Budynek mieszkalny	II poł. XX w.
22		12	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w.
23	ul. Czereśniowa	2	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
24		2a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
25		4	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
26		4a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
27		6	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
28		6a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
29		8	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
30		8a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
31		10	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
32		10a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.

Lp.	Adres, położenie obiektu		Nazwa obiektu	Czas powstania	
	Nazwa ulicy	Nr budynku			
33		12	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
34		12a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
35		14	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
36		14a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
37		16	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
38		16a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
39		18	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
40		18a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
41		20	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
42		20a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
43		ul. Górnicza	3	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
44			5	Budynek mieszkalny	1920 r.
45	ul. Hutnicza	3	Budynek mieszkalno - usługowy	poł. XIX w.	
46		4	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w.	
47		12	Budynek mieszkalno - usługowy	XIX w.	
48		13	Budynek mieszkalno - usługowy	lata 50-te XX w.	
49	ul. Kolejowa	2	Budynek mieszkalny	koniec XIX w.	
50		4	Budynek mieszkalny	koniec XIX w.	
51		6	Budynek mieszkalny	koniec XIX w.	
52		8	Budynek mieszkalny	koniec XIX w.	
53	ul. Kolonia Pyskowicka	1	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
54		2	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
55		3	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
56		4	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
57		5	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
58		6	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
59		7	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
60		8	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
61		9	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
62		10	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
63	ul. Kościelna	3	Budynek mieszkalny	I poł. XX w.	
64		4	Budynek mieszkalno - usługowa	I poł. XX w.	
65		6	Budynek mieszkalny	I poł. XX w.	
66		13	Budynek mieszkalny	pocz. XX w.	
67	ul. Kościuszki	5	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
68		7	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
69		9	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
70		11	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
71		13	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
72		15	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
73		17	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
74		19	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	

Lp.	Adres, położenie obiektu		Nazwa obiektu	Czas powstania
	Nazwa ulicy	Nr budynku		
75		27	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
76		29	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
77		31	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
78		33	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
79	pl. K. Miarki	1	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w.
80		2	Budynek mieszkalno - usługowy	II poł. XIX w., przebudowany koniec XX w.
81		4	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w.
82		6	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w.
83		7	Budynek mieszkalny	I. 30-ste XX w.
84	ul. K. Miarki	15	Budynek mieszkalny	poł. XX w.
85		16	Budynek mieszkalny	poł. XX w.
86	ul. Mickiewicza	-	Pompownia nad rzeką Dramą (rejon ul. Mickiewicza)	1 ćw. XX w.
87		3	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w.
88		8	Willa	I. 30. XX w.
89		13	Budynek usługowy	I. 30. XX w.
90		23	Huta Żelaza - zabudowa młyna i dawny budynek huty	I i II poł. XIX w. (młyn) II poł. XVIII w. (huta)
91		25	Budynek mieszkalny z zabudową gospodarczą	II poł. XIX w.
92		27	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w.
93		51	Budynek mieszkalny	koniec XIX w.
94		62	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w.
95		ul. Młyńska	4	Budynek mieszkalno-usługowy d. hoteli restauracja
96	ul. Ogrodowa	13	Budynek mieszkalny	pocz. XX w.
97	ul. Oświęcimska	1	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
98		1a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
99		2	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
100		3	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
101		3a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
102		4	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
103		5	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
104		5a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
105		6	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
106		7	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
107		7a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
108		8	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
109		9	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
110		9a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
111		10	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
112		11	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
113		11a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.

Lp.	Adres, położenie obiektu		Nazwa obiektu	Czas powstania
	Nazwa ulicy	Nr budynku		
114		12	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
115		13	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
116		13a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
117		14	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
118		15	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
119		15a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
120		16	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
121		18	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
122		20	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
123		24	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
124		28	Przedszkole	I. 50. XX w.
125		-	Budynek MES (szkoła, magazyn, biura) w zespole lokomotywni	1 ćw. XX w.
126		-	Wieża wodna w zespole lokomotywni	1902 r.
127		-	Wagonownia w zespole lokomotywni	1 ćw. XX w.
128		-	Budynek wielofunkcyjny (kuźnia, warsztat mechaniczny, magazyn, łaznia) w zespole lokomotywni	1 ćw. XX w.
129		-	Dyspozytornia w zespole lokomotywni	1 ćw. XX w.
130		-	Noclegownia drużyn konduktorskich w zespole lokomotywni	1 ćw. XX w.
131		-	Budynek biurowy z zespołu lokomotywni	1 ćw. XX w.
132		-	Nastawnia bramowa Pk5 w zespole lokomotywni	1 ćw. XX w.
133		-	Schron przeciwlotniczy w zespole lokomotywni	1 poł. XX w.
134		-	Kanały oczyszczkowe w zespole lokomotywni	1 ćw. XX w.
135		-	Zasieki węglowe w zespole lokomotywni	1 ćw. XX w.
136	ul. Piaskowa	-	Magazyn w zespole lokomotywni	1 ćw. XX w.
137		-	Obrotnica w zespole lokomotywni	1902 r.
138		-	Zespół wiaduktów kolejowych nad ulicą Piaskową	1 ćw. XX w.
139		1a, b, c	Budynek mieszkalny wielorodzinny z zabudową gospodarczą	I. 20. XX w.
140		3	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
141		3a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
142		4	Budynek mieszkalny z zabudową gospodarczą	I poł. XX w.
143		5	Zabudowa ujęcia wody pitnej	I. 20. XX w.
144		10	Budynek cegielni	II poł. XIX w.
145		76	Budynek mieszkalny	I poł. XX w.
146		107	Budynek mieszkalny	XIX/XX w.
147		109	Budynek mieszkalny z częścią gastronomiczną i handlową	I. 20. XX w.
148		110	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
149	ul. Poddębnie	1	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.

Lp.	Adres, położenie obiektu		Nazwa obiektu	Czas powstania
	Nazwa ulicy	Nr budynku		
150	pl. Poniatowskiego	2	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
151		3	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
152		4	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
153		3	Budynek mieszkalny	koniec XIX w.
154		5	Budynek mieszkalny	koniec XIX w.
155	ul. Poniatowskiego	3	Budynek mieszkalny	koniec XIX w. / pocz. XX w.
156		5	Budynek mieszkalno - usługowy	pocz. XX w.
157		6	Budynek mieszkalno - usługowy	pocz. XX w.
158		9	Budynek mieszkalno - usługowy	koniec XIX w.
159		10	Plebania Kościoła p.w. św. Mikołaja	II poł. XIX w.
160		11	Budynek mieszkalny	koniec XIX w.
161		14	Budynek mieszkalny	pocz. XX w.
162		16	Zespół Szkół Specjalnych (Dawna SP 2)	1893 – 1894 r.
163	ul. Powstańców Śląskich	1	Budynek mieszkalno - usługowy	1915 r.
164		3	Budynek mieszkalno - usługowy	1920 r.
165		4	Budynek mieszkalny	1950 r.
166		5	Budynek mieszkalno - usługowy	1900 r.
168		6	Budynek usługowy	XIX / XX w.
167		7	Budynek mieszkalno - usługowy	pocz. XX w.
169		11	Zakład Gazowniczy - budynek główny	1899 r.
170		11	Zakład Gazowniczy	1899 r.
171	Rynek	1	Budynek mieszkalny	1952 r.
172		2	Budynek mieszkalny	1952 r.
173		3	Budynek mieszkalny	1952 r.
174		4	Budynek mieszkalny	1952 r.
175		5	Budynek mieszkalny	1952 r.
176		6	Budynek mieszkalno - usługowy	przełom XVIII / XIX w.
177		7	Budynek mieszkalno - usługowy	XIX / XX w.
178		8	Budynek mieszkalny	I poł. XIX odbudowa 1951 r.
179		10	Budynek mieszkalno - usługowy	1951 r.
180		11	Budynek mieszkalno - usługowy	1951 r.
181		12	Budynek mieszkalno - usługowy	1920 r.
182		14	Budynek mieszkalno - usługowy	I poł. XX w.
183		15	Budynek mieszkalny	1950 r.
184		16	Budynek mieszkalno - usługowy	1820 r.
185		17	Budynek mieszkalny	I poł. XX w.
186		19	Budynek mieszkalno - usługowy	I poł. XIX w.
187		20	Budynek mieszkalno - usługowy	1800 r.
188		22	Budynek mieszkalno - usługowy	pocz. XIX w.
189		23	Budynek mieszkalny	I poł. XX w.
190		24	Budynek mieszkalno - usługowy	I poł. XX w.

Lp.	Adres, położenie obiektu		Nazwa obiektu	Czas powstania	
	Nazwa ulicy	Nr budynku			
191		25	Budynek mieszkalno - usługowy	I poł. XX w.	
192		26	Budynek mieszkalno - usługowy	I poł. XX w.	
193		27	Budynek mieszkalno - usługowy	I poł. XX w.	
194		28	Budynek mieszkalno - usługowy	I poł. XIX w.	
195		29	Budynek mieszkalno - usługowy	I poł. XX w.	
196	ul. Sienkiewicza	1	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w., przebudowa w XX w.	
197		3	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w., przebudowa w XX w.	
198		4	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w., przebudowa w XX w.	
99		6	Kościół Ewangelicko – Augsburski Kościół ap. Piotra i Pawła	1895 – 1897 r.	
200		8	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w.	
201		10	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w.	
202		11	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w.	
203		19	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w.	
204		30	Budynek mieszkalny	poł. XX w.	
205		33	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w.	
206		ul. Sikorskiego	1	Budynek mieszkalny	k. XIX w.
207			3	Budynek mieszkalny	k. XIX w.
208			12	Kamienica	k. XIX w.
209	25		Budynek mieszkalny	1 ćw. XX w.	
210	31		Kamienica	k. XIX w.	
211	39		Budynek mieszkalny z zabudową gospodarczą	pocz. XX w.	
212	41		Budynek mieszkalny z zabudową gospodarczą	pocz. XX w.	
213	49		Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
214	51		Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
215	52		Kamienica	k. XIX w.	
216	53		Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
217	54		Kamienica	pocz. XX w.	
218	55		Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
219	57		Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
220	59		Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
221	61		Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
222	63		Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.	
223	65		Budynek mieszkalny	I. 30. XX w.	
224	67		Budynek mieszkalny	I. 30. XX w.	
225	67a		Budynek mieszkalny	I. 30. XX w.	
226	69		Budynek mieszkalny	I. 30. XX w.	
227	69a		Budynek mieszkalny	I. 30. XX w.	
228	71		Budynek mieszkalny	I. 30. XX w.	
229	71a	Budynek mieszkalny	I. 30. XX w.		
230	73	Budynek mieszkalny	I. 30. XX w.		

Lp.	Adres, położenie obiektu		Nazwa obiektu	Czas powstania
	Nazwa ulicy	Nr budynku		
231	ul. Słowackiego	73a	Budynek Dyrekcji Kolei Piaskowej ob. bud. mieszkalno-usługowy	I ćw. XX w.
232		83	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
233		5	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
234		7	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
235		13	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
236		13a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
237		15	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
238		15a	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
239		17	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
240		18	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
241		19	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
242		20	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
243		21	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
244		22	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
245		23	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
246		24	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
247		26	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
248		28	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
249	ul. Szpitalna	2	Budynek dawnego szpitala	1909 r.
250	ul. Szczęść Boże (dawna ul. Okrzei)	1-2	Budynek mieszkalny	1924 r.
251		3-4	Budynek mieszkalny	1924 r.
252		5-6	Budynek mieszkalny	1924 r.
253		7-8	Budynek mieszkalny	1924 r.
254		9-10	Budynek mieszkalny	1924 r.
255	ul. Śluza	-	Odcinek Kanału Gliwickiego z zespołem śluzy „Dzierżno”	I. 1933-1938
256	ul. Tylna	1	Budynek mieszkalny	II poł. XIX w., przebudowa XX w.
257		2	Budynek usługowy	II poł. XIX w., Przebudowa: koniec XX w.
258		3	Budynek mieszkalny	poł. XX w.
259		4	Budynek mieszkalny	poł. XX w.
260	ul. Wiejska	1	Szkoła, ob. budynek mieszkalny	k. XIX w.
261		2	Budynek mieszkalny	pocz. XX w.
262		4	Budynek mieszkalny	pocz. XX w.
263		11	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
264	ul. Wojska Polskiego	17	Budynek mieszkalny	I. 50. XX w.
265		19	Budynek mieszkalny	I. 50. XX w.
266		21	Budynek mieszkalny	I. 50. XX w.
267	ul. Wolności	-	Dworzec kolejowy wraz z dwoma budynkami gospodarczymi	

Lp.	Adres, położenie obiektu		Nazwa obiektu	Czas powstania
	Nazwa ulicy	Nr budynku		
268		1	Budynek mieszkalny	pocz. XX w.
269		2	Budynek mieszkalny	pocz. XX w. (1903 r.)
270		3	Budynek mieszkalny z budynkiem gospodarczym	pocz. XX w.
271		3a	Budynek mieszkalny z budynkiem gospodarczym	pocz. XX w.
272		4	Budynek mieszkalny z zabudową gospodarczą	pocz. XX w.
273		5	Budynek mieszkalny z zabudową gospodarczą	pocz. XX w.
274		6	Budynek mieszkalny z zabudową gospodarczą	pocz. XX w.
275		6a	Budynek mieszkalny	pocz. XX w.
276		12	Budynek mieszkalny	pocz. XX w.
277		pl. Wyszyńskiego	4	Budynek mieszkalno-usługowy
278	7		Budynek mieszkalno- usługowy	1920 r.
279	ul. Wyszyńskiego	1	Budynek mieszkalny	1946 r.
80		2	Budynek mieszkalno - usługowy	1950 r.
281		2a	Budynek mieszkalno - usługowy	1950 r.
282		3	Budynek mieszkalno - usługowy	po 1840 r.
283		5	Budynek mieszkalno- usługowy	1920 r.
284		7	Budynek mieszkalno- usługowy	1920 r.
285		9	Budynek mieszkalno- usługowy	1950 r.
286		14	Dawny budynek poczty, obecnie budynek mieszkalno - usługowy	1900 – 1901 r.
287		21	Kamienica	k. XIX w.
288		23	Budynek usługowy	k. XIX w.
289		24	Budynek Komendy Policji (dawny bud. Dyrekcji ZOZ)	1912 r.
290		27	Budynek Miejskiego Ośrodka Kultury i Sportu	k. XIX w.
291		29	Budynek mieszkalny	I.30 XX w.
292		31	Budynek mieszkalno-usługowy	1 ćw. XX w.
293		33	Budynek mieszkalny	4 ćw. XIX w.
294		34	Willa	I. 20. XX w.
295		39	Budynek mieszkalny	pocz. XX w.
296		40	Budynek mieszkalny	I. 20. XX w.
297		42	Budynek mieszkalny z zabudową gospodarczą	II poł. XIX w.
298		44	Budynek mieszkalny z zabudową gospodarczą	II poł. XIX w.
299	47	Budynek stacji trafo	pocz. XX w.	
300	53	Budynek mieszkalny z zabudową gospodarczą	pocz. XX w.	
301	55	Budynek mieszkalny	k. XIX w.	
302	ul. Wyzwolenia	3	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
303		4	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
304		5	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.

Lp.	Adres, położenie obiektu		Nazwa obiektu	Czas powstania
	Nazwa ulicy	Nr budynku		
305		6	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
306		7	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
307		8	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
308		9	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
309		10	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
310		11	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
311		12	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
312		13	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
313		14	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
314		15	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
315		16	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
316		17	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
317		18	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
318		19	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
319		20	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
320		21	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
321		22	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
322		23	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
323		24	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
324		25	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
325		26	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
326		27	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
327		28	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
328		29	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
329		30	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
330		31	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
331		32	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
332		33	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
333		34	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
334		35	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
335		36	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
336		37	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
337		38	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
338		39	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
339		40	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
340		41	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
341		42	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
342	ul. Zaolszany	14	Budynek Stacji Elektroenergetycznej	1 ćw. XX w.
343	pl. Żwirki I Wigury	1	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
344		1a	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
345		2	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
346		2a	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.

Lp.	Adres, położenie obiektu		Nazwa obiektu	Czas powstania
	Nazwa ulicy	Nr budynku		
347		3	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
348		3a	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
349		4	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
350		4a	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
351		5	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
352		5a	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
3563		6	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
354		6a	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
355		7	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
356		7a	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
357		8	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
358		8a	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
359		9	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
360		9a	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
361		10	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
362		10a	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
363		11	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
364		11a	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
365		12	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.
366		12a	Budynek mieszkalny	I. 20.XX w.

Tab. Nr 7 Inne zabytki wyznaczone przez burmistrza miasta w porozumieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków

Lp.	Adres, położenie obiektu		Nazwa obiektu	Czas powstania
	Nazwa ulicy	Nr działki		
1	ul. Armii Krajowej	266/3	Krzyż przydrożny	1900 r.
2	ul. Czerwionka	73/16	Krzyż przydrożny	II poł. XIX w.
3	ul. Kościelna	185/1	Kolumna z figurą Matki Boskiej z dzieciątkiem	1914/18 r. 1919 r.
4	ul. Kościelna	185/1	Krzyż przydrożny	1859 r.
5	zbieg ulic Mickiewicza/Armii Krajowej	532/44	Krzyż przydrożny	II poł. XIX w.
6	ul. Mickiewicza 46	286/22	Krzyż przydrożny	1931 r. przekształcony w 2009 r.
7	ul. Mickiewicza 120	584/109	Zespół Zabudowy Stacji Uzdatniania Wody „Dzierżno”	I. 30. XX w.
8	zbieg ulic Piaskowej/ Młyńskiej	200/59	Kapliczka przydrożna	poł. XIX w.
9	zbieg ulic Piaskowej/Wiejskiej	671/18	Krzyż przydrożny	I poł. XIX w. przekształcony po 2000 r.
10	ul. Powstańców Śląskich	189/93	Krzyż przydrożny	1868 r.
11	rejon ulic Powstańców Śląskich/Sienkiewicza	612/15	Kapliczka przydrożna św. Jana Nepomucena	1822 r.
12	Rynek	758/2	Kolumna z figurą Matki Boskiej z dzieciątkiem	1809r. przeniesiona, renowacja w

Lp.	Adres, położenie obiektu		Nazwa obiektu	Czas powstania
	Nazwa ulicy	Nr działki		
				1869 r., 1934 r., 2006 r.
13	ul. Sikorskiego 14	481/10	Kapliczka wnekowa z obrazem Matki Boskiej z dzieciątkiem Jezus, obecnie z obrazem Jezusa Miłosiernego	II poł. XIX w.
14	ul. Sikorskiego 50	273/2	Krzyż przydrożny	1834 r.
15	ul. Sikorskiego 70	866/10	Budynek mieszkalny	I. 30. XX w.
16	ul. Sikorskiego 92	194/85	Dawna gospoda	pocz. XX w.
17	ul. Toszecka	750/22	Kapliczka szafkowa na słupie z obrazem Najświętszego Serca Matki Boskiej	IV ćw. XIX w.
18	zbieg ulic Wiejskiej/Polnej	151	Krzyż przydrożny	1886 r.
19	ul. Wrzosowa	87	Krzyż przydrożny	IV ćw. XIX w. przekształcony Po 2000 r.
20	ul. Wyszyńskiego 12	912/2	Krzyż przydrożny	II poł. XIX w.
21	ul. Wyszyńskiego 35	806/7	Kapliczka wnekowa z obrazem św. Barbary	I poł. XIX w.
22	ul. Wyszyńskiego 57	645/33	Kapliczka wnekowa z figurą Matki Boskiej i obrazem Matki Boskiej Częstochowskiej	II poł. XIX w.
23	ul. Wyszyńskiego	377/5	Krzyż przydrożny	II poł. XIX w.
24	zbieg ulic Wyzwolenia/Jaśkowickiej	147/6	Krzyż przydrożny	IV poł. XIX w.
25	I. Załszany	74	Krzyż przydrożny	1847 r.

Stanowiska archeologiczne

1. Obszar miasta Pyskowice znajduje się w zasięgu 3 obszarów Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP): 96-43, 95-43, 95-44. Wykaz stanowisk archeologicznych przedstawiono w tabeli.

Tab. nr 8: Wykaz stanowisk archeologicznych na obszarze Pyskowice.

Lp.	Nr obszaru AZP	Miejscowość	Nr stanowiska w miejscowości	Nr stanowiska na obszarze	Funkcja	Chronologia
1.	96-43	Dzierżno	1	51	obozowisko, osada otwarta osada otwarta ślad osadnictwa	mezolit starożytność okr. wpl. rzym. średniowiecze
2.	96-43	Dzierżno	2	52	obozowisko osada otwarta	epoka kamienia starożytność
3.	96-43	Dzierżno	3	53	obozowisko ślad osadnictwa ślad osadnictwa	mezolit wczesne średn. średniowiecze
4.	96-43	Dzierżno	4	54	obozowisko	epoka kamienia
5.	96-43	Dzierżno	5	55	obozowisko	epoka kamienia
6.	96-43	Dzierżno	6	56	obozowisko	epoka kamienia
7.	96-43	Dzierżno	6a	57	obozowisko ślad osadnictwa	mezolit średniowiecze
8.	96-43	Dzierżno	7	58	obozowisko ślad osadnictwa	epoka kamienia wczesne średn.
9.	96-43	Dzierżno	8	59	obozowisko	epoka kamienia
10.	96-43	Dzierżno	9	60	obozowisko	epoka kamienia

Lp.	Nr obszaru AZP	Miejscowość	Nr stanowiska w miejscowości	Nr stanowiska na obszarze	Funkcja	Chronologia
11.	96-43	Dzierżno	10	61	obozowisko osada otwarta	epoka kamienia starożytność
12.	96-43	Dzierżno	11	62	obozowisko	epoka kamienia
13.	96-43	Dzierżno	12	63	obozowisko osada otwarta	epoka kamienia starożytność
14.	96-43	Dzierżno	12a	64	osada otwarta ślad osadnictwa	okr. wpl. rzym. wczesne średn.
15.	96-43	Dzierżno	12b	65	osada otwarta	średniowiecze
16.	96-43	Dzierżno	13	66	obozowisko ślad osadnictwa	epoka kamienia średniowiecze
17.	96-43	Dzierżno	25	67	ślad osadnictwa	epoka kamienia
18.	96-43	Dzierżno	18	68	obozowisko osada otwarta osada otwarta ślad osadnictwa osada otwarta	epoka kamienia starożytność okr. wpl. rzym. wczesne średn. średniowiecze
19.	96-43	Dzierżno	21	69	osada otwarta	okr. wpl. rzym.
20.	96-43	Dzierżno	24	70	ślad osadnictwa	średniowiecze
21.	96-43	Dzierżno	26a	71	ślad osadnictwa	epoka kamienia
22.	96-43	Dzierżno	26b	72	ślad osadnictwa osada otwarta	starożytność średniowiecze
23.	96-43	Dzierżno	26c	73	ślad osadnictwa	średniowiecze
24.	95-43	Pyskowice	1	21	osada ślad osadnictwa	epoka kamienia neolit
25.	95-43	Pyskowice	2	22	osada osada	epoka kamienia pradzieje
26.	95-43	Pyskowice	3	23	nieokreślone osada osada	paleolit epoka kamienia okr. wpl. rzym. pradzieje
27.	95-43	Pyskowice	4	24	osada	epoka kamienia
28.	95-43	Pyskowice	5	25	osada osada	epoka kamienia późny rzym.
29.	95-43	Pyskowice	6	26	osada osada osada	epoka kamienia pradzieje średniowiecze
30.	95-43	Pyskowice	7	27	osada osada osada	epoka kamienia późny rzym. pradzieje średniowiecze
31.	95-43	Pyskowice	8	28	osada ślad osadnictwa osada	epoka kamienia k. łużycka okr. wpl. rzym.
32.	95-43	Pyskowice	9	29	osada ślad osadnictwa ślad osadnictwa ślad osadnictwa	neolit wczesny brąz ? k. łużycka wczesne średn.
33.	95-43	Pyskowice	10	30	osada	k. łużycka
34.	95-43	Pyskowice	11	31	nieokreślone nieokreślone	pradzieje średniowiecze
35.	95-43	Pyskowice	12	32	ślad osadnictwa nieokreślone	pradzieje średniowiecze
36.	95-43	Pyskowice	13	33	ślad osadnictwa	pradzieje
37.	95-43	Pyskowice	14	34	ślad osadnictwa nieokreślone	epoka kamienia pradzieje
38.	95-43	Pyskowice	15	35	ślad osadnictwa	k. łużycka
39.	95-43	Pyskowice	16	36	ślad osadnictwa nieokreślone nieokreślone	późny rzym. pradzieje średniowiecze
40.	95-43	Pyskowice	17	37	nieokreślone	średniowiecze
41.	95-44	Pyskowice	18	2	osada	średniowiecze
42.	95-44	Pyskowice	19	3	grodzisko	wczesne średn.

Lp.	Nr obszaru AZP	Miejscowość	Nr stanowiska w miejscowości	Nr stanowiska na obszarze	Funkcja	Chronologia
43.	95-44	Pyskowice	20	4	osada osada osada	epoka kamienia prądzieje średniowiecze
44.	95-44	Pyskowice	21	5	obozowisko śląd osadnictwa	epoka kamienia późne średn.
45.	95-44	Pyskowice	22	6	obozowisko cmentarzysko	epoka kamienia k. łużycka ?
46.	95-44	Pyskowice	23	7	śląd osadnictwa osada	epoka kamienia prądzieje
47.	95-44	Pyskowice	24	8	osada miejska miasto lokacyjne	wczesne średniowiecze
48.	95-44	Pyskowice	25	9	cmentarzysko	-
49.	95-44	Pyskowice	26	10	śląd osadnictwa	-
50.	95-44	Pyskowice	27	11	wały	-
51.	95-44	Pyskowice	28	12	śląd osadnictwa	epoka kamienia
52.	95-44	Pyskowice	29	13	śląd osadnictwa	prądzieje okres rzymski wczesne średniowiecze
53.	95-44	Pyskowice	30	14	śląd osadnictwa	epoka kamienia
54.	95-44	Pyskowice	31	15	osada osada	neolit późne średn.
55.	95-44	Pyskowice	32	16	osada	późne średn.
56.	95-44	Pyskowice	33	17	śląd osadnictwa osada	prądzieje późne średn.
57.	95-44	Pyskowice	34	18	osada	późne średn.
58.	95-44	Pyskowice	35	19	osada	późne średn.
59.	95-44	Pyskowice	36	20	śląd osadnictwa	późne średn.
60.	95-44	Pyskowice	37	21	osada	późne średn.
61.	95-44	Pyskowice	38	22	śląd osadnictwa śląd osadnictwa osada	epoka kamienia prądzieje późne średn.
62.	95-44	Pyskowice	39	36	śląd osadnictwa	późne średn.
63.	95-44	Pyskowice	40	56	osada	późne średn.
64.	95-44	Pyskowice	41	57	śląd osadnictwa	późne średn.
65.	95-44	Pyskowice	42	58	śląd osadnictwa	późne średn.
66.	95-44	Pyskowice	43	74	śląd osadnictwa	późne średn.
67.	95-44	Pyskowice	44	75	osada	późne średn.
68.	95-44	Pyskowice	45	76	osada	późne średn.
69.	95-44	Pyskowice	46	77	osada	późne średn.
70.	95-44	Pyskowice	47	78	śląd osadnictwa śląd osadnictwa	późne średn.
71.	96-44	Pyskowice	48	38	osada	średniowiecze
72.	96-44	Pyskowice	49	39	śląd osadniczy	epoka kamienia
73.	96-44	Pyskowice	50	48	śląd osadniczy	średniowiecze
74.	96-44	Pyskowice	51	49	nieokreślone	---

źródło: opracowanie własne.

§21. DOBRA KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

1. Na obszarze miasta Pyskowice nie zidentyfikowano dóbr kultury współczesnej do ochrony.

ROZDZIAŁ VIII

WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONA ICH ZDROWIA ORAZ ZAPEWNIENIE DOSTĘPNOŚCI OSOBOM ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI

Warunki i jakość życia mieszkańców zostały opracowane głównie na podstawie *Raportu o stanie Gminy za 2020 r.* oraz informacji zawartych na miejskiej stronie internetowej <https://www.pyskowice.pl/>. Szczegółowe informacje statystyczne zaczerpnięto z danych GUS za 2020 rok.

§22. LUDNOŚĆ

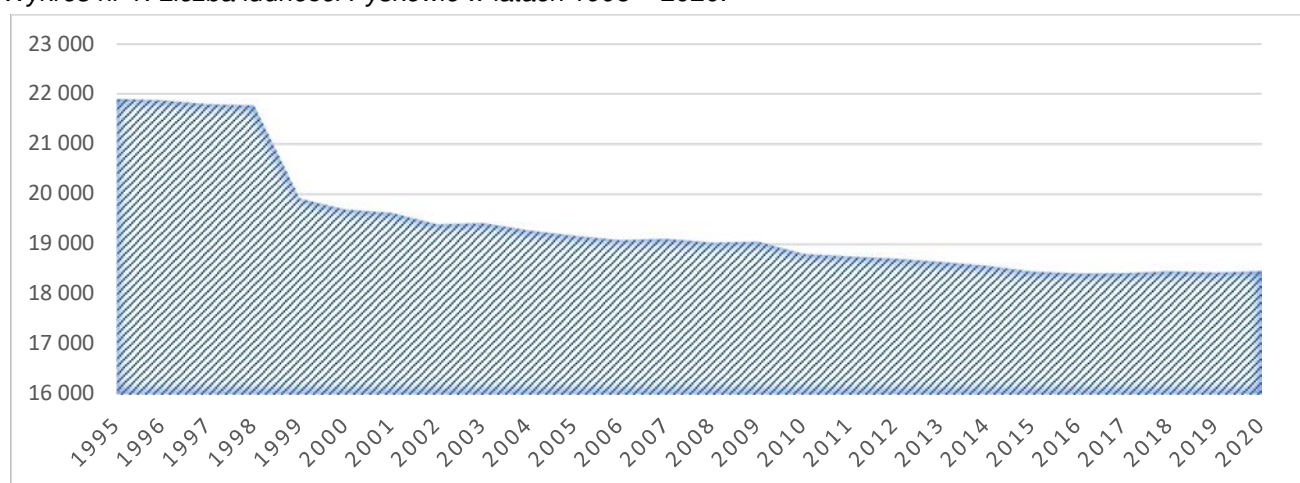
2. Pyskowice są niewielkim miastem, którego liczba mieszkańców wg danych GUS za 2020 rok wynosiła 18 455 osoby, z czego 52% stanowią kobiety a 48% mężczyźni. Zgodnie z danymi Wydziału Spraw Obywatelskich i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miejskiego w Pyskowicach liczba mieszkańców w 2020 roku wyniosła 16 910, z czego 16 465 osób zameldowanych było na pobyt stały, a 445 na pobyt czasowy. W latach 1995 – 2016 liczba mieszkańców stale spadała, ale w ostatnich latach nastąpił niewielki wzrost liczby mieszkańców. Obecnie liczba ta utrzymuje się na zbliżonym poziomie. W całym analizowanym okresie 1999-2020 spadek liczby ludności wyniósł 15,7%. Zmiany w strukturze demograficznej miasta są generalnie tożsame ze zmianami zachodzącymi obecnie zarówno w kraju, jak i w Europie, stąd można przypuszczać, że w dalszych latach wystąpi ponownie trend spadkowy lub liczba mieszkańców zanotuje niewielki wzrost. Zmiany liczby ludności przedstawia poniższa tabela oraz wykres:

Tab. nr 7: Ludność wg płci

L.p.	Ludność wg płci	1995	2000	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	ogółem	21 897	19 684	19 164	18 802	18 452	18 412	18 417	18 456	18 429	18 455
2	mężczyźni	10 731	9 480	9 174	9 035	8 846	8 841	8 826	8 875	8 855	8 855
3	kobiety	11 166	10 204	9 990	9 767	9 606	9 571	9 591	9 581	9 574	9 600

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

Wykres nr 1: Liczba ludności Pyskowic w latach 1995 – 2020.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

3. Spadek gęstości zaludnienia miasta od 2005 r. jest związany ze spadkiem liczby mieszkańców miasta. Porównując zmiany liczby ludności na 1000 mieszkańców w Pyskowicach i w województwie śląskim, można wysnuć wniosek, że o ile zmiana liczby ludności w województwie śląskim jest ujemna i utrzymuje się na mniej więcej stałym poziomie, to w przypadku Pyskowic wyższe spadki występowały w latach 2005-2015, podczas gdy w ostatnich latach występują niewielkie wzrosty liczby ludności. Może to świadczyć o stosunkowo korzystnej sytuacji Pyskowic na tle całego województwa. Średnią gęstość zaludnienia miasta, województwa i kraju oraz zmiany liczby ludności na 1000 mieszkańców w poszczególnych latach obrazuje poniższa tabela:

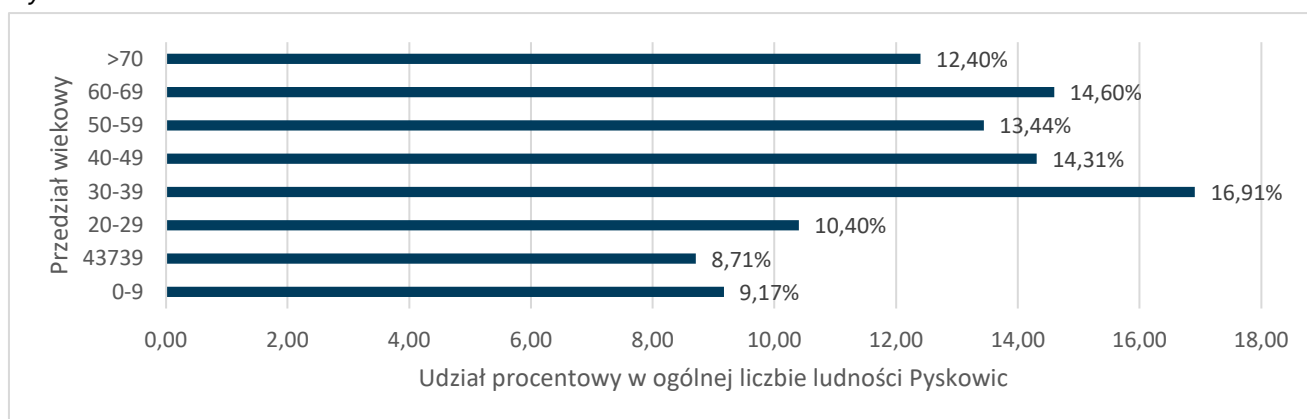
Tab. nr 8: Gęstość zaludnienia.

L.p.	Gęstość zaludnienia - wskaźniki	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	ludność na 1 km ² w Polsce	122	123	123	123	123	123	123	122
2	ludność na 1 km ² w woj. śląskim	380	376	371	370	369	368	366	364
3	ludność Pyskowic na 1 km ²	615	609	597	596	597	597	597	597
1	zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców Polski	-0,4	9,5	-1,1	-0,1	0,0	-0,6	-0,7	-3,1
2	zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców woj. śląskiego	-3,2	-1,3	-3,3	-2,6	-2,4	-3,2	-3,5	-5,6
3	zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców Pyskowic	-5,4	-12,9	-6,0	-2,2	0,3	2,1	-1,5	1,4

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

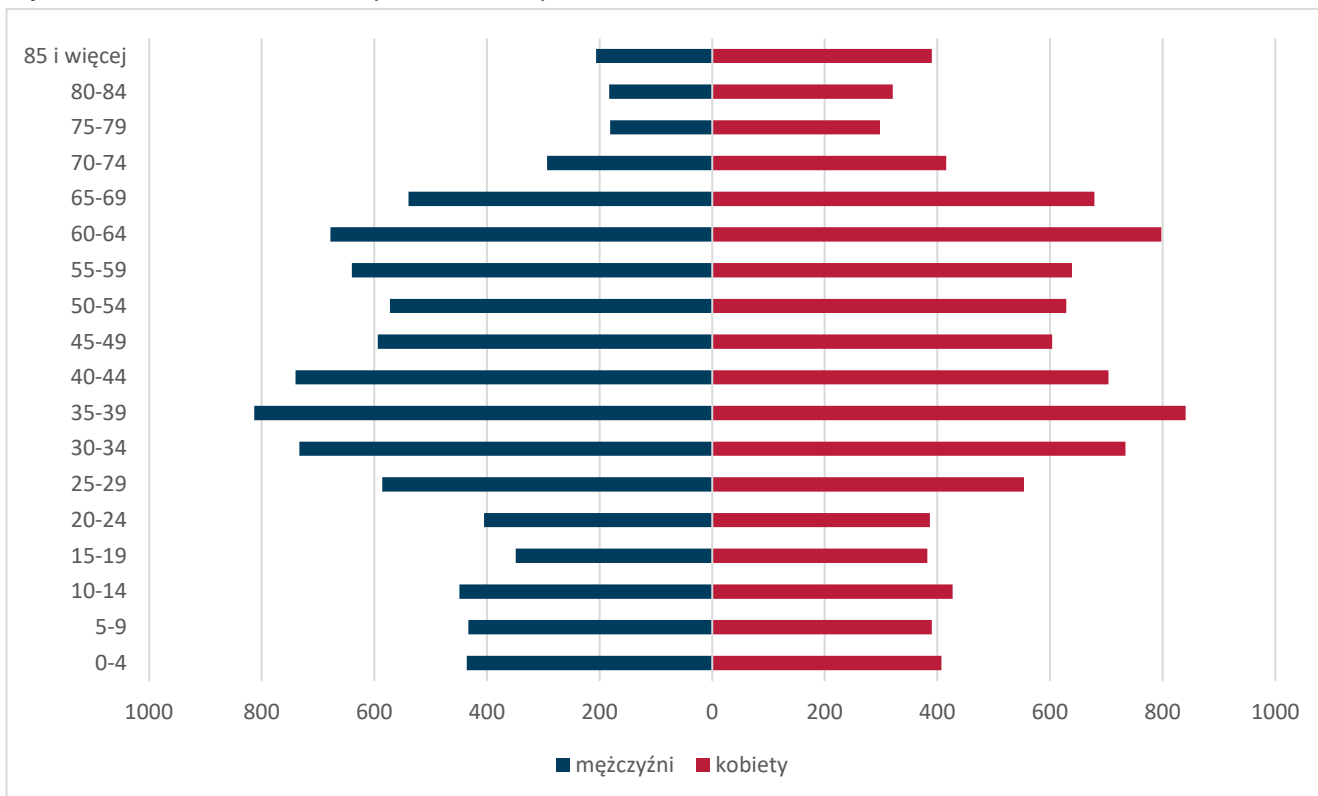
4. W Pyskowicach najliczniejszą grupę mieszkańców w 2020 roku stanowiły osoby w wieku 30-39 (około 16,91%), a najmniej liczną są najniższe grupy wiekowe, tj. między 0 – 19. Struktura ludności wg wieku biologicznego ma szczególne znaczenie społeczne, ponieważ wskazuje na możliwy rozwój sytuacji demograficznej miasta i determinuje zapotrzebowanie mieszkańców na konkretne rodzaje usług. Niska liczebność grupy 0-29 wpływać będzie silnie na spadek przyrostu naturalnego i ogólnej liczby ludności. Wzrost liczby osób w wieku powyżej 70 lat wymagać będzie rozwoju usług opiekuńczych skierowanych do osób starszych, w tym zapewnienia miejsc w instytucjach zapewniających opiekę dzienną i całodobową.

Wykres nr 2: Procentowa struktura wieku.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

Wykres nr 3: Struktura wieku z podziałem na płeć.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

- Analiza danych struktury ludnościowej wg ekonomicznych grup wiekowych na przestrzeni 25 lat wykazuje spadek liczby mieszkańców Pyskowic w wieku przedprodukcyjnym (z 5981 w 1995 roku do 3 017 osób w 2020 roku), oraz w wieku produkcyjnym (z 13 127 w 1995 roku do 11 134 osób w 2020). Wzrosła z kolei liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym (z 2 789 w 1995 roku do 4 304 osób w 2020 roku). Na potrzeby analizy, do wieku przedprodukcyjnego zakwalifikowano osoby poniżej 18 roku życia (zarówno kobiety jak i mężczyźni), do wieku produkcyjnego mężczyzn pomiędzy 18 a 64 rokiem życia oraz kobiety pomiędzy 18 a 59 rokiem życia, natomiast do wieku poprodukcyjnego mężczyzn powyżej 65 lat oraz kobiety powyżej 60 lat.

Struktura ludności w wieku produkcyjnym została dodatkowo przebadana w podziale na wiek mobilny i niemobilny. Wiek produkcyjny mobilny oznacza osoby między 18 a 44 rokiem życia (zarówno kobiety jak i mężczyźni), które są zdolne do zmiany stanowiska, miejsca pracy lub ewentualnego przekwalifikowania się zawodowo. Wiek produkcyjny niemobilny oznacza mężczyzn w przedziale wiekowym między 45 a 64 rokiem życia oraz kobiety między 45 a 59 rokiem życia, którzy nie są już chętni do zmiany miejsca pracy, kształcenia lub przekwalifikowania się w celu zmiany stanowiska. Ogółem liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym mobilnym spadła w roku 2020 o 9,9 % w porównaniu do roku 2010, a liczba osób w wieku produkcyjnym niemobilnym spadła w roku 2020 o 10,7 % w porównaniu do roku 2010. Strukturę ludności wg ekonomicznych grup wiekowych przedstawia poniższa tabela:

Tab. nr 9: Struktura ludności wg ekonomicznych grup wiekowych.

L.p.	Struktura ludności - wskaźniki		1995	2000	2005	2010	2015	2020
1	w wieku przed-produkcyjnym	ogółem	5 981	4 528	3 526	3 053	2 831	3 017
2		mężczyźni	3 048	2 292	1 780	1 547	1 444	1 563
3		kobiety	2 933	2 236	1 746	1 506	1 387	1 454
1	w wieku produkcyjnym	ogółem	13 127	11 952	12 299	12 397	11 901	11 134
2		mężczyźni	6 892	6 165	6 250	6 379	6 218	5 890
3		kobiety	6 235	5 787	6 049	6 018	5 683	5 244
1	w wieku produkcyjnym mobilnym	ogółem	-	-	-	7 524	7 147	6 780
2		mężczyźni	-	-	-	3 746	3 582	3 408
3		kobiety	-	-	-	3 778	3 565	3 372
1	w wieku produkcyjnym niemobilnym	ogółem	-	-	-	4 873	4 754	4 354
2		mężczyźni	-	-	-	2 633	2 636	2 482
3		kobiety	-	-	-	2 240	2 118	1 872
1	w wieku poprodukcyjnym	ogółem	2 789	3 204	3 339	3 352	3 720	4 304
2		mężczyźni	791	1 023	1 144	1 109	1 184	1 402
3		kobiety	1 998	2 181	2 195	2 243	2 536	2 902

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

W celu lepszej interpretacji zmian w strukturze ludności Pyskowic, dane statystyczne dotyczące ekonomicznych grup wiekowych zostały przedstawione procentowo w poniższej tabeli:

Tab. nr 10: Procentowy udział ludności wg ekonomicznych grup wiekowych.

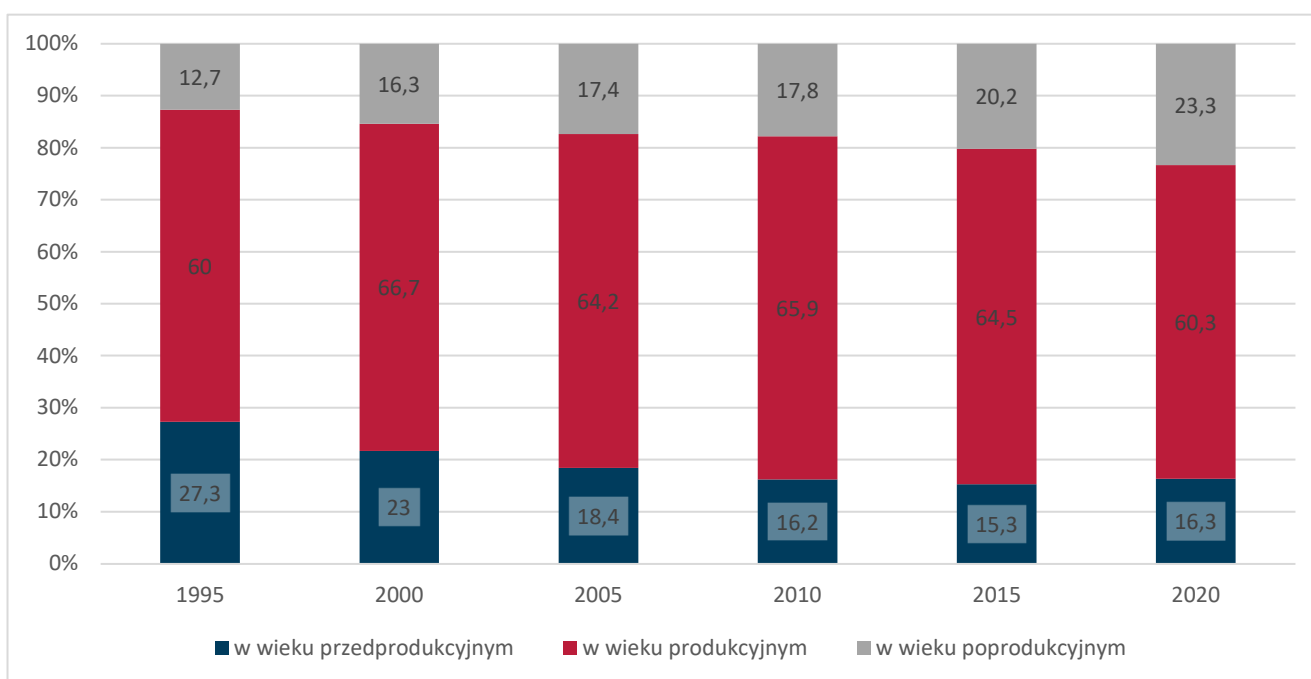
L.p.	Ludność wiek- wskaźniki		1995	2000	2005	2010	2015	2020
1	w wieku przed-produkcyjnym	ogółem - %	27,31%	23,00%	18,40%	16,24%	15,34%	16,35%
1	w wieku produkcyjnym	ogółem - %	59,95%	66,69%	64,18%	65,93%	64,50%	60,30%
1	w wieku poprodukcyjnym	ogółem - %	12,74%	16,27%	17,42%	17,83%	18,17%	23,32%

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do ogólnej liczby ludności jest stosunkowo niski. W 2020 r. ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła jedynie 16,35%

ludności miasta. Największy spadek tego wskaźnika nastąpił w latach 1995-2010, w następnie obserwuje się jego ustabilizowanie na poziomie ok. 16%. Dla porównania w 2020 roku ta sama grupa wiekowa stanowiła 18,2 % w skali Polski i 17,2% w skali województwa śląskiego. Na przestrzeni 20 lat zmniejszeniu uległ także odsetek osób w wieku produkcyjnym. W 2000 roku ludność w wieku produkcyjnym w Pyskowicach stanowiła 66,69%, a w 2020 roku już jedynie 60,30 %. Analogiczne wskaźniki dla kraju i województwa śląskiego są zbliżone – odpowiednio 59,5% i 59,1%. Wraz spadkiem udziału osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym notuje się najwyższe udziały ludności w wieku poprodukcyjnym. Od 2000 roku wzrosły one z 16,27% do 23,32% w roku 200 r. (procent ludności w wieku poprodukcyjnym dla kraju to 22,3% oraz 23,7% dla województwa śląskiego za 2020 rok). Powyższe dane wskazują jednoznacznie na proces starzenia się społeczeństwa, a negatywne trendy demograficzne, które dotyczą miasto Pyskowice widoczne są we wskaźnikach obciążenia demograficznego, szczególnie w udziale ludności w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym, co obrazuje poniższy wykres:

Wykres nr 4: Struktura ludności wg ekonomicznych grup wiekowych.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

- Wskazana proporcja ludności w wieku produkcyjnym do ludności w wieku nieprodukcyjnym odgrywa istotne znaczenie dla stabilnego rozwoju przedsiębiorczości w mieście. Malejący odsetek mieszkańców w wieku produkcyjnym przekłada się na liczbę urodzeń notowanych na obszarze miasta. Na przestrzeni analizowanych lat liczba urodzeń żywych wahała się w zakresie 152-193, przy czym w ostatnich latach zauważyć można trend wzrostowy (z 153 urodzeń w 2015 do 190 w 2020). Niemniej liczba urodzeń podlega trwałym zmianom społeczno – kulturowym. Wchodząc w wiek prokreacyjny mężczyźni i kobiety dążą do podnoszenia statusu oraz jakości życia poprzez zdobycie wykształcenia i pracy, dopiero kolejnym etapem staje się zakładanie rodziny i decyzja o posiadaniu dzieci. Zmienia się społeczna rola kobiet - obok pełnienia ról opiekuńczych, kobiety, zwłaszcza w miastach i posiadające wyższe wykształcenie, chcą realizować się podejmując aktywność zawodową.

Rodzi to sytuację, w której młodzi ludzie decydują się na posiadanie potomstwa w późniejszym wieku (w okolicach 30 roku życia) lub nie decydują się wcale. W związku ze starzeniem się społeczeństwa, utrzymanie wzrostowego trendu urodzeń wymagałoby osiedlania się nowych mieszkańców w wieku rozrodczym.

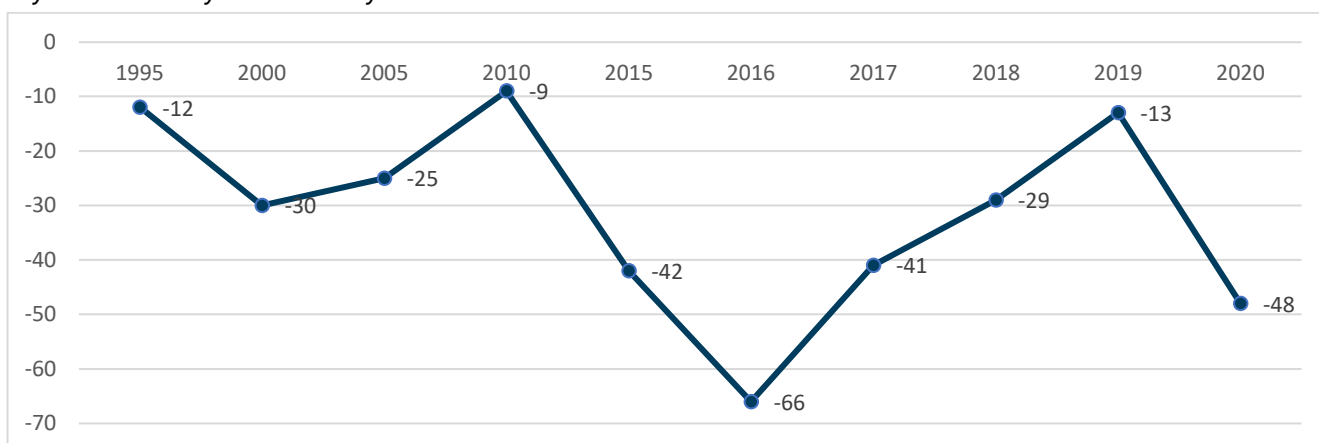
W Pyskowicach w ostatnim dziesięcioleciu zanotowano również wzrost liczby zgonów, który wzrósł z 187 (2010 r.) do 238 (2020 r.), co daje średni wzrost zgonów ogółem na poziomie 2,7% w skali roku. Należy jednak wziąć pod uwagę, że na wyższą liczbę zgonów w 2020 r. wpływ mogła mieć pandemia COVID-19. Różnicę pomiędzy liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów definiuje przyrost naturalny, który w całym analizowanym okresie utrzymywał wartość ujemną. Najgorszy pod względem salda przyrostu naturalnego był 2016 rok (-66 osób). W 2020 na znaczny spadek przyrostu miała wpływ większa liczba zgonów.

Tab. nr 11: Przyrost naturalny.

L.p.	Ruch naturalny - wskaźniki	1995	2000	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
1	urodzenia żywe	ogółem	193	176	167	178	154	152	167	191	173	190
2		mężczyźni	97	93	82	86	86	84	93	98	93	94
3		kobiety	96	83	85	92	68	68	74	93	80	96
1	zgony ogółem	ogółem	205	206	192	187	196	218	208	220	186	238
2		mężczyźni	120	110	103	94	120	104	118	104	104	126
3		kobiety	85	96	89	93	76	114	90	116	82	112
1	zgony niemowląt	ogółem	3	2	0	0	0	0	2	1	1	0
2		mężczyźni	1	2	0	0	0	0	2	1	0	0
3		kobiety	2	0	0	0	0	0	0	0	1	0
1	przyrost naturalny	ogółem	-12	-30	-25	-9	-42	-66	-41	-29	-13	-48
2		mężczyźni	-23	-17	-21	-8	-34	-20	-25	-6	-11	-32
3		kobiety	11	-13	-4	-1	-8	-46	-16	-23	-2	-16

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

Wykres nr 5: Przyrost naturalny.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

7. Kolejnym czynnikiem demograficznym wpływającym na liczbę ludności w mieście są migracje. Na przestrzeni lat 1995–2020 Pyskowice charakteryzowały się zróżnicowanym saldem migracji wewnętrznych, co oznacza, że w niektórych latach więcej osób osiedlało się na stałe w mieście niż z niego wyjeżdżało, a w niektórych latach miała miejsce sytuacja odwrotna. Niemniej, w ostatnim dziesięcioleciu średnie saldo migracji wewnętrznych było dodatnie i wyniosło 9,2 osób zameldowujących się w mieście rocznie. Inaczej wygląda sytuacja z migracjami zewnętrznymi, których saldo w latach 1995–2014 było stale na poziomie ujemnym, ale w ostatnich latach osiąga nieznaczną wartość dodatnią. Podsumowując, średnie saldo migracji ogółem w ostatnich dziesięciu latach jest dodatnie, czyli więcej osób sprowadza się do Pyskowic niż z nich wyjeżdża. Wśród wymeldowań przeważają te do miast, co może wynikać z poszukiwania większych możliwości w zakresie zatrudnienia, nauki, infrastruktury i usług.

Tab. nr 12: Migracje ludności.

L.p.	Migracje na pobyt stały - wskaźniki	1995	2000	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	Zameldowania w ruchu wewnętrznym	244	201	175	211	188	195	214	233	234	200
2	Wymeldowania w ruchu wewnętrznym	172	197	201	172	208	202	178	190	251	169
3	Saldo migracji wewnętrznych	72	4	-26	39	-20	-7	36	43	-17	31
1	Zameldowania z zagranicy	3	3	11	8	b.d.	5	3	3	4	6
2	Wymeldowania za granicę	166	187	56	19	b.d.	4	0	0	1	3
3	Saldo migracji zagranicznych	-163	-184	-45	-11	b.d.	1	3	3	3	3
1	Zameldowani ogółem	247	204	186	219	b.d.	200	217	236	238	206
2	Wymeldowani ogółem	338	384	257	191	b.d.	206	178	190	252	172
3	Saldo migracji ogółem	-91	-180	-71	28	b.d.	-6	39	46	-14	34

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

b.d. – brak danych

8. Mieszkańcy miasta zawierali w latach 2010-2019 średnio 97,5 małżeństw rocznie, natomiast w 2020 roku zawarto ich tylko 66, co najprawdopodobniej wiąże się z ograniczeniami związanymi z pandemią COVID-19. W latach 2010-2019 liczba zawieranych rocznie małżeństw na 1000 mieszkańców mieściła się w przedziale 4,5-5,7, co jest wartością zbliżoną do wartości dla województwa śląskiego i dla Polski.
9. Zachodzące zmiany w strukturze ludności miasta Pyskowice będą wg prognoz demograficznych w dalszym ciągu się pogłębiać. Jest to zjawisko tożsame ze zmianami zachodzącymi obecnie zarówno w Polsce, jak i w większości krajów Europy. Wykazane wcześniej wskaźniki, takie jak ujemny przyrost naturalny i rosnący udział ludzi w wieku poprodukcyjnym powodują przemodelowanie struktury wieku ludności Pyskowic, czego następstwem będzie konieczność realizacji nowych zadań w zakresie społecznym, gospodarczym i przestrzennym miasta.

§23. OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA

1. Służba zdrowia w mieście znajduje się na zadowalającym poziomie. Zgodnie z danymi GUS, w 2020 r. liczba przychodni w gminie wynosiła 10, co daje 5 przychodni na 10 tys. ludności (dla porównania w województwie śląskim 6). W ostatnich latach maleje liczba udzielanych porad w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (z 210 328 porad w 2015 r. do 168 612 w 2020 r.). Na terenie miasta funkcjonuje jeden szpital, leczący na oddziałach wewnętrznym, chirurgii ogólnej, ginekologiczno-położniczym i neonatologicznym. Szpital świadczy również usługę nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej. Na terenie miasta siedzibę ma też stacja pogotowia ratunkowego. Pozostałe usługi medyczne dla mieszkańców Pyskowic świadczone są głównie w miastach regionu. W 2020 na terenie miasta działało 5 aptek, a na 1 ogólnodostępną aptekę przypadało 3 691 mieszkańców. Była to wartość nieco większa od średniej dla województwa i kraju.
2. Opieka medyczna realizowana jest w następujących placówkach:
 - Szpital w Pyskowicach,
 - Stacja Pogotowia Ratunkowego,
 - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Wielospecjalistyczna Nr 1,
 - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Usług Medycznych A.A. "REMEDIUM",
 - NZOZ Poradnia Chirurgiczna dla Dzieci i Dorosłych,
 - NZOZ Poradnia Chorób Płuc,
 - NZOZ Lekarska Spółka Partnerska Krystyna Kaźmierczyk i Barbara Miarczyńska-Kunert.
3. Opiekę paliatywną realizuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Usług Medycznych Aa "Remedium", który prowadzi hospicjum domowe i poradnię medycyny paliatywnej.
4. W zakresie leczenia osób uzależnionych od alkoholu gmina współpracuje ze Szpitalem Psychiatrycznym w Toszku oraz Centrum Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień w Gliwicach. Zgodnie z danymi ze szpitala w Toszku oraz Centrum Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień w Gliwicach liczba mieszkańców Pyskowic leczących się z powodu uzależnienia od alkoholu w tych placówkach wyniosła w 2020 r. 51, z czego 9 kobiet i 42 mężczyzn. W stosunku do roku 2019 liczba ta spadła 6 osób. Na terenie miasta działa Ośrodek Rozwiązywania Problemów Uzależnień. Dodatkowo w świetlicach socjoterapeutycznych przy ul. Dąbrowskiego 2 i Oświęcimskiej 2 prowadzone są zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci z rodzin, w których występuje problem alkoholowy. W ramach programu przeciwdziałania narkomani na terenie miasta funkcjonuje punkt konsultacyjny przy ul. Kościelnej 13.
5. Usługi pomocy społecznej świadczy Ośrodek Pomocy Społecznej (ul. Strzelców Bytomskich 3), do którego zadań należy:
 - przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
 - tworzenie alternatywnych form działania oraz programów dożywiania i wsparcia rzeczowego oraz usługowego kierowanego do dzieci wychowujących się w rodzinach o niskim statusie materialnym,

- pomoc rodzinie w trudnościach materialnych, w szczególności poprzez pomoc rzeczową i materialną,
- wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych.

Z pomocy przyznawanej na podstawie ustawy o pomocy społecznej w 2020 r. skorzystało 218 rodzin. Wśród pracowników ośrodka zatrudnieni są konsultant ds. profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną oraz asystenci rodzinni. Asystenturą zostało objętych 43 rodzin, w których jest łącznie 104 dzieci. Przy Ośrodku Pomocy Społecznej działa Centrum Wsparcia Rodziny w Pyskowicach (ul. Generała Władysława Sikorskiego 83). Głównym celem centrum jest zwiększenie dostępności usług społecznych wspierających prawidłowe funkcjonowanie rodziny, a tym samym zapobieganie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej. W centrum skorzystać można z usług asystentów rodziny, psychologa, psycholog dziecięcego, terapeuty rodzinnego oraz prawnika. Przy OPS działa też Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

6. Zadania z zakresu opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi z obszaru miasta realizowane są za pośrednictwem Dziennego Domu Senior+ w Pyskowicach (ul. Cicha 1). Ośrodek zapewnia możliwość 8 – godzinnego pobytu, wyżywienie, usługi opiekuńcze i rehabilitacyjne, zajęcia terapeutyczne, pomoc zdrowotną, spotkania z kulturą i rozrywką, dostęp do mediów. Do seniorów skierowany jest miejski program „Pyskowicki Senior 60+”, dzięki któremu każdy mieszkaniec, który ukończył 60 lat może skorzystać z ulg, zniżek i bonifikat oferowanych przez wybranych usługodawców. Przy Miejskiej Bibliotece Publicznej w Pyskowicach działa natomiast Stowarzyszenie "Uniwersytet Trzeciego Wieku w Pyskowicach".

§24. ZAPEWNIENIE DOSTĘPNOŚCI OSOBOM ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI

1. Zgodnie z *ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami* (Dz.U.2019.1696), osoba ze szczególnymi potrzebami to osoba, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajduje, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami. Są to więc nie tylko osoby niepełnosprawne, ale też, jak wskazuje uzasadnienie do ustawy, inne osoby niesamodzielne, osoby starsze czy rodzice z dziećmi w wózkach dziecięcych. Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami dotyczy głównie podmiotów publicznych i obejmuje zapewnienie dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej, co najmniej w zakresie określonym przez minimalne wymagania, o których mowa w art. 6 ustawy, będącej wynikiem uwzględnienia uniwersalnego projektowania albo zastosowania racjonalnego usprawnienia.

Ustawa nakłada więc nałożenie na podmioty publiczne, w tym m.in. organy administracji rządowej i samorządowej, sądy, ZUS, NFZ, uczelnie oraz instytucje kultury, obowiązków związanych ze świadczeniem usług osobom niepełnosprawnym, starszym oraz innym, które czasowo lub na stałe mają różne ograniczenia w sprawności fizycznej lub psychicznej. Urzędy będą musiały przestrzegać wskazanych w ustawie standardów dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej, polegających głównie na

usuwaniu różnorodnych barier, które uniemożliwiają lub utrudniają dostęp osobom ze szczególnymi potrzebami.

2. Działania skierowane do osób niepełnosprawnych zostały określone w *Lokalnym Programie Pomocy Społecznej Gminy Pyskowice na lata 2017-2020*. W ramach zapisanego w programie priorytetu wspierania osób starszych i niepełnosprawnych w 2020 r. prowadzono działania polegające na:

- kierowaniu do „Dziennego Domu Senior+”,
- aktywowaniu osób starszych do udziału w życiu społecznym,
- zwiększaniu i przywracaniu umiejętności osobom starszym poprzez indywidualne treningi w zakresie gospodarowania pieniędzmi, planowania dnia, utrzymania mieszkania, zażywania leków, kontaktu z lekarzem, zdrowego żywienia,
- przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych, starszych, zwłaszcza samotnych i osamotnionych, integracja ze środowiskiem lokalnym,
- kierowaniu do domów pomocy społecznej osób niepełnosprawnych i starszych, wymagających całodobowej opieki i pozbawionych jej ze strony osób bliskich,
- zapewnieniu pomocy w formie usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, realizacji projektu unijnego „System Usług Społecznych” dla mieszkańców Pyskowic – zatrudniono 4 asystentów osobistych osoby niepełnosprawnej (AOON) oraz jednego dyspozytora. Wspieraniem AOON objęto 25 niepełnosprawnych pyskowiczan.

3. Działania na rzecz osób niepełnosprawnych na poziomie powiatowym określa *Program Działania na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością w Powiecie Gliwickim na lata 2014-2020*. W programie wyznaczono cele szczegółowe na rzecz osób niepełnosprawnych:

- poprawa funkcjonowania osób z niepełnosprawnością poprzez podejmowanie działań zmierzających do likwidacji barier utrudniających pełne uczestnictwo w życiu społecznym,
- integracja i aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnością,
- dążenie do rozwoju usług rehabilitacyjnych w tym zwiększenia aktywności społecznej osób z niepełnosprawnością,
- uświadamianie społeczności lokalnej poprzez kształtowanie postaw dla tworzenia środowiska przyjaznego osobom z niepełnosprawnością,
- podnoszenie kompetencji osób z niepełnosprawnością poprzez rozwój i doskonalenie systemu edukacji i kształcenia.

4. W programie zawarto działania na rzecz osób z niepełnosprawnością w zakresie rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia oraz przestrzegania praw osób z niepełnosprawnością. Celem programu jest minimalizowanie skutków niepełnosprawności oraz umożliwienie zaspokojenia potrzeb mieszkańców powiatu, borykających się z problemem niepełnosprawności w różnych płaszczyznach życia. W realizacji tych działań uczestniczy również Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Do ustawowych zadań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach z zakresu rehabilitacji społecznej należą:

- dofinansowanie uczestnictwa osób z niepełnosprawnością i ich opiekunów w turnusie rehabilitacyjnym,

- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom z niepełnosprawnością,
- dofinansowanie kosztów tworzenia i działalności warsztatów terapii zajęciowej,
- dofinansowanie likwidacji barier funkcjonalnych, w tym architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób z niepełnosprawnością,
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnością,
- dofinansowanie usługi tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika.

Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej od realizowane są przez Powiatowy Urząd Pracy w Gliwicach. Jedną z podstawowych form aktywizacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnością wspomagającą proces rehabilitacji jest uczestnictwo tych osób w zajęciach terapeutycznych prowadzonych w warsztatach terapii zajęciowej. W powiecie gliwickim funkcjonują dwa warsztaty, które prowadzone są przez organizacje pożytku publicznego, w tym w Pyskowicach – Warsztat Terapii Zajęciowej Stowarzyszenia „Tęcza” (ul. Wojska Polskiego 3), prowadzone przez Stowarzyszenie Integracji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych „Tęcza” z siedzibą w Bycinie. Na terenie Pyskowic działa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna (ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego), której celem jest diagnoza i terapia dzieci i młodzieży ze specyficznymi i specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Przy ul. Poniatowskiego działa z kolei Zespół Szkół Specjalnych, którego celem jest tworzenie optymalnych warunków rozwoju dla młodzieży z niepełnosprawnością.

5. Na terenie miasta działają następujące organizacje pozarządowe wspierające działalność samorządu w realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych:
 - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Caritas Stacja Opieki w Pyskowicach,
 - Stowarzyszenie Przyjaciół Chorych "HOSPICJUM W PYSKOWICACH",
 - JA-TY-MY Stowarzyszenie Środowisk Osób Niepełnosprawnych, Ich Rodzin i Przyjaciół.

§25. EDUKACJA

1. Infrastruktura edukacyjna tworzona jest przez placówki przedszkolne oraz szkolne szczebla podstawowego i ponadgimnazjalnego.
2. Na terenie miasta infrastrukturę żłobkową tworzą 2 podmioty, w tym 1 żłobek publiczny:
 - Żłobek Miejski, ul. Ignacego Paderewskiego 5,
 - Klub Malucha Kajka, ul. Ogrodowa 20a.
3. Infrastrukturę przedszkolną miasta tworzy 5 placówek:
 - Przedszkole nr 1, ul. Oświęcimska 28,
 - Przedszkole nr 2, ul. Wyzwolenia Boczna 2,
 - Przedszkole nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi, ul. Wojska Polskiego 19,
 - Przedszkole nr 4, ul. Dąbrowskiego 3,
 - Przedszkole nr 5, ul. Szopena 9B.

W roku szkolnym 2019/2020 funkcjonowały 2 4 oddziały do których zapisanych zostało łącznie 583 dzieci. Średnia liczba dzieci w oddziałach kształtowała się na poziomie 24,29 wychowanków. Maksymalna liczba dzieci w grupie przedszkolnej – to 25. W analizowanym okresie miejsca w przedszkolach wykorzystane były prawie w 100%. Od 1 marca 2020 r. w

Szkole Podstawowej nr 5, w ramach projektu „Pyskolandia – wzrost dostępności do edukacji przedszkolnej dla najmłodszych mieszkańców Pyskowic”, zaczęły funkcjonować 2 oddziały przedszkolne dla 40 dzieci 3-4 letnich.

W 2019 roku wychowaniem przedszkolnym objętych było 85,0% dzieci w wieku 3 do 6 lat. Była to wartość niższa od danych notowanych dla kraju (90,4%), województwa śląskiego (91,4%) i powiatu gliwickiego (91,6%). Od 2010 roku odnotowano wzrost o ok. 15%.

4. Na terenie miasta działają następujące szkoły podstawowe:

- Szkoła Podstawowa nr 3, ul. Strzelców Bytomskich 1,
- Szkoła Podstawowa nr 4, ul. Wojska Polskiego 23,
- Szkoła Podstawowa nr 5, ul. Szkolna 2,
- Szkoła Podstawowa nr 6 z Oddziałami Integracyjnymi, ul. Wyzwolenia 4,
- Zespół Szkół Specjalnych, ul. Poniatowskiego 2 (Szkoła Podstawowa Specjalna).

W roku szkolnym 2019/2020 do czterech szkół podstawowych uczęszczało 1 245 uczennic i uczniów, a liczba oddziałów w szkołach podstawowych wynosiła 64. Na 1 oddział przypadało więc 19,5 uczniów. Była to wartość nieco wyższa od analizowanych jednostek terytorialnych. Od 2010 roku wskaźnik ten zmniejszył się o 3.

Pyskowickie szkoły dysponowały następującymi pracownikami dydaktycznymi: komputerowe, językowe, przedmiotowe oraz pomieszczenia świetlic i bibliotek. W skład bazy sportowej pyskowickich szkół wchodziły sale gimnastyczne, boiska szkolne, a także zmodernizowany w 2019 r. basen przy Szkolnej Podstawowej nr 5.

5. Edukację ponadpodstawowej dla młodzieży na terenie miasta oferuje Zespół Szkół im. Marii Konopnickiej w Pyskowicach. W ramach zespołu działa:

- Liceum Ogólnokształcące, oferujące naukę w klasach o profilu informatyczno-matematycznym, językowym, medyczno-kosmetycznym, humanistyczno-psychologicznym,
- Technikum, z klasami technik logistyki profil mundurowy oraz technik logistyki,
- Branżowa Szkoła I Stopnia, kształcąca w zawodach: fryzjer, sprzedawca, mechanik pojazdów samochodowych, mechanik-monter maszyn i urządzeń, ślusarz, murarz-tylnik, kucharz, stolarz, elektryk, elektronik, lakiernik samochodowy, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, blacharz samochodowy, cukiernik, monter sieci i instalacji sanitarnych, piekarz, przetwórcza mięsa.

Bazę edukacji na poziomie ponadpodstawowym uzupełniają ponadto placówki zlokalizowane w najbliższych miastach, głównie Gliwicach.

6. Dla uczniów niepełnosprawnych oraz ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi na terenie miasta dostępny jest Zespół Szkół Specjalnych w Pyskowicach. W ramach zespołu działa:

- Szkoła Podstawowa Specjalna w Pyskowicach,
- Szkoła Branżowa I Stopnia Specjalna w Pyskowicach (kucharz, murarz-tylnik),
- Szkoła Przesposabiająca do Pracy w Pyskowicach.

7. Na terenie miasta działa również Ognisko Pracy Pozaszkolnej, które jest placówką oświatową finansowaną z dotacji Powiatu Gliwickiego. Prowadzi zajęcia dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych z Pyskowic oraz dla uczniów szkół podstawowych

z terenu Gmin Toszek, Wielowieś i Rudziniec. W ramach ogniska w 2020 r. działało 29 sekcji, w tym artystyczne, techniczne, naukowe, sportowe.

8. Oferta edukacyjna dla dorosłych chcących uzupełnić lub podnieść poziom wykształcenia obejmuje na terenie miasta licea ogólnokształcące Liceum Ogólnokształcące Dla Dorosłych w Pyskowicach, ul. Strzelców Bytomskich 1,
9. Na terenie miasta funkcjonuje również Szkoła Policealna w Zespole Szkół im. Marii Konopnickiej, kształcąca w zawodzie opiekunka dziecięca. W ramach Zakładu Doskonalenia Zawodowego Katowice działa Ośrodek Kształcenia Zawodowego w Pyskowicach, ul. Powstańców Śląskich 7.

§26. KULTURA, SPORT I REKREACJA

1. Instytucje kulturalne na terenie miasta to przede wszystkim Miejski Ośrodek Kultury i Sportu, i Biblioteka.
2. Największą instytucją kultury działającą na terenie gminy Pyskowice jest Miejski Ośrodek Kultury i Sportu (MOKiS), organizujący wiele projektów i wydarzeń o charakterze kulturalnym i społecznym, w tym koncertów, recitali, spektakli, wieczorów, warsztatów, konkursów, cykli spotkań, jarmarków, pikników, projektów. MOKiS jest również organizatorem zajęć dla dzieci i młodzieży podczas ferii i wakacji. Do zadań instytucji należy także tworzenie odpowiednich warunków materialnych i technicznych służących rozwojowi kultury i sportu. Wymienione cele są realizowane w formie: ośrodka kultury, Centrum Wystawienniczego, Galerii PodCień, świetlicy osiedlowej, Hali Widowiskowo – Sportowej im. Huberta Wagnera, stadionu sportowego i boiska sportowego w Dzierżnie oraz Pracowni Artystycznej w Ratuszu. W budynku domu kultury odbywają się zajęcia: Amatorskiego Ruchu Artystycznego (Koło Modelarstwa Lotniczego i Kosmicznego „GAWRON”, Teatr Młodzieżowy „Carpe Diem”, Dziecięcego Zespołu Tanecznego „MINIATURKI”, Zespołu Tańca Hip Hop, Dziecięcego Zespołu Wokalno – Tanecznego „GAMA”, Zespołu Tańca Nowoczesnego „Paradox”, Klubu Plastycznego „PĘDZELEK” i „PIRAMIDA”, Kółka Artystycznego „MUMINKI”, Studia Wokalnego MOKiS, aerobiku, Aktywnego Seniora, zespołu „Przebudzenia”.
3. W Centrum Wystawienniczym, mieszczącym się w budynku ratusza, prezentowane są wystawy stałe i okolicznościowe dotyczące m.in. historii miasta. Galeria PodCień w Centrum Wystawienniczym w Pyskowicach specjalizuje się w prezentacji dzieł artystów uprawiających malarstwo, grafikę, rysunek, rzeźbę i fotografię. W Pracowni Artystycznej w Centrum Wystawienniczym odbywają się głównie zajęcia dla dorosłych z zakresu różnych sztuk plastycznych.
4. Na terenie miasta działa Miejska Biblioteka Publiczna, która udostępnia swe zbiory w swojej siedzibie przy pl. Józefa Piłsudskiego 1 oraz dwóch filiach, tj. Miejska Biblioteka Publiczna - Oddział dla dzieci przy pl. Józefa Piłsudskiego 3 oraz Miejska Biblioteka Publiczna -Filia nr 1 na ul. Traugutta 53. W bibliotekach zgromadzono ponad 50 tysięcy książek i ponad 40 tytułów prasy bieżącej. Biblioteka realizuje również dodatkowe usługi biblioteczne m.in. projekt udostępniania osobom niewidomym książek mówionych, lekcje biblioteczne, zajęcia literackie i plastyczne szkolenia komputerowe dla seniorów, konkursy i wystawy. Zgodnie z danymi GUS, w 2020 r. na jedną placówkę biblioteczną przypadło w Pyskowicach 9228

mieszkańców. Jest to wartość stosunkowo wysoka, dla porównania w kraju 4 424 mieszkańców na oddział, w województwie 5 723, w powiecie gliwickim 4 617.

5. Organizacją zajęć i wydarzeń kulturalnych zajmuje się również Centrum Wsparcia Rodziny.
6. W Pyskowicach dostępna jest infrastruktura sportowa oraz turystyczno-rekreacyjna, stwarzająca możliwość wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców oraz turystów. Nadzór nad działalnością obiektów sportowo-rekreacyjnych w sprawuje Miejski Ośrodek Kultury i Sportu. Do obiektów o charakterze sportowo-rekreacyjnym należą:
 - Hala Widowiskowo-Sportowa im. Huberta Wagnera, ul. Strzelców Bytomskich 1a – z pełnowymiarowym boiskiem oraz siłownią, salka fitness, salka do tenisa stołowego, ścianką wspinaczkową oraz pełnym zapleczem socjalno- sanitarnym i magazynowym,
 - Stadion sportowy, ul. Gen. Władysława Sikorskiego 79,
 - Stadion sportowy i boisko sportowe w Dzierżnie – z pełnowymiarowym boiskiem piłkarskim, bieżnią, boiskiem zastępczym oraz trybunami sportowymi,
 - Basen przy Szkole Podstawowej Nr 5,
 - boiska i siłownie zewnętrzne, skatepark i inne miejsca rekreacji i sportu – które zgodnie z wykazem urządzeń sportowych występują łącznie w 20 lokalizacjach,
 - przyszkolne boiska i urządzenia sportowe – przy 4 szkołach podstawowych i 2 zespołach szkół,
 - place zabaw, w tym 24 miejskie.
7. Wśród klubów sportowych działających na terenie miasta Pyskowice można wymienić: MKSR „Czarni” Pyskowice (piłka nożna 11-osobowa), Klub Futsal Akademia Pyskowice (piłka nożna futsal), Futsal Club Pyskowice (piłka nożna futsal), MKSR Pyskowice (piłka siatkowa chłopcy), KSS „Gumisie” (piłka siatkowa dziewczęta), Śląski Klub Taekwon-do ITF (taekwon-do), Klubu Sympatyków Siatkówki „Gumisie” (piłka siatkowa dorośli), UKS „Feniks” (tenis stołowy), Uczniowski Klub Sportowy "Robin Hood" (łucznictwo, Uczniowski Klub Sportowy BUSHI PYSKOWICE (m.in. karate jiu jitsu). Zgodnie z danymi GUS, na 10 tys. mieszkańców Pyskowic w 2020 roku przypadało 4,3 klubów sportowych, co było wartością wyższą od średniej krajowej i dla województwa (3,7). Od 2010 roku nastąpił wzrost ich liczby, ten sam wskaźnik w 2010 roku wynosił bowiem 3,2. Wskaźnikiem informującym o aktywności fizycznej mieszkańców jest liczba członków klubów sportowych przypadająca na 10 tys. mieszkańców. Wg danych GUS w 2020 roku członkami klubów było 575 osób, co daje 311 osób na 10 tys.
8. Obszar Pyskowic, a zwłaszcza rejon Dzierżna stwarza możliwości uprawiania turystyki pieszej, rowerowej i wodnej. Walory krajobrazowe tworzą skupiska leśno – wodne jeziora Dzierżno Małe, szeroka dolina Dramy z wysokimi, pięknie rzeźbionymi zboczami oraz otwarte przestrzenie pól i łąk. Przez teren Pyskowic przebiegają następujące trasy turystyczne:
 - Szlak Powstańców Śląskich (niebieski szlak turystyczny), biegnący na niewielkim odcinku przy północnym skraju miasta w Sroczej Górze,
 - Szlak Wypoczynkowy (czarny szlak turystyczny) Pyskowice – Sławięcice, biegnący z centrum do rejonu zbiorników w Dzierżnie,

- Szlak Okrężny Wokół Gliwic (żółty szlak turystyczne), biegnący z kierunku Pniowa, przez centrum, w kierunku Czechowic,
- Szlak „Razem czy osobno”, biegnący z Pyskowic do Rudzińca, na terenie gminy od dworca PKP w kierunku Pniowa.

Zgodnie z *Mapą tras rowerowych* Powiatu Gliwickiego przez Pyskowice przebiegają następujące trasy rowerowe:

- trasa rowerowa zielona nr 384 – istniejąca, na terenie miasta prowadząca ze Sroczej Góry do Parku Miejskiego, o przebiegu: Pyskowice – Pniów – Pisarzowice – Toszek;
- trasa rowerowa niebieska nr 17 – istniejąca na odcinku od rynku do ul. Traugutta, o przebiegu: Gliwice – Czechowice – Pyskowice – Lubliniec – Olesno – Lasowice Małe – Kluczbork – Byczyna;
- trasa rowerowa czerwona nr 386 – projektowana, w większości pokrywająca się z istniejącą trasą Jaśkowice – Dzierżno, o przebiegu: Kamieniec – Pyskowice – Pławniowice;
- trasa rowerowa zielona nr 399 – projektowana, o przebiegu: Ujazd – Rudziniec Pławniowice – Pyskowice – Gliwice Czechowice – Zabrze;
- trasa rowerowa niebieska nr 377 – projektowana, o przebiegu: Toszek – Pławniowice – Pyskowice – Gliwice Łabędy – Rudziniec Rzeczyce – Gliwice Brzezinka – Sośnicowice – Pilchowice Stanica;
- trasa rowerowa żółta nr 383 – projektowana, o przebiegu: Sośnicowice – Pilchowice – Nieborowice – Knurów – Gierałtowice – Chudów – Paniówki – Borowa Wieś – Halemba.

Trasy nr 384 i 17 zostały oznakowane w ramach projektu „Zaplecze aktywnej turystyki rowerowej dla mieszkańców zachodniej części Subregionu Centralnego”, realizowanego przez Powiat Gliwicki i gminy powiatu, w tym miasto Pyskowice.

9. Zbiornik Dzierżno Małe pełni rolę miejsca wypoczynku dla mieszkańców miasta oraz gmin i miast sąsiednich, leżących w niedalekiej odległości: Gliwic, Zabrze, Bytomia czy Rudy Śląskiej. Przy zbiorniku zlokalizowane są ośrodki sportów wodnych, oferujące wynajem żaglówek oraz baza noclegowa i gastronomiczna. Zbiornik jest też miejscem przyciągającym wędkarzy.

10. Atrakcyjność turystyczną miasto zawdzięcza również pamiątkom ze swojej historii, w której przenikają się wątki niemieckie, pruskie, śląskie, żydowskie i polskie. Bogate, wieloetniczne dziedzictwo manifestuje się w zabytkowych kościołach, urokliwej starówce z rynkiem i ratuszem, przykładach dawnej kultury technicznej, jak ponad stuletni dworzec kolejowy.

§27. OŚRODKI USŁUGOWE, W TYM OBIEKTY HANDLOWE O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 m²

1. Zgodnie z danymi GUS, w 2020 r. podstawowa sieć handlowa w mieście obejmowała 6 supermarketów. W mieście zlokalizowane są trzy targowiska stałe o powierzchni sprzedażowej 5 866 m².

Tab. nr 13: Obiekty handlowe.

Lp.	Obiekty handlowe - wskaźniki	Jednostka	Ilość	
1	Sklepy wg form organizacyjnych	hipermarkety	obiekt	0
2		supermarkety	obiekt	6
3		domy handlowe, towarowe	obiekt	0
4	Targowiska sezonowe	targowiska lub miejsca na ulicach i placach do prowadzenia sprzedaży sezonowej	obiekt	0
5	Targowiska stałe	targowiska ogółem	obiekt	3
6		targowiska z przewagą sprzedaży drobnodetalicznej	obiekt	3
7		powierzchnia ogółem	m ²	10 496
8		powierzchnia sprzedażowa targowisk	m ²	5 866
9	Targowiska ogółem	roczne wpływy z opłaty targowej na targowiskach stałych i sezonowych ogółem	tys. zł.	122,6

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

2. Na terenie miasta, zgodnie z danymi GUS w roku 2020 działał jeden obiekt hotelowy, dysponujący 16 miejscami noclegowymi. Na ich terenie działa sumarycznie 5 placówek gastronomicznych (2 restauracje oraz 3 bary i kawiarnie).

§28. RYNEK PRACY

1. Rynek pracy jest ogółem zależnych od instytucji form i procesów zatrudnienia pracowników oraz uwarunkowań negocjacyjnych w stosunku do warunków pracy i płacy. Głównymi funkcjami rynku pracy są alokacja i realokacja zasobów ludzkich, zapewniające w długim okresie równowagę między podażą i popytem na pracę.
2. W roku 2020 liczba pracujących na 1000 mieszkańców Pyskowic wyniosła 228. Jest to wartość dużo wyższa niż w roku 2006, gdzie na 1000 osób pracowało 142, jednakże wartość ta jest niższa od średniej wojewódzkiej i krajowej, które wynoszą odpowiednio 275 i 252. Ogółem spośród mieszkańców Pyskowic pracuje 4 206 osób, z czego 53,8% stanowią mężczyźni i 46,2% kobiety.

Tab. nr 14: Pracujący.

L.p.	Pracujący - wskaźniki		2006	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	Pracujący na 1000 ludności	ogółem	142	175	211	222	225	218	225	228
2		ogółem	2 713	3 290	3 899	4 088	4 136	4 020	4 152	4 206
3	Pracujący w gminach	mężczyźni	1 403	1 765	2 120	2 254	2 242	2 213	2 288	2 263
4		kobiety	1 310	1 525	1 779	1 834	1 894	1 807	1 864	1 943

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

3. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Pyskowic 2 568 osób wyjeżdża do pracy do innych miast, a 985 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy jest bardzo niskie i wynosi -1 584. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Pyskowic 17,1% aktywnych zawodowo mieszkańców Pyskowic pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 41,0% w przemyśle i budownictwie, a 18,0% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,6% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Pyskowicach wynosi 4 433 zł, co jest wartością niższą niż średnia w województwie, wynosząca 5 178 zł.
4. Od 2015 do 2019 roku zaobserwowano gwałtowny spadek zarejestrowanych bezrobotnych, niemal o 60% (z 640 osób w 2015 roku do 276 w roku 2019). Oznacza to, że sytuacja w mieście generalnie jest korzystna i sprzyja rozwojowi gospodarczemu. Wyjątkowy pod tym względem był 2020 rok, w którym liczba bezrobotnych wyraźnie wzrosła (do poziomu 382 osób), co łączyć należy z pandemią i kryzysem gospodarczym z nią związanym. W podziale osób bezrobotnych wg płci odnotowuje się niewielką różnicę między zarejestrowaną ilością kobiet a zarejestrowaną ilością mężczyzn.

Tab. nr 15: Bezrobotni zarejestrowani.

L.p.	Bezrobotni - wskaźniki		Jednostka	2005	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	Bezrobotni zarejestrowani	ogółem	osoba	1 316	782	640	477	419	351	276	382
2		kobiety	osoba	780	419	327	267	216	188	144	207
3		mężczyźni	osoba	536	363	313	210	203	163	132	175
4	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	ogółem	%	10,7	6,3	5,4	4,1	3,6	3,1	2,4	3,4
5		mężczyźni	%	8,6	5,7	5,0	3,4	3,3	2,7	2,2	3,0
6		kobiety	%	12,9	7,0	5,8	4,8	3,9	3,5	2,7	3,9

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

§29. WARUNKI MIESZKANIOWE, W TYM STANDARDY ZAMIESZKANIA

1. Całkowite zasoby mieszkaniowe Pyskowic to 2 793 budynki mieszkalne, zawierające łącznie 7 135 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców przypada 387,2 mieszkań. Jest to wartość niższa od wartości dla całego województwa śląskiego (395,50 mieszkania) oraz

porównywalna z wartością dla całego kraju (385,90 mieszkań). W 2020 roku przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wyniosła 61,50 m², co jest wartością niższą niż w województwie (71,50m²). Również przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę jest niższa niż w województwie i wynosi 23,80 m² (w porównaniu do 28,30 m²).

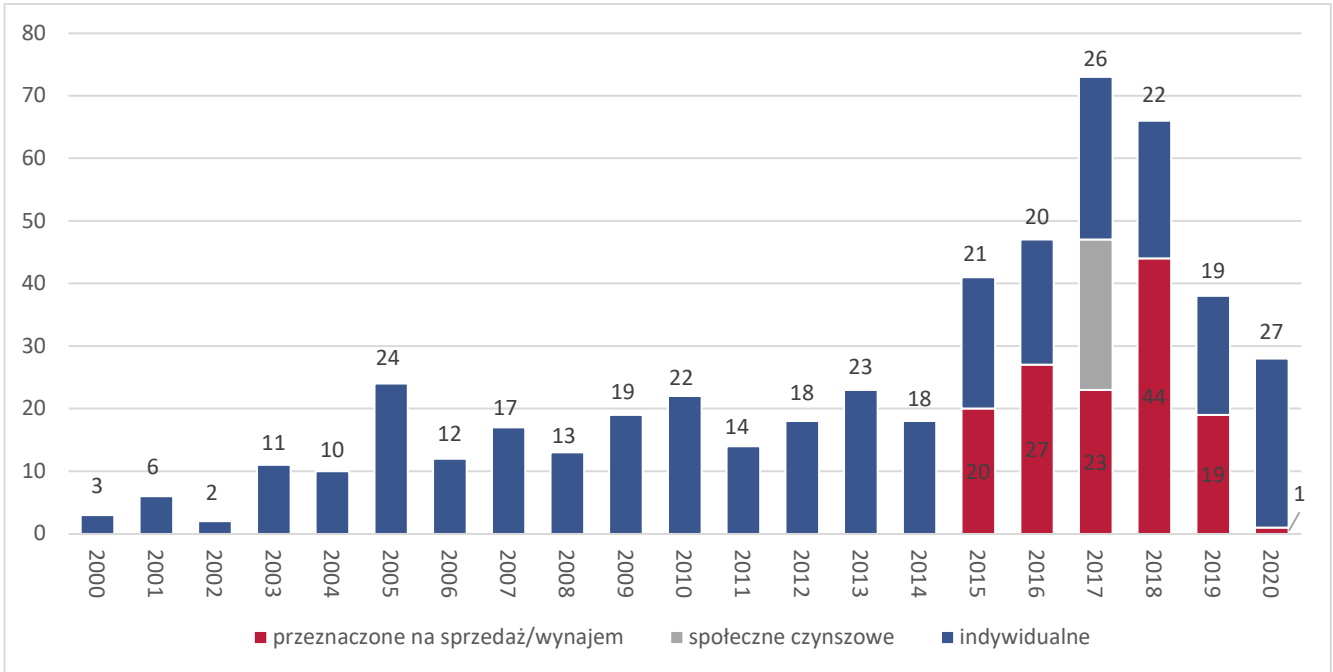
Tab. nr 16: Zasoby mieszkaniowe.

L.p.	Zasoby mieszkaniowe - wskaźniki	Jednostka	Wartość	
1	zasoby mieszkaniowe ogółem	budynki mieszkalne	-	2793
2		mieszkania	-	7 135
3		izby	-	25 094
4		powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	438 514
5		przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m ²	61,5
6		przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m ²	23,8
7		mieszkania na 1000 mieszkańców	-	387,2
8		przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu	-	3,52
9		przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	-	2,58
10		przeciętna liczba osób na 1 izbę	-	0,73
11	zasoby mieszkaniowe gmin	mieszkania	-	1250
12		powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	62 295,52
13		lokale socjalne	-	130
14		powierzchnia użytkowa lokali socjalnych	m ²	4 810

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>) oraz Raportu o stanie Gminy za 2020 r.

- W 2020 roku w Pyskowicach oddano do użytku 28 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 1,52 nowych lokali. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa śląskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach to 5,71. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2020 roku w Pyskowicach to 150,20 m² i jest ona znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa śląskiego oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce. Ma to związek z tym, że w Pyskowicach powstaje głównie zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna. Najwięcej mieszkań oddawano do użytku w latach 2015-2019, co ma związek z realizacją przez inwestorów budynków mieszkalnych pod kątem sprzedaży lub wynajmu. W 2020 r. realizowano prawie wyłącznie budynki na potrzeby indywidualne.

Wykres nr 6: Mieszkania oddane do użytku w latach 2000-2020

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

3. W 2020 roku gminne zasoby mieszkaniowe komunalne wynosiły 1250 mieszkania o łącznej powierzchni użytkowej 62 295,52 m², z czego 996 lokali mieszkalnych znajdowało się w 139 budynkach wspólnot mieszkaniowych z udziałem miasta, a 254 lokale znajdowały się w 30 budynkach będących wyłączną własnością Gminy Pyskowice. Zarządzeniem i administrowaniem gminnym zasobem nieruchomości zajmuje się Miejski Zarząd Budynków Mieszkalnych - Towarzystwu Budownictwa Społecznego spółce z o. o. z siedzibą w Pyskowicach. W 2020 roku na remonty (wraz z usługami) mieszkań zasobu komunalnego wydano kwotę 304 929,75 zł, natomiast na inwestycje kwotę 215 426,77 zł (projekty i modernizacje poszycia dachów, projekt termomodernizacji budynku, przyłącze kanalizacji sanitarnej, wykonanie odwodnienia budynku). Zadłużenie czynszowe w Gminie jest duże, dlatego podejmowane są działania windykacyjne jak ugody, umorzenia, odpracowania zadłużenia, egzekucje komornicze, eksmisje.
4. Stopień wyposażenia mieszkań jest bardzo dobry, 99,80% z nich jest podłączonych do wodociągu, 97,41% posiada łazienkę, a 77,86% jest wyposażonych w centralne ogrzewanie.

§30. OBSZAR ZDEGRADOWANY I OBSZAR REWITALIZACJI

1. Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Pyskowice do roku 2023 został przyjęty uchwałą nr XXXV/265/2017 Rady Miejskiej w Pyskowicach z dnia 18 maja 2017 r.
2. W programie dokonano diagnozy problemów społecznych, gospodarczych, funkcjonalno-przestrzennych, technicznych i środowiskowych. Celem diagnozy było ustalenie, które części miasta Pyskowice powinny zostać zakwalifikowane jako obszar zdegradowany, znajdujący w stanie kryzysowym, łączącym się z występowaniem na określonym terenie szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych (np. bezrobocia, ubóstwa, przestępczości,

niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym) oraz negatywnych procesów zachodzących w strefie gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Jako obszar zdegradowany, czyli taki, w którym najmocniej koncentrują się negatywne oddziaływania na społeczność lokalną, wskazano dwa obszary: Pyskowice Północ - teren centrum miasta z wraz z otaczającymi go osiedlami zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz Pyskowice Południe - tereny zabudowy mieszkaniowej położone na południe od Dramy, w tzw. Starych Pyskowicach.

3. Wybór obszaru do rewitalizacji, poza pogłębioną analizą czynników kryzysowych, uwzględniał również kryterium jego istotności dla rozwoju miasta Pyskowice, co zweryfikowano dzięki uzyskanym w trakcie działań partycypacyjnych opiniom interesariuszy procesu rewitalizacji. Jako obszary rewitalizacji wyznaczono: wyznaczono dwa podobszary rewitalizowane:

- podobszar rewitalizowany 1 Pyskowice Północ tzw. Stare miasto,
- podobszar rewitalizowany 2 Pyskowice Południe (rejon ul. Wolności).

Obszar rewitalizowany obejmuje powierzchnię 0,516 km² i zamieszkiwany jest przez 4801 osób, co stanowi 29,54 % populacji gminy.

4. W obszarze rewitalizowanym 1 Stare Miasto zidentyfikowano następujące problemy:

- duża liczba osób dotkniętych problemami i korzystających z pomocy społecznej,
- negatywne zjawiska panujące w społeczeństwie (np. alkoholizm) wywołujące różne przestępstwa, m.in. przeciwko rodzinie,
- obecność osób uzależnionych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- wysokie zaległości czynszowe na lokalach gminnych,
- niedobór miejsc do spędzania wolnego czasu,
- brak integracji osób starszych i z niepełnosprawnościami, bariery architektoniczne,
- brak funkcjonalności przestrzeni publicznej i niski poziom jej bezpieczeństwa,
- obecność dużej liczby pustostanów – niska estetyka przestrzeni publicznej i niewykorzystywany potencjał,
- znaczne zanieczyszczenie środowiska, głównie poprzez wysoki poziom tzw. niskiej emisji i brak świadomości ekologicznej mieszkańców,
- niewydajny i nieefektywnie funkcjonujący system transportowy,
- niedostateczna liczba miejsc parkingowych,
- brak ścieżek rowerowych.

5. W obszarze rewitalizowanym 2 (rejon ul. Wolności) zidentyfikowano następujące problemy:

- duża liczba osób dotkniętych problemami i korzystających z pomocy społecznej,
- negatywne zjawiska panujące w społeczeństwie (np. alkoholizm) wywołujące różne przestępstwa, m.in. przeciwko rodzinie,
- obecność osób uzależnionych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- niedobór przestrzeni sprzyjających funkcjonowaniu stowarzyszeń i inicjatyw kulturalnych i sportowych,
- niedobór miejsc do spędzania wolnego czasu,
- brak integracji osób starszych i z niepełnosprawnościami, bariery architektoniczne,

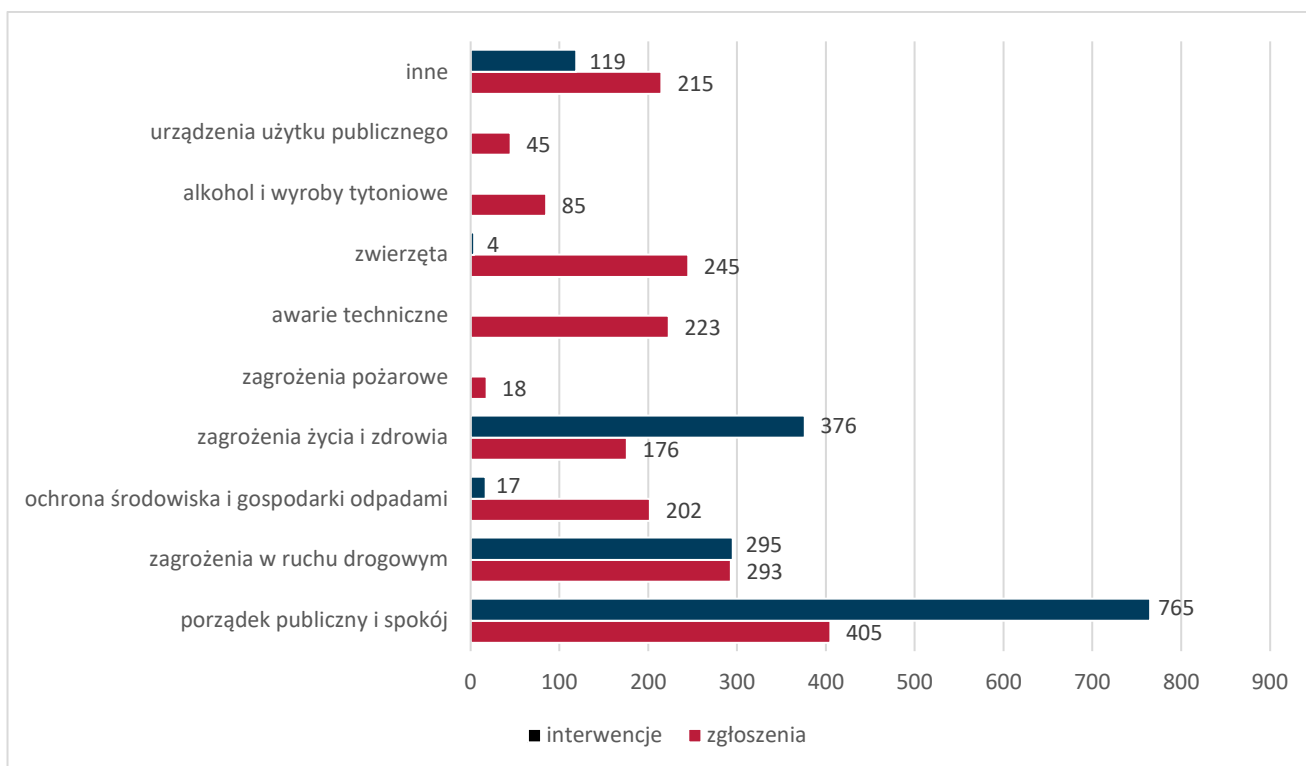
- brak funkcjonalności przestrzeni publicznej i niski poziom jej bezpieczeństwa,
- znaczne zanieczyszczenie środowiska, głównie poprzez wysoki poziom tzw. niskiej emisji i brak świadomości ekologicznej mieszkańców,
- niewydajny i nieefektywnie funkcjonujący system transportowy,
- niedostateczna liczba miejsc parkingowych,
- chaos przestrzenny i degradacja zagospodarowania,
- brak ścieżek rowerowych.

ROZDZIAŁ IX **ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA**

§31. ZAGROŻENIA PORZĄDKU PUBLICZNEGO, PRZESTĘPCZOŚĆ I NARUSZENIA PRAWA

1. Do ochrony porządku publicznego na terenie miasta powołana jest Straż Miejska w Pyskowicach. W 2020 roku w ramach realizacji swoich zadań Straż Miejska ujawniła 1621 wykroczeń, w ich wyniku których nałożono 526 mandatów karnych, udzielono 1088 pouczeń, skierowano 7 wniosków o ukaranie do Sądu Rejonowego w Gliwicach. Interwencje dokonywane były z inicjatywy Straży (1621 interwencji) lub w odpowiedzi na zgłoszenia mieszkańców (1777 interwencji). Najwięcej zgłoszeń i interwencji dotyczyło zakłócania porządku publicznego i spokoju.

Wykres nr 7: Przedmiot zgłoszeń mieszkańców i interwencji podjętych przez Straż Miejską w Pyskowicach w 2020 r.

źródło: opracowanie własne na raportu o stanie Gminy za 2020 r.

2. Zagrożeniami bezpieczeństwa i porządku na terenie powiatu gliwickiego zajmuje się Wspólna dla Miasta Gliwice i Powiatu Gliwickiego Komisja Bezpieczeństwa i Porządku. Za bezpieczeństwo odpowiadają następujące jednostki: Komenda Miejska Policji w Gliwicach, straże miejskie, Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Gliwicach, Państwowa Powiatowa Inspekcja Sanitarna, Powiatowy Lekarz Weterynarii, Prokuratura Rejonowa. W sprawozdaniu za 2019 r. odniesiono się m.in. do bezpieczeństwa na drogach, bezpieczeństwa przy akwenach wodnych, problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, kwestii zabezpieczenia osób bezdomnych, samotnych i w wieku starszym, kontroli spalania odpadów i nielegalnego składowania odpadów. Poinformowano o uruchomieniu specjalistycznej komórki, do zadań której należy między innymi wykrywanie przestępstw i wykroczeń w szczególności naruszających przepisy w zakresie ochrony przyrody, środowiska naturalnego i ekologii, bezpieczeństwa w żegludze, bezpieczeństwa osób pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne, a także zapobieganie wypadkom utonięć i ratowanie ludzi. Stwierdzono, że systematycznie zmniejsza się ilość pożarów, a wzrasta liczba innych zagrożeń, w tym zwrócono uwagę na wzrost liczby fałszywych alarmów. W sprawozdaniu z działalności Prokuratury Rejonowej zasygnalizowano wyraźny wzrost spraw dotyczących oszustw, gróźb, znęcania, stalkingu, sporów sąsiedzkich, w tym wzrost przestępstw popełnionych za pośrednictwem sieci teleinformatycznej. Poinformowano również o działaniach służb w zakresie bezpieczeństwa żywności i żywienia, bezpieczeństwa epidemiologicznego, w tym występowania i zwalczania ASF. W sprawozdaniu za 2020 r. rok większość tematów dotyczyła problemów związanych z pandemią COVID-19.
3. Na terenie miasta przy ul. Wyszyńskiego 24 siedzibę ma Komisariat Policji w Pyskowicach, działający w ramach Komendy Miejskiej Policji w Gliwicach. Obszar miasta podzielony jest na 5 rejonów służbowych dzielnicowych. W Pyskowicach ma również siedzibę Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza Państwowej Straży Pożarnej w Pyskowicach. Obroną cywilną i zarządzaniem kryzysowym na terenie miasta zajmuje się Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego, z siedzibą przy ul. Strzelców Bytomskich 3.
4. Dane statystyczne dotyczące przestępczości publikowane przez GUS odnoszą się do całego powiatu. Na ich podstawie oszacowano, że w Pyskowicach w 2020 r. dokonano 326 przestępstw. Na 1000 mieszkańców powiatu odnotowano średnio 17,64 przestępstw, co jest wartością znacznie mniejszą od wartości dla województwa śląskiego oraz znacznie mniejszą od średniej dla całej Polski. Dane te potwierdzają, że Pyskowice są gminą o dość niskim poziomie przestępczości. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w powiecie wynosi 73,50% i jest mniejszy od wskaźnika wykrywalności dla województwa śląskiego oraz porównywalny do wskaźnika dla całej Polski. W powiecie stwierdzono następujące przestępstwa: o charakterze kryminalnym – 1 333 przypadki (wykrywalność 68%), przeciwko mieniu – 1 036 (wykrywalność 60%), o charakterze gospodarczym - 503 (78%), przeciwko rodzinie i opiece – 203 (100%), przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji 147, w tym drogowe - 134 (99%), przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności – 108 (81,5%), przeciwko życiu i zdrowiu - 63 (84%).

5. Celem poprawy bezpieczeństwa służy monitoring wizyjny, działający w Pyskowicach od 2007 r. Obecnie w mieście w ramach Centrum Monitoringu wykorzystywanych jest 67 urządzeń do obserwacji i rejestracji zdarzeń w miejscach publicznych.
6. Na terenie miasta kształtowanie przestrzeni bezpiecznej odbywa się również poprzez systemowe zarządzanie zielenią miejską. Działania polegają na bieżącym utrzymaniu terenów zieleni, wykonywaniu cięć pielęgnacyjnych i bieżącej konserwacji drzew, usuwaniu drzew i krzewów, wykonaniu nasadzeń drzew i krzewów, sporządzaniu przeglądów i inwentaryzacji dendrologicznych. W 2020 r. sporządzono 32 wnioski do Starostwa Powiatowego dotyczące uzyskania zezwolenia na usunięcie drzew z terenów zielonych Gminy, w wyniku czego usunięto drzewa zagrażające bezpieczeństwu.

§32. ZAGROŻENIE WYNIKAJĄCE Z WYSTĄPIENIA POWAŻNEJ AWARII PRZEMYSŁOWEJ

Na terenie miasta nie zlokalizowane są zakłady o dużym i zwiększonym ryzyku awarii przemysłowej.

§33. ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Zagrożenie powodziowe związane jest z występowaniem obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, które omówione zostały w rozdziale XVI.

§34. ZAGROŻENIE OSUWISKAMI

Zagrożenia związane z występowaniem osuwisk i obszarów zagrożonych ruchami masowymi ziemi omówione zostały w rozdziale XVI.

§35. ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z EKSPLOATACJĄ GÓRNICZĄ

Na obszarze miasta nie występują zagrożenia związane z eksploatacją górnictwem.

ROZDZIAŁ X

POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

§36. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

1. Potrzeby rozwoju miasta wskazane zostały w Strategii Rozwoju Miasta Pyskowice do roku 2030. Zawarto w niej następującą wizję miasta: Pyskowice to otwarte, zielone, innowacyjne miasto dbające o swoich mieszkańców oraz środowisko naturalne. Posiada ono bogatą ofertę usług dostosowanych do potrzeb społecznych i wykorzystuje nowe technologie, tworząc przy tym dogodne warunki rozwoju i rekreacji oraz atrakcyjną infrastrukturę inwestycyjną. Miasto Pyskowice to zdrowe przestrzenie publiczne umożliwiające zrównoważony rozwój mieszkalnictwa, rekreacji, gospodarki i turystyki.
2. W strategii sformułowano następujące cele strategiczne i operacyjne:
 - Współpraca, partycypacja społeczna i partnerstwa: Aktywni mieszkańcy kreujący swoje otoczenie poprzez działania społeczne oraz współtworzący miasto z wykorzystaniem nowoczesnych narzędzi systemowych i technologicznych:
 - mieszkańcy Pyskowic współzarządzający miastem i aktywnie realizujący jego politykę rozwoju,
 - wzmocnienie i tworzenie kanałów komunikacji oraz narzędzi partycypacji aktywizujących i motywujących mieszkańców w współtworzenie rozwoju lokalnego,
 - kreowanie sprzyjających warunków do rozwoju organizacji społecznych, oddolnych inicjatyw i projektów oraz kreowania wspólnot lokalnych,
 - budowanie tożsamości i poczucia wspólnoty poprzez tworzenie infrastruktury lokalnych centrów miejskich;
 - Wysoki poziom kapitału ludzkiego i edukacji: Wysoka jakość edukacji wykorzystująca nowoczesne formy nauczania oraz wysoka jakość działań kulturotwórczych i usług służących rozwijaniu kreatywności, pasji i zainteresowań:
 - egalitarna edukacja przez całe życie,
 - wzmocnianie potencjału kulturotwórczego w mieście,
 - tworzenie twórczych przestrzeni umożliwiających spędzanie czasu wolnego mieszkańców,
 - różnorodna oferta spędzania czasu wolnego zorientowana na rozwój kreatywności, pasji i zainteresowań,
 - wzmocnianie jakości kształcenia na poziomie podstawowym i średnim;
 - Atrakcyjne przestrzenie publiczne i tereny zielone w zdrowym środowisku: Bezpieczna i atrakcyjna przestrzeń publiczna oraz multifunkcyjne tereny zielone sprzyjające rekreacji mieszkańców i turystów z zachowaniem ochrony środowiska i zasad zrównoważonego rozwoju:
 - wzmocnianie potencjału rekreacyjnego i turystycznego w mieście,
 - tworzenie ładu przestrzennego wykorzystującego potencjał inwestycyjny i rekreacyjny miasta oraz wspierający rozwój inwestycji mieszkaniowych,
 - edukacja mieszkańców w zakresie dbania o środowisko naturalne,

- wykorzystanie walorów krajobrazowych miasta w rozwoju oferty sportowo-rekreacyjnej,
- multifunkcyjne, dostępne dla każdego i nowoczesne przestrzenie publiczne wspierające edukację mieszkańców i integrację,
- infrastruktura miasta dostosowania do zmian demograficznych i przystosowana do wymogów uniwersalnego projektowania,
- zagospodarowanie przestrzeni miasta sprzyjających nowoczesnemu rozwojowi i wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii;
- Aktywny rynek pracy i gospodarka: Wzmacnianie odporności i konkurencyjności lokalnej gospodarki poprzez tworzenie przyjaznego klimatu dla przedsiębiorców, wsparcie kluczowych branż oraz wykorzystanie lokalnych uwarunkowań i tradycji:
 - wspieranie przedsiębiorczości lokalnej poprzez doradztwo oraz kreowanie współpracy przedsiębiorców z jednostkami edukacyjnymi,
 - rozwój współpracy lokalnych firm na rzecz wzrostu innowacyjności i wsparcia społeczności lokalnych oraz środowiska naturalnego,
 - tworzenie stref przemysłowych i prowadzenie profesjonalnej obsługi inwestorów.
 - tworzenie partnerstw na rzecz wspierania kluczowych branż rozwojowych w mieście i kooperacji biznesu z samorządem,
 - promocja gospodarcza miasta,
 - poprawa funkcjonalności i dostępności komunikacyjnej;
- Wysoka jakość życia zamieszkanie i innowacje: Wysoka jakość usług publicznych wzmacnianych poprzez wykorzystanie nowoczesnych technologii i innowacji społecznych w codziennym życiu:
 - tworzenie dogodnych warunków do rozwoju transportu zbiorowego powiązanego z transportem rowerowym i pieszym,
 - wzmacnianie potencjału miasta poprzez realizację idei *smart-city*,
 - rozwijanie publicznych usług opiekuńczych,
 - tworzenie wspólnych usług miasta kreowanych poprzez współpracę jednostek związanych z kulturą, rekreacją i sportem.

3. Wśród zadań strategicznych zawarto następujące projekty o charakterze inwestycyjnym (przestrzennym):

- utworzenie Centrum Organizacji Pozarządowych,
- zagospodarowanie budynku Dworca PKP i terenu wokół na centrum kultury i aktywności społecznej,
- utworzenie Centrum Aktywizacji i Inicjatyw Społecznych,
- modernizacja Wypożyczalni i czytelnicy Miejskiej Biblioteki Publicznej, oddziału dla dzieci oraz filii nr 1,
- modernizacja basenu przy Szkole Podstawowej nr 5,
- modernizacja i rozbudowa MOKiS – wprowadzenie dodatkowej oferty kulturalno-rozrywkowej,
- modernizacja szkół,
- realizacja działań związanych z turystyką i rekreacją – tworzenie obiektów sportowych, zaplecza turystycznego i gastronomii,

- budowa ścieżek rowerowych – łączących tereny rekreacyjne, miejsca związane z kulturą i sportem,
 - wprowadzenie funkcji rekreacyjnych dla terenów posiadających wysokie walory turystyczno-krajobrazowe, np. otoczenie zbiornika Dzierżno,
 - przeznaczenie w południowej części miasta terenów pod usługi handlowe,
 - wyznaczenie gruntów pod inwestycje mieszkaniowe – uporządkowanie terenów i ich funkcji, a także przeznaczenia w planie zagospodarowania przestrzennego,
 - rewaloryzacja Parku Miejskiego w Pyskowicach (zrealizowane),
 - koncepcja funkcjonalno-przestrzenna terenów zielonych w mieście – pod kątem możliwości wprowadzenia nowych funkcji rekreacyjno-sportowo- kulturotwórczych,
 - instalacja ławek wzdłuż ciągów komunikacyjnych w mieście,
 - tworzenie mieszkań socjalnych i budownictwa mieszkaniowego,
 - termomodernizacja budynków użyteczności publicznej oraz wprowadzanie nowoczesnych rozwiązań w zakresie dostępności obiektów dla osób niepełnosprawnych, jak również zastosowanie technologii związanych z odnawialnymi źródłami energii,
 - uzbrojenie osiedla przy ulicach Czechowickiej i Wolności,
 - wykorzystanie pustostanów miejskich na cele społeczne,
 - modernizacja oświetlenia ulicznego,
 - poprawa stanu gospodarki wodno-ściekowej w mieście,
 - modernizacja systemu ciepłowniczego z podłączeniem nowych obiektów – CO dla południowej części miasta oraz budynków wielorodzinnych zlokalizowanych w północnej części miasta i budynków użyteczności publicznej,
 - inwestycje w energię pochodzącą ze źródeł odnawialnych – fotowoltaika oraz rekultywacja wysypiska (zrealizowane),
 - budowa nowej drogi do Gliwic,
 - modernizacja miejskiej infrastruktury komunikacyjnej,
 - Inteligentny System Zarządzania Ruchem Na Obszarze Metropolii – Zarząd Transportu Metropolitalnego,
 - usprawnienie mobilności miejskiej – budowa sieci tras rowerowych stanowiących dogodne połączenie w mieście oraz połączenie z miastami i gminami sąsiednimi,
 - utworzenie centrów przesiadkowych na placu Kardynała Stefana Wyszyńskiego (już zrealizowane) oraz przy dworcu kolejowym,
 - usprawnienie wewnętrznej komunikacji publicznej w mieście – badania potrzeb i natężenia ruchu, dostosowanie usług do realnych potrzeb użytkowników oraz wprowadzenie zintegrowanych rozkładów jazdy,
 - utworzenie sieci światłowodowej w mieście,
 - utworzenie Domu Seniora.
4. Analizę potrzeb występujących w mieście zawiera również *Lokalny program rewitalizacji dla Miasta Pyskowice do roku 2023*. W programie wyznaczono dwa obszary rewitalizacji, charakteryzujące się najsilniejszym nagromadzeniem zjawisk kryzysowych. Wśród projektów inwestycyjnych ujętych w programie, część pokrywa się z tymi wyznaczonymi w strategii:

- rozbudowa i modernizacja Miejskiego Ośrodka Kultury i Sportu,
- Aktywne – zielone centrum rekreacji (adaptacja części placu z realizacją stałej sceny i infrastruktury rekreacyjnej),
- Centrum Aktywizacji Społecznej południowej części miasta (przebudowa i remont),
- wymiana oświetlenia ulicznego na niskoemisyjne w Pyskowicach,
- budowa centrów przesiadkowych i ścieżek rowerowych,
- termomodernizacja obiektów gminnych – szkoły (w tym basen), przedszkola, żłobek, Urząd Miejski i MOKiS, budynki w zarządzie MZBM-TBS w Pyskowicach,
- Centrum Inicjatyw Społecznych (adaptacja lokalu na cele centrum),
- przebudowa dworca PKP i terenu wokół wraz utworzeniem Centrum Organizacji I Aktywności Społecznych w dworcu PKP (organizacja w miejscu nieczynnego dworca PKP centrum kulturalnego dla południowej części miasta oraz przebudowa terenu wokół w realizacją Park&Ride),
- Sport dla młodych (modernizacja terenu przy szkole nr 4),
- modernizacja Targowiska Miejskiego,
- budowa Domu Seniora,
- organizacja terenu wokół Przedszkola nr 1 zgodnie z funkcją budynku (stworzenie placu zabaw),
- modernizacja zabytkowego budynku Ratusza.

§37. SYTUACJA EKONOMICZNA

Stan i możliwości rozwoju gospodarki w mieście

1. Miasto posiada wyznaczone w obowiązującym studium oraz planach miejscowych tereny inwestycyjne, które zlokalizowane są głównie w północno-zachodniej lub południowo-wschodniej części miasta (przy DW901). Tereny te, biorąc pod uwagę koszty prowadzenia działalności gospodarczej w Pyskowicach mogą okazać się konkurencyjne w porównaniu z sąsiednimi Gliwicami i innymi miastami. Niemniej, Pyskowice jako miasto położone w zasięgu oddziaływania Gliwic doświadczą trudności w konkuroowaniu o inwestorów. Zainteresowanie terenami inwestycyjnymi ze strony podmiotów zewnętrznych jest stosunkowo niskie. W mieście działa mało dużych podmiotów gospodarczych, a wzrost liczby firm zatrudniających powyżej 50 osób jest niewielki. Barię hamującą rozwój przedsiębiorczości może być niewystarczająca infrastruktura drogowa. Niekorzystnym czynnikiem jest przepustowość drogi wojewódzkiej nr 901 na odcinku Gliwice – Pyskowice, gdzie według prognoz można spodziewać się dalszego wzrostu natężenia ruchem. Zagrożeniem jest również konkurencja ze strony innych miast w pozyskiwaniu pracowników. Obecnie dużo więcej osób dojeżdża do pracy poza Pyskowicami, niż do nich przyjeżdża.
2. Do największych pracodawców w Pyskowicach należą: DB Schenker Poland, MZBM – TBS Sp. z o.o., Rossmann Sp. z o.o., Hybryd Sp. z o.o., Viva Inwestycje Sp. z o.o., Eurocolor Sp. z o.o., Komsta Okna i Drzwi S.A., Glass Produkt, Polmarkus Sp. z o.o., Kurotec Sp. z o.o., Mechabud Sp. z o.o., MTL ASCO Sp. z o.o., Protor Sp. z o.o., Tonsmeier Południe Sp. z o.o. oraz Urząd Miejski Pyskowice oraz Szpital Powiatowy w Pyskowicach.
3. Według informacji GUS na koniec roku 2020 na terenie miasta działalność prowadziło łącznie 1 706 podmiotów, z czego 1 197 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność

gospodarczą. W 2020 roku zarejestrowanych zostało 120 nowych podmiotów, a wyrejestrowano 59. W sektorze publicznym działa 91 podmiotów, a w prywatnym 1 610. Sektor publiczny stanowi jedynie 5,3% wszystkich podmiotów. Najczęściej występującą formą podmiotów są osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 1 197, a wśród podmiotów posiadających osobowość prawną spółki cywilne – 135. Szczegółowe informacje o liczbie podmiotów gospodarczych i ich formie prawnej zawiera poniższa tabela.

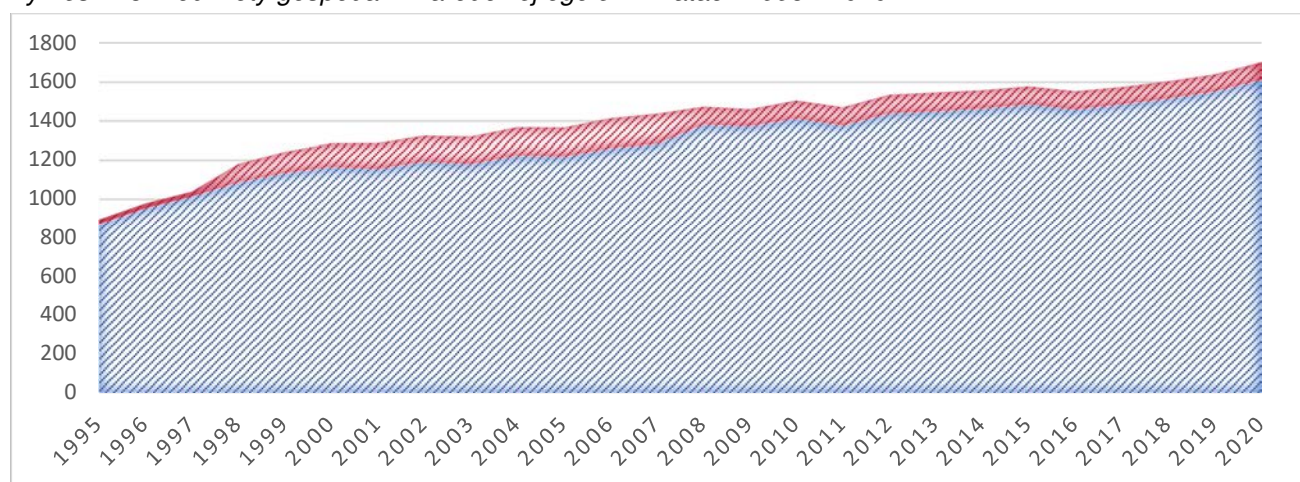
Tab. nr 17: Podmioty gospodarki narodowej wg rejestru REGON.

L.p.	Turystyczne obiekty noclegowe - wskaźniki	2000	2020
1	sektor publiczny	ogółem	122
2		państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	26
3		ogółem	25
4		przedsiębiorstwa państwowe	1
5		spółki prawa handlowego	3
6	sektor prywatny	spółki handlowe	-
7		ogółem	1 163
8		zakłady osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą	939
9		osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	-
10		1 197	
11		spółki prawa handlowego	34
12		spółki handlowe	-
13		102	
14		spółki prawa handlowego z udziałem kapitału zagranicznego	13
15		spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	-
	spółdzielnie	3	
	fundacje	0	
	stowarzyszenia i organizacje społeczne	10	
		2	
		8	
		31	

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

4. Liczba podmiotów gospodarczych w Pyskowicach wzrastała systematycznie od 1995 roku.

Wykres nr 8: Podmioty gospodarki narodowej ogółem w latach 1995 - 2020.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

5. W strukturze przedsiębiorstw analizowanej pod względem wielkości zdecydowanie dominują mikroprzedsiębiorstwa w liczbie 1 635 podmiotów (zatrudniające do 9 pracowników). Kolejno klasyfikują się: małe przedsiębiorstwa – 54 podmiotów (zatrudniające od 10 do 49 pracowników), średnie przedsiębiorstwa – 17 podmiotów (zatrudniające od 50 do 249 pracowników), duże przedsiębiorstwa – 0 podmioty (zatrudniające 250 i więcej pracowników).
6. Liczebność podmiotów gospodarczych w podziale na grupy rodzajów działalności PKD 2007 przedstawia się następująco: przemysł i budownictwo 409, rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo 5, pozostała działalność 1 292. Najwięcej podmiotów gospodarczych w 2020 roku prowadziło działalność w sferze handlu hurtowego i detalicznego, w tym naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle. Drugą pod względem wielkości grupą przedsiębiorców są podmioty zajmujące się budownictwem, a następnie działalnością związaną z obsługą rynku nieruchomości.

Tab. nr 18: Podmioty gospodarki narodowej wg PKD.

L.p.	Sekcja PKD 2007		2020
1	Sekcja A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	5
2	Sekcja B	Górnictwo i wydobywanie	0
3	Sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe	168
4	Sekcja D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0
5	Sekcja E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	7
6	Sekcja F	Budownictwo	234
7	Sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	385
8	Sekcja H	Transport i gospodarka magazynowa	73
9	Sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	43
10	Sekcja J	Informacja i komunikacja	69
11	Sekcja K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	34
12	Sekcja L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	197
13	Sekcja M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	151
14	Sekcja N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	37
15	Sekcja O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	2
16	Sekcja P	Edukacja	156
17	Sekcja Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	84
18	Sekcja R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	31
19	Sekcja S	Pozostała działalność usługowa	123
20	-	ogółem	1 706

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

Stan i możliwości rozwoju rynku pracy

1. Rynek pracy został szczegółowo omówiony w rozdziale VII, dotyczącym warunków i jakości życia mieszkańców.
2. Pyskowice mają średnio wykształcony rynek pracy, o czym świadczy m.in. fakt, że znacznie więcej osób z miasta wyjeżdża z niego do pracy, niż do niego przyjeżdża. Może to świadczyć

o braku różnorodnej oferty pracy lub o silnej konkurencji miast GZM-u. O stosunkowo niskiej atrakcyjności rynku pracy świadczy również poziom przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Pyskowicach, które jest niższe niż w województwie i dużo niższe niż w sąsiednich Gliwicach. Gminę charakteryzuje jednak stosunkowo niski poziom bezrobocia i średni poziom przedsiębiorczości. Cechą charakterystyczną rynku jest wysoki udział pracujących w przemyśle i budownictwie (41,0%).

3. Podsumowując, sytuacja na rynku pracy jest średnio korzystna. Głównym zagrożeniem jest odpływ firm i pracowników do bardziej atrakcyjnych obszarów.

§38. SYTUACJA SPOŁECZNA

1. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy w ujęciu społecznym zostały szczegółowo przeanalizowane w rozdziale VII, dotyczącym warunków i jakości życia mieszkańców, z uwzględnieniem następujących zagadnień: demografii, warunków mieszkaniowych, struktury zatrudnienia i bezrobocia oraz infrastruktury społecznej.
2. Analizy demograficzne wykazały, że liczba mieszkańców na przestrzeni lat 1995-2016 systematycznie spadała, natomiast w ostatnich latach utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Finalnie jednak, liczba ludności w ciągu ostatnich 20 lat zmniejszyła się o 15,7%.
3. Na dynamikę zmian liczby mieszkańców wpływa przyrost naturalny, który utrzymuje się stale na poziomie ujemnym. W ostatnich latach równoważy go saldo migracji, które od 2016 roku jest dodatnie (z wyjątkiem 2019 r.). W analizowanym okresie dokonał się spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, wzrost natomiast udział osób w wieku poprodukcyjnym. Następuje więc stopniowe starzenie się społeczeństwa, które ma znaczący wpływ na potrzeby rozwoju gminy. Regresywny kierunek zmian w strukturze wieku mieszkańców Pyskowic jest kierunkiem niekorzystnym. Zachodzące zmiany będą się wg prognoz demograficznych w dalszym ciągu pogłębiać. Jest to zjawisko tożsame ze zmianami zachodzącymi obecnie zarówno w Polsce, jak i w większości krajów Europy. Wykazane wcześniej wskaźniki, takie jak ujemny przyrost naturalny i rosnący udział ludzi w wieku poprodukcyjnym powodują przemodelowanie struktury wieku ludności miasta, czego następstwem będzie konieczność realizacji nowych zadań w zakresie społecznym, gospodarczym i przestrzennym miasta. Pozytywnym czynnikiem jest tutaj dodatnie saldo migracji, co częściowo może spowolnić te zmiany.
4. W zakresie mieszkalnictwa należy stwierdzić, że standardy zamieszkiwania w Pyskowicach są ogółem nieco niższe niż w województwie. Zarówno średnia powierzchnia użytkowa mieszkania (61,50 m²), jak i powierzchnia użytkowa przypadająca na 1 mieszkańca (23,80 m²) są niższe niż w województwie. Niższa jest również liczba mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców (387,2 w porównaniu do 395,50). Całkowite zasoby mieszkaniowe miasta to 2 793 budynki mieszkalne, zawierające łącznie 7 135 mieszkań. Niemniej, średni standard zamieszkania polepsza się sukcesywnie w ostatnich latach, za co odpowiada rozwijająca się zabudowa mieszkaniowa. Jako że w Pyskowicach realizuje się głównie zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, powstające nowe mieszkania charakteryzują się stosunkowo dużą powierzchnią. Pozytywną cechą zasobu mieszkaniowego jest również wysoki stopień wyposażenia w instalacje.

5. Na podstawie sporządzonych analiz, ilość usług publicznych w zakresie edukacji, kultury i rekreacji oraz usług komercyjnych na poziomie podstawowym uznaje się za wystarczającą. Miasto oferuje szeroką ofertę kulturalną oraz sportową, a dostępność obiektów związanych z kulturą, rozrywką i sportem jest wystarczająca. Z uwagi na położenie w sąsiedztwie większych miast Górnośląskiego Związku Metropolitalnego, usługi o charakterze ponadpodstawowym są w większości tam realizowane.
6. Miasto charakteryzuje dobrze rozwinięty układ drogowy i umożliwia dogodne połączenia z miastami regionu. Przez miasto przebiegają dwie drogi krajowe, łączące Pyskowice z położonymi na wschód miastami GZM oraz miastami województwa opolskiego – Opolem, Strzelcami Opolskimi, Kędzierzynom Koźlem. Miasto ma dobre połączenie z ponadregionalnym układem drogowym - droga krajowa nr 40 umożliwia włączenie do autostrady A4 w Łanach, a droga krajowa nr 94 włączenie do autostrady A1 na węźle Zabrze Północ. Przez miasto przebiega również droga wojewódzka nr 901, stanowiąca połączenie z Gliwicami. Z uwagi na silne powiązania tych miast, w tym liczne dojazdy do pracy, droga nr 901 jest silnie obciążona ruchem w godzinach szczytu.
7. Komunikacja kolejowa na terenie gminy nie jest dobrze rozwinięta. Pyskowice posiadają stację PKP, na której zatrzymują się jedynie pociągi Regio, zmierzające do Opola, Strzelec Opolskich i Gliwic. Brak bezpośredniego połączenia z innymi miastami GZM jest znaczącą barierą w codziennej komunikacji i przyczynia się do braku alternatywy dla indywidualnego transportu samochodowego. Również komunikacja autobusowa prowadzona przez Zarząd Transportu Metropolitalnego nie zapewnia szybkich, bezpośrednich połączeń z wieloma miastami GZM, w tym Katowicami.
8. Z analizy sytuacji społecznej wynika, że miasto ma potencjał jako miejsce do mieszkania. W Pyskowicach dostępne są duże obszary przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową. Aktualnie największy ruch budowlany występuje w północnej części miasta. Miasto jest postrzegane jako atrakcyjne do zamieszkania – zarówno przez stałych mieszkańców, jak również dla osób spoza miasta, które się tu sprowadzają. Właściwe wykorzystanie tego potencjału, m.in. poprzez stymulowanie procesów przestrzennych, może pomóc ograniczyć niepokojące zjawiska demograficzne oraz utrzymać korzystne saldo migracji. Skala rozwoju zabudowy mieszkaniowej zależeć będzie m. in. od dostępności komunikacyjnej terenów zarówno w skali lokalnej jak i międzygminnej.
9. W ramach budowania kapitału społecznego, jednym z celów polityki przestrzennej powinno być przeciwdziałanie odpływowi mieszkańców i zachęcanie innych osób do osiedlania się poprzez zwiększenie atrakcyjności zamieszkiwania na terenie miasta – stworzenie dogodnych warunków mieszkaniowych, rozwój rynku pracy, zwiększenie dostępności do usług oraz dbanie o wysoką jakość środowiska i przestrzeni publicznych. Polityka rozwoju miasta powinna być nakierowana zwłaszcza na utrzymanie na wysokim poziomie udziału osób w wieku produkcyjnym mobilnym (20-44 lata). Priorytetem powinno być więc tworzenie atrakcyjnej oferty skierowanej dla tej grupy mieszkańców w zakresie dostępności odpowiadających im mieszkań/domów, zróżnicowania możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy, dobrego poziomu i wyboru usług, systemu wsparcia dla rodziców wychowujących dzieci, a także zróżnicowanych możliwości spędzania wolnego czasu. W

związku ze starzeniem się populacji, wsparcia wymagać będzie jednak również rozwój usług skierowanych do osób starszych.

10. Podsumowując, w mieście występuje potrzeba rozwoju zabudowy mieszkaniowej z dogodnym dostępem do sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej. Rozwój terenów zabudowy mieszkaniowej przełoży się również na większe zapotrzebowanie na usługi, w tym usługi społeczne (a co za tym idzie tworzenie nowych miejsc pracy). Zwiększenie liczby mieszkańców wymagać może wskazania nowych terenów zabudowy usługowej. Rozwojowi podlegać będą również tereny produkcyjne.

§39. SYTUACJA ŚRODOWISKOWA

1. Potrzeby i możliwości rozwoju miasta w ujęciu środowiskowym przeanalizowano biorąc pod uwagę elementy przyrodnicze prawnie chronione, elementy środowiskowe i krajobrazowe. W gminie ochronie prawnej podlegają jedynie pomniki przyrody. Wśród największych walorów przyrodniczo-krajobrazowych miasta należy wymienić atrakcyjny krajobrazowo rejon zbiorników wodnych w Dzierźnie, rozległość otwartych terenów pól uprawnych i łąk, stosunkowo dużą ilość zieleni towarzyszącej zabudowie, obecność rzeki Dramy.
2. Środowisko miasta Pyskowice jest środowiskiem antropogenicznym, którego przekształcenia mają swoje źródło głównie w prowadzonej od wieków gospodarce rolnej oraz postępującej urbanizacji – realizacji zabudowy, sieci drogowej oraz infrastruktury technicznej. W południowo-zachodniej części miasta środowisko zostało przekształcone w wyniku eksploatacji powierzchniowej surowców skalnych. Zmianom uległa też sieć wód powierzchniowych w związku z regulacją rzeki Dramy i budową Kanału Gliwickiego.
3. Z urbanizacją wiąże się zagrożenie zanieczyszczenia środowiska. Na terenie Pyskowic silnemu zanieczyszczeniu uległy wody powierzchniowe – rzeka Drama i Kłodnica, przy czym źródła ich zanieczyszczenia pochodzą głównie z zewnątrz. Do głównych źródeł zanieczyszczeń na terenie miasta zalicza się niską emisję z palenisk domowych, zanieczyszczenia komunikacyjne z dróg, zrzuty ścieków komunalnych, zanieczyszczenia rolnicze. Środowisko miasta w przyszłości podlegać może dalszej degradacji w wyniku rozwoju zabudowy i zagospodarowania, z drugiej strony jednak następować będzie stopniowa poprawa poszczególnych składników środowiska, w tym jakości powietrza i wód powierzchniowych.
4. W celu zachowania walorów krajobrazowych, w opracowaniu „*Warunki ekofizjograficzne Miasta Pyskowice*” wytypowano do ochrony w formie zespołów przyrodniczo-krajobrazowych oraz obszaru chronionego krajobrazu atrakcyjne pod tym względem obszary w obrębie gminy: zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Las Mikoszowina”, zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Las Dzierżno”, zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Łąki nad rzeką Drama” i obszar chronionego krajobrazu „Dzierżno Małe”. Jak dotąd gmina nie objęła prawem miejscowym ww. obszarów.

Przydatność środowiska dla różnych form użytkowania i zagospodarowania

1. Rozpatrując potrzeby i możliwości rozwoju miasta w ujęciu środowiskowym wykorzystano ocenę przydatności środowiska dla różnych form użytkowania i zagospodarowania przedstawioną w opracowaniu „*Warunki ekofizjograficzne Miasta Pyskowice*”

2. Ze względu na naturalne uwarunkowania przyrodnicze należy wykluczyć z zabudowy mieszkaniowej doliny rzeczne z uwagi na niekorzystne warunki gruntowo-wodne (grunty słabonośne), ze względów ekologicznych (łącznikowa funkcja dolin w systemie przyrodniczym) oraz ze względu na zagrożenie powodziowe lub podtopieniami. Ze względu na uwarunkowania naturalne, ograniczenia w zabudowie mieszkaniowej występują również na terenach pozadolinnych, na których poziom wody gruntowej jest płytki (1-2 m p.p.t.), na terenach leśnych i w strefie ochrony ekotonalnej lasu, w dnach i w wylotach suchych dolin, które mogą prowadzić wodę w okresach intensywnych opadów deszczu.
3. Do funkcji mieszkaniowej najbardziej predysponowane są: użytki rolne o najniższych klasach bonitacyjnych, tereny w których wody gruntowe zalegają głębiej niż 2 m pod powierzchnią, tereny z korzystnym topoklimatem (w obszarach wierzchowinowych) na łagodnych stokach o ekspozycji południowej i południowo-zachodniej. Funkcja mieszkaniowa powinna być realizowana poprzez umiarkowane dogęszczanie zabudowy w już istniejących terenach zabudowy mieszkaniowej lub w bezpośrednim jej sąsiedztwie, z zachowaniem dotychczasowego układu jednostki osadniczej oraz lokalnych korytarzy ekologicznych. Należy eliminować rozpraszanie zabudowy na tereny otwarte. Funkcji mieszkaniowej może towarzyszyć jako dopuszczalna funkcja usługowa w zakresie nie oddziałującym znacząco na środowisko.
4. Ograniczenia w zakresie lokalizacji funkcji gospodarczych są identyczne jak w przypadku zabudowy mieszkaniowej. W terenach przeznaczonych pod rozwój funkcji przemysłowych konieczne jest dodatkowo wykluczenie funkcji mieszkaniowej, ze względu na możliwość znaczącego oddziaływania na środowisko i zdrowie ludzi.
5. Dla funkcji wypoczynkowo-rekreacyjnej najbardziej predysponowane są tereny wzdłuż doliny Dramy, Kanału Gliwickiego i zbiorników wodnych Dzierżno. Wskazana jest budowa na obszarze gminy urządzeń turystycznych, takich jak ścieżki rowerowe, trasy spacerowe, trasy konne, punkty widokowe, parki, urządzenia sportowe oraz rekreacyjno-turystyczne zagospodarowanie zbiorników wodnych Dzierżno, co mogłoby wpłynąć na poprawę walorów turystycznych gminy.
6. Dla funkcji rolniczej przydatne są głównie: grunty orne II, III i IV klasy bonitacyjnej, użytki zielone klas I-IV oraz V-VI pochodzenia organicznego. Z funkcji rolniczej należy wyłączyć użytki rolne o znaczeniu marginalnym dla rolnictwa, tj. V i VI klasy bonitacyjnej, z poziomem wód gruntowych wychodzącym na powierzchnię terenu lub zdegradowane (poeksploatacyjne). Wyżej wymienione grunty, z wyjątkiem torfowisk, łąk dolinnych i śródleśnych należy przeznaczyć pod zalesienia.
7. Niski wskaźnik lesistości gminy sprawia, że leśnictwo można uznać za mało znaczącą funkcję gospodarczą gminy.
8. Obszary o kluczowym znaczeniu dla funkcjonowania środowiska to:
 - strefy powiązań ekologicznych poszczególnych ogniwi systemu przyrodniczego w obszarze gminy;
 - strefy powiązań z cennymi obszarami przyrodniczymi znajdującymi się w otoczeniu.Priorytetem jest utrzymanie drożności korytarza ekologicznego występującego wzdłuż Dramy. W obszarach o kluczowym znaczeniu dla funkcjonowania środowiska:

- nie należy dopuszczać do rozwoju zabudowy za wyjątkiem obiektów niezbędnej infrastruktury technicznej i komunalnej i obiektów gospodarki wodnej, związanych z retencją dolinową i ochroną przeciwpowodziową,
- w dolinach należy tworzyć warunki do odtwarzania lasów łęgowych, zwiększania retencji wód oraz swobodnego spływu wód roztopowych i opadowych (wezbraniowych, powodziowych).

9. Obszary mające kluczowe znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej to:

- ekosystemy wodno-błotne w rejonie zbiorników wodnych,
- ekosystemy leśne z fitocenozami adekwatnymi do siedlisk,
- ekosystemy podmokłych den dolinnych.

10. Z uwagi na potrzeby ochrony zasobów biocenotycznych oraz drożność systemu przyrodniczego gminy należy z niego wykluczyć:

- lokalizację wszelkich inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów Prawa ochrony środowiska;
- zabudowę dolin rzecznych, za wyjątkiem koniecznej infrastruktury technicznej i komunalnej, oraz tworzenie nasypów ziemnych poprzecznie do przebiegu dolin;
- zabudowę wylotów i den suchych dolin, które stanowią linie spływu wód opadowych i roztopowych;
- zamianę użytków zielonych w dolinach rzek na grunty orne i plantacje;
- zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne, za wyjątkiem koniecznej infrastruktury technicznej i komunalnej;
- lokalizację obiektów budowlanych zmniejszających lub zasadniczo zmieniających walory krajobrazowe,
- zabudowę stref ekotonowych lasu i wód.

11. W związku z walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi, rozwój przestrzenny miasta powinien być prowadzony w sposób zrównoważony (respektujący istniejące walory) i z zachowaniem zasad ładu przestrzennego. Zabudowy nie powinno się planować w miejscach cennych ciągów ekologicznych, które tworzone są przez doliny rzek i potoków oraz zadrzewienia. Tereny przeznaczane pod zabudowę powinny tworzyć zwarte obszary, co pozwoli na zachowanie rozległych terenów otwartych. Na obszarze centrum z kolei wskazane jest zwiększenie intensywności wykorzystania go na funkcje budowlane. Równocześnie należy dążyć do zachowania obszarów biologicznie czynnych w postaci terenów zieleni urządzonej.

§40. PROGNOZA DEMOGRAFICZNA

1. Zakładane zmiany w strukturze demograficznej miasta wyznaczono na podstawie prognozy wykonanej przez Główny Urząd Statystyczny dla Pyskowic. Prognoza GUS przewiduje do 2030 roku zmniejszenie liczby ludności o 1 023 mieszkańców, do 17 432 osób, co stanowi spadek w stosunku do stanu ludności z 2020 roku o 5,54%. Taki stopień zmian jest prawdopodobny oraz zgodny z dotychczasowym trendem zmian liczby mieszkańców. Spadek mieszkańców jest wyraźniejszy u kobiet (o 5,80%).

2. Prognozowany jest również wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym (o 11,59%) do roku 2030. Jednocześnie będzie występował stopniowy spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym (o 2,25%) i produkcyjnym (13,06%) w 2030 roku w stosunku do roku 2020. Jest to bardzo negatywne zjawisko związane z dużym obciążeniem demograficznym. Na podstawie Prognozy demograficznej dla Miasta Pyskowice do 2050 roku prognozowany jest spadek liczby mieszkańców do 16 360 osób.

Tab. nr 21: Prognoza demograficzna dla miasta Pyskowice do 2050 r. dla poszczególnych grup wieku.

Płeć	Wiek	2020	2022	2024	2026	2028	2030	2040	2050
Ogółem	Ogółem	18 203	18 064	17 917	17 762	17 601	17 432	16 901	16 360
	przedprodukcyjny 0-17	3 007	3 049	3 043	3 006	2 963	2 949	2803	2 713
	produkcyjny 18-59/64	10 953	10 599	10 325	10 145	9 924	9 680	9957	9 638
	mobilny 18-44	6 605	6 336	6 088	5 818	5 503	5 191	5815	5 629
	niemobilny 44-59/64	4 348	4 263	4 237	4 327	4 421	4 489	4142	4 009
	poprodukcyjny 60+/65+	4 243	4 416	4 549	4 611	4 714	4 803	4142	4 009
	0-14	2 550	2 554	2 509	2 525	2 483	2 440	2352	2 277
	15-59	10 732	10 451	10 284	10 068	9 872	9 698	9838	9 523
	60+	4 921	5 059	5 124	5 169	5 246	5 294	4711	4 560
	15-64	12 208	11 855	11 500	11 195	10 947	10 755	11041	10 688
	65+	3 445	3 655	3 908	4 042	4 171	4 237	3 508	3 396
	80+	1 039	1 005	958	914	932	967	922	892
Mężczyźni	Ogółem	8 758	8 712	8 644	8 562	8 481	8 389	8 138	7 878
	przedprodukcyjny 0-17	1 546	1 570	1 564	1 551	1 538	1 520	1 443	1 397
	produkcyjny 18-64	5 822	5 654	5 476	5 366	5 243	5 121	5 272	5 103
	mobilny 18-44	3 351	3 232	3 105	2 978	2 828	2 681	2 961	2 866
	niemobilny 44-64	2 471	2 422	2 371	2 388	2 415	2 440	2 311	2 237
	poprodukcyjny 65+	1 390	1 488	1 604	1 645	1 700	1 748	1 423	1 378
	0-14	1 324	1 319	1 303	1 310	1 282	1 260	1 216	1 177
	15-59	5 366	5 262	5 162	5 049	4 967	4 890	4 931	4 773
	60+	2 068	2 131	2 179	2 203	2 232	2 239	1 992	1 928
	15-64	6 044	5 905	5 737	5 607	5 499	5 381	5 499	5 323
	65+	1 390	1 488	1 604	1 645	1 700	1 748	1 423	1 378
	80+	360	353	339	308	311	331	317	307
Kobiety	Ogółem	9 445	9 352	9 273	9 200	9 120	9 043	8 763	8 482
	przedprodukcyjny 0-17	1 461	1 479	1 479	1 455	1 425	1 429	1 360	1 316
	produkcyjny 18-59	5 131	4 945	4 849	4 779	4 681	4 559	4 685	4 535
	mobilny 18-44	3 254	3 104	2 983	2 840	2 675	2 510	2 854	2 763
	niemobilny - 44-59	1 877	1 841	1 866	1 939	2 006	2 049	1 831	1 772
	poprodukcyjny 60+	2 853	2 928	2 945	2 966	3 014	3 055	2 718	2 631
	0-14	1 226	1 235	1 206	1 215	1 201	1 180	1 137	1 100
	15-59	5 366	5 189	5 122	5 019	4 905	4 808	4 908	4 751
	60+	2 853	2 928	2 945	2 966	3 014	3 055	2 718	2 631
	15-64	6 164	5 950	5 763	5 588	5 448	5 374	5 542	5 364
	65+	2 055	2 167	2 304	2 397	2 471	2 489	2 085	2 018
	80+	679	652	619	606	621	636	604	585
15-49	4 097	3 980	3 901	3 768	3 653	3 537	3 707	3 588	

Tab. nr 22: Prognoza demograficzna dla miasta Pyskowice do 2030 r.

Lp.	Rok	Ludność, stan w dniu 31 XII	Ruch naturalny		Migracje wewnętrzne na pobyt stały			Migracje zagraniczne na pobyt stały	
			Urodzenia	Zgony	Napływ	Odływ	Saldo	Imigracja	Emigracja
1	2020	18 203	175	217	185	177	+8	7	28
2	2021	18 136	169	222	182	175	+7	7	28
3	2022	18 064	163	221	179	172	+7	7	28
4	2023	17 991	157	216	176	169	+7	7	28
5	2024	17 917	155	215	173	167	+6	8	28
6	2025	17 844	152	212	171	164	+7	8	28
7	2026	17 762	142	209	167	162	+5	8	28
8	2027	17 680	140	207	165	160	+5	8	28
9	2028	17 601	139	204	164	158	+6	8	28
10	2029	17 514	132	206	162	156	+6	9	28
11	2030	17 432	131	202	161	153	+8	9	28

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (<https://stat.gov.pl/banki-i-bazy-danych/>)

3. Prognozowana liczba ludności Pyskowic w 2049 r. – ... mieszkańców, oparta została o uśrednione wartości historyczne, które nie uwzględniają szeregu działań podejmowanych przez władze lokalne jak i krajowe wspomagające demografię. I tak w analizie nie uwzględniono rządowego programu mającego na celu poprawę dzietności w Polsce - Rodzina 500+ wprowadzonego w 2016 r. Ponadto przyjęty w prognozie model jako uśredniony może w przyszłości podlegać szeregowi czynników, które mogą mieć wpływ zarówno pozytywny, jak i negatywny na zmianę prognozowanej liczby ludności miasta. Czynniki te, to w szczególności:

- wzrost urodzeń np. na skutek wspomnianego programu Rodzina 500+ lub spadek urodzeń np. na skutek starzenia się społeczeństwa;
- dalszy i sukcesywny rozwój strefy aktywności gospodarczej lub załamanie się koniunktury i odpływ inwestorów;
- powrót ludności z emigracji, w tym np. na skutek BREXIT-u lub wzrost emigracji np. na skutek rozluźnienia polityk zatrudnienia w państwach UE;
- odpływ ludności np. na skutek migracji do dużych aglomeracji lub poza granice miasta lub napływ ludności np. na skutek wyższego komfortu życia, w tym związanego z opieką medyczną.

ROZDZIAŁ XI **STAN PRAWNY GRUNTÓW**

§41. ANALIZA STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

1. Stan prawny gruntów zidentyfikowano w zakresie informacji istotnych do podejmowania decyzji w skali i zakresie merytorycznym odpowiadającym studium, to jest w zakresie podstawowych form własności gruntów, ze szczególnym uwzględnieniem gruntów gminnych. Grunty te mają decydujące znaczenie dla realizacji większości celów i zadań publicznych związanych ze zmianą struktury przestrzennej miasta.

2. Grunty we własności miasta to głównie tereny dróg, tereny zieleni urządzonej (publiczne skwery, zieleńce i parki miejskie), cmentarze, ogrody działkowe, grunty, na których znajduje się zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna. Dodatkowo miasto jest w posiadaniu nielicznych terenów rolnych, których największe powierzchnie znajdują się w północnej części miasta (ul. Wyzwolenia), w części wschodniej w rejonie ul. Wrzosowej i Rzecznej, w dzielnicy Dzierżno oraz w rejonie glinianek przy ul. Piaskowej. Łączna powierzchnia tych gruntów to 424, 14 ha, z czego grunty własne to 423,48 ha.
3. Decydująca większość gruntów, niebędących drogami publicznymi i terenami usług publicznych jest własnością prywatną osób fizycznych lub prawnych. W tej sytuacji, z punktu widzenia celów polityki przestrzennej miasta, wszelkie podejmowane działania będą wiązały się z koniecznością wyprzedzającego uregulowania stosunków własnościowych gruntów, wskazanych do realizacji konkretnych przedsięwzięć celu publicznego.
4. Grunty prywatne są mają więc znaczenie decydujące dla realizacji większości ze zidentyfikowanych celów i zadań publicznych, związanych ze stopniową zmianą struktury przestrzennej miasta. Uzyskanie prawa do dysponowania lub częściowego dysponowania nieruchomościami dla realizacji inwestycji celu publicznego winno być przedmiotem przemyślanej, długoterminowej, stabilnej polityki władania, zarządzania i gospodarowania nieruchomościami.

ROZDZIAŁ XII

WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

§42. OBIEKTY I TERENY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

5. Na obszarze objętym studium występują obiekty i tereny chronione na podstawie przepisów odrębnych, do których należą:
 - 1) obiekty chronione w myśl ustawy prawo ochrony przyrody, omówione w Rozdziale VI,
 - 2) obszary i obiekty chronione w myśl ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, omówione w Rozdziale VII,
 - 3) zasoby wód podziemnych, omówione w Rozdziale XIV,
 - 4) obszary chronione w myśl ustawy Prawo Wodne omówione w Rozdziale XVII.

ROZDZIAŁ XIII

WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROZEŃ GEOLOGICZNYCH

§43. OSUWISKA

1. Na obszarze miasta Pyskowice na podstawie Szczegółowej mapy geologicznej Polski w skali 1:50 000, arkusz Pyskowice, opracowanej przez Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy oraz na podstawie kart rejestracyjnych osuwisk opracowanych przez Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy - Program Geozagrożenia (październik 2016) zidentyfikowano następujące zagrożenia zaliczone do obszarów osuwania się mas ziemnych:
 - 3 osuwiska aktywne okresowo,

- 6 terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi.
2. Osuwiska aktywne okresowo położone są w skarpie wyrobiska na wschód od ośrodka Łabędź nad Jeziorem Dzierżno Małe, a jako przyczynę ich powstania wskazano infiltracje wód opadowych i podcięcie erozyjne. Tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi położone są głównie w części południowo-zachodniej miasta, w okolicach zbiorników wodnych.

ROZDZIAŁ XIV
WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD
PODZIEMNYCH, UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA
DWUTLENKU WĘGLA ORAZ WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH,
WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

§44. ZŁOŻA KOPALIN

1. Na terenie Pyskowice zidentyfikowano złożę surowców ilastych ceramiki budowlanej Pyskowice nr 2075, w którym eksploatacja została zaniechana. Złożę to położone jest pod częścią zbiornika wodnego powstałego w wyniku wcześniejszej eksploatacji, zlokalizowanego w południowej części miasta, pomiędzy miejscowością Dzierżno a torami kolejowymi.
2. Dla kopaliny nie wyznaczono obszarów i terenów górniczych.

§45. WODY PODZIEMNE I ICH JAKOŚĆ

1. Obszar gminy Pyskowice należy, zgodnie z regionalizacją hydrogeologiczną B. do regionu śląsko-krakowskiego, subregionu triasu śląskiego, rejonu gliwickiego. Warunki geologiczne miasta sprzyjają występowaniu na jego terenie, znaczących z gospodarczego punktu widzenia, poziomów wodonośnych związanych z utworami czwartorzędu i triasu.
2. Piętro wodonośne czwartorzędu występuje na całym obszarze miasta pokrytym miąższą warstwą utworów czwartorzędowych. W profilu piętra wodonośnego czwartorzędu stwierdzono występowanie od 1 do 3 poziomów. Pierwszy z nich, poziom holoceniński związany jest z aluwiami rzecznyymi, zalega płytko (do 1 m), występuje głównie w dolinie rzeki Dramy i jej większych dopływów, a utwory budujące ten poziom są nasiąkliwe, wodochłonne o zróżnicowanej wodoodporności co sprzyja powstawaniu podmokłości w rejonie dolin. Kolejne poziomy czwartorzędowe związane są z utworami rzecznotłowcowymi, piaskami międzymorenowymi oraz glinami lodowcowymi. Utwory te wypełniają przedczwartorzędową dolinę Dramy oraz zalegają zwartą pokrywę o znacznej miąższości na wierzchołkach i zboczach podłoża podczwartorzędowego. Wymienione poziomy są zasobne w wodę i położone na poziomie 2 m w rejonie dolin i 5 m w rejonie wysoczyzn. Czwartorzędowe poziomy wodonośne mają bezpośredni kontakt z wodami powierzchniowymi, zasilając je lub drenując. Warto przy tym zaznaczyć, iż w obszarze objętym hydroizobata 2 m znajduje się znaczna część zabudowy kubaturowej, która zlokalizowana jest głównie w pobliżu den dolinnych.
3. Bardzo istotne znaczenie hydrogeologiczne i gospodarcze (z uwagi na dużą zasobność) mają poziomy wodonośne związane z utworami triasu. Miasto w całości znajduje się w zasięgu granic zbiornika wód podziemnych Gliwice GZWP nr 330 o powierzchni całkowitej 399,9 km², z obszarem chronionym o powierzchni 192,3 km². Działania ochronne na obszarach ochronnych zbiornika zawarto w dodatku do dokumentacji hydrogeologicznej przyjętej przez Ministra Środowiska 27.01.2012 r. (DGiKGhg-4731-40/6908/3776/11/MJ). Zasadniczym poziomem wodonośnym zbiornika Gliwice jest poziom wapienia muszlowego

i retu. Jest to zbiornik (T/2) porowo-szczelinowy o krasowym systemie prowadzenia wód. Szczeliny i pustki krasowe stanowią zasadnicze drogi migracji wód podziemnych. Spływ wód podziemnych zbiornika odbywa się w kierunku południowo-zachodnim. Zwierciadło tego poziomego kształtuje się na wysokości ok. 220 m n.p.m. w części północnej miasta i ok. 200 m n.p.m. w części centralnej. Zasilanie kompleksu wodonośnego triasu odbywa się w rejonie bezpośrednich wychodni, które występują poza Pyskowicami - na wschód i północ od terenu miasta. Zasilanie poziomu triasowego odbywa się także poprzez przepuszczalne utwory czwartorzędowe na całej powierzchni miasta z poziomów czwartorzędowych wód podziemnych. Znaczenie GZWP Gliwice jest wysokie ze względu na bliskie sąsiedztwo z terenami zurbanizowanymi i uprzemysłowionymi. Większość ujęć należy do wodociągów komunalnych zaopatrujących w wodę miasta Śląska. Aktualny pobór wód wynosi 75,4% prognozowanych zasobów zbiornika (88 000 m³/24h).

4. Ujęcia wód podziemnych

Na terenie Pyskowic zlokalizowany jest jeden z obiektów ujęcia wody Zawada, przy ulicy Piaskowej 4 (w eksploatacji GPW Katowice), obejmujące studnie głębinowe z ustanowioną strefą ochrony bezpośredniej w decyzji nr RL.6320.10.2013 z dnia 15.03.2013 r.

Właścicielem i użytkownikiem ujęcia „Zawada”, eksploatującego studniami wierconymi wody podziemne z wodonośnego kompleksu węglanowego triasu w obrębie GZWP Gliwice (nr 330) jest Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A.. Eksploatację prowadzi Stacja Uzdatniania Wody (SUW) „Zawada”, będąca terenową jednostką administracyjną GPW S.A. Ujęcie wód podziemnych „Zawada” GPW S.A. w Katowicach jest zlokalizowane w Karchowicach, Zawadzie i Pyskowicach. Składa się z 5 eksploatowanych studni głębinowych: Zawada II, Zawada IV, Jelina, Pyskowice I i Pyskowice II oraz jednej studni rezerwowej Zawada V. W skład ujęcia wchodzi ponadto dwa układy rurociągów międzystudziennych, SUW w Karchowicach z urządzeniami do uzdatniania wody - dezynfekcji wody, 2 pompownie, 2 zbiorniki wody czystej, obiekty współpracujące z siecią oraz obiekty towarzyszące. Zatwierdzone w 2014 roku zasoby eksploatacyjne ujęcia wynoszą 625 m³/h, przy depresji zwierciadła w otworach od 12 do 27 m. Pobór wód podziemnych w 2014 roku kształtował się na poziomie 5.833÷6.758 m³/d, maksymalny godzinowy wynosił 282 m³/h, średni dobowy (2013 rok) - 7.027 m³/d, a maksymalny roczny (w latach 2004÷2013) wynosił w 2006 roku 3.557.030 m³. Zatwierdzone w 2014 roku zasoby eksploatacyjne ujęcia wynoszą 15.000 m³/d, przy rzędnych dynamicznego zwierciadła wody nie niższych niż 214 m n.p.m. dla studni: Zawada II, Zawada IV i Jelina, 190 m n.p.m. dla studni Pyskowice I i Pyskowice II, w obszarze zasobowym o powierzchni 74,23 km². Na podstawie badań fizyko-chemicznych z 2014 roku stwierdzono, że wody ujęcia „Zawada” odpowiadają wymaganiom jakościowym określonych w aktualnym Rozporządzeniu Ministra Zdrowia (Dz.U.2015.1989). Pompowana ze studni ujęcia „Zawada” woda, po dezynfekcji podchlorynem sodu, przeznaczona jest na zaopatrzenie sieci wodociągowych: Zabrze, Gliwic, Pyskowic, Bytomia, Dzierżna i kilku mniejszych miejscowości w gminie Zbrostawice i Toszek (Paczynka) oraz Zakładów „Bumar-Łabędy” w Gliwicach. Czynne studnie ujęcia wód podziemnych „Zawada” miały wyznaczone tereny ochrony bezpośredniej, które przestały obowiązywać z dniem 31 grudnia 2012 roku, zgodnie z art. 21, ust. 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 roku o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych ustaw (Dz.U.2011.32.159)

Ponadto na terenie Pyskowic funkcjonuje 5 podmiotów wykorzystujących wodę pochodzącą z indywidualnych ujęć, jako część działalności handlowej lub w budynkach użyteczności publicznej:

- 1) PHU Posejdon, ul. Nad Kanałem 1 F, Pyskowice-Dzierżno:
 - produkcja ok. 2,0 m³/d,
 - woda używana do celów sanitarnych oraz spożywczych.
- 2) Tawerna Kormorany, ul. Nad Kanałem 7, Pyskowice-Dzierżno:
 - produkcja ok. 0,2 m³/d,
 - woda używana do celów sanitarnych oraz spożywczych.
- 3) Łabędź, ul. Węgorza 1, Pyskowice-Dzierżno:
 - produkcja ok. 0,2 m³/d,
 - woda używana do celów sanitarnych oraz spożywczych.
- 4) Ośrodek Wędkarski, ul. Wędkarzy, Pyskowice-Dzierżno:
 - produkcja ok. 0,3 m³/d,
 - zaopatrywanych ok. 45 osób w szczycie sezonu, woda używana do celów sanitarnych.
- 5) Ośrodek sezonowy Maytur, ul. Nad Kanałem 5, Pyskowice-Dzierżno:
 - produkcja ok. 0,2 m³/d,
 - zaopatrywanych ok. 25 osób w szczycie sezonu, woda używana do celów sanitarnych oraz spożywczych.

Są to obiekty zlokalizowane przy zbiorniku wodnym Dzierżno Duże, świadczące usługi noclegowe całoroczne i sezonowe. Zaopatrywane są w wodę z głębinowych ujęć indywidualnych i nie posiadają dostępu do wodociągu sieciowego.

5. Teren miasta położony jest w całości zasięgu jednolitej części wód podziemnych o numerze 128 (kod: PLGW6000128). Całkowita powierzchnia obszaru JCWPd nr 128 wynosi 691,10 km². JCWPd obejmuje w sumie 4 piętra wodonośne: czwartorzędowe, neogeńskie, triasu i karbonu, przy czym w różnych jej częściach sekwencja poziomów jest różna.

Jakość wód

1. Naturalna podatność na zanieczyszczenie poziomu wodonośnego zbiornika GZWP nr 330 charakteryzuje się bardzo dużą zmiennością. Czasy migracji zanieczyszczeń z powierzchni terenu do poziomu zbiornikowego zawierają się w bardzo szerokim przedziale 1-300 lat, przy czym dla doliny Dramy są najniższe i wynoszą ok. od 1 roku do 25 lat. Jakość chemiczna wód podziemnych zbiornika 330 w punkcie nr 1732 (zlokalizowanym na obszarze Pyskowic) w 2015 r. była poddana analizie przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (na zlecenie GIOŚ). Na podstawie przeprowadzonych badań, wody podziemne w tym punkcie badawczym zakwalifikowano do III klasy czystości z uwagi na zmierzone poziomy O₂, K, Ca, Fe. Na obszarze Pyskowic wydzielono obszar ochronny nr IIIb, charakteryzujący się czasem przesiąkania 5-25 lat i obejmujący szeroki pas doliny Dramy oraz rejon zbiorników Dzierżno Duże i Dzierżno Małe wraz z Kanałem Gliwickim.
2. W ocenie stanu JCWPd 128 z 2012 r. określono stan ilościowy i chemiczny jako dobry, stan ogólny jako dobry, a ocenę ryzyka niespełnienia celów środowiskowych określono jako zagrożoną (źródło: *Karta informacyjna JCWPd nr 128*). Przyczyną zagrożenia nieosiągnięcia

celów środowiskowych jest intensywna eksploatacja poziomów wodonośnych, powodująca istotne obniżenie poziomu zwierciadła wód podziemnych przede wszystkim użytkowaniem górniczym. Funkcjonujące zakłady przemysłowe również mogą stanowić potencjalne ogniska zanieczyszczeń.

§46. UDOKUMENTOWANE KOMPLEKSY PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

Na obszarze miasta nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

ROZDZIAŁ XV
STAN SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPIEŃ
UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ
GOSPODARKI ODPADAMI

§47. SYSTEM KOMUNIKACJI DROGOWEJ I KOLEJOWEJ

1. Transport zarówno pasażerski jak i towarowy na obszarze miasta odbywa się głównie z wykorzystaniem infrastruktury drogowej. Uzupełnieniem przewozów drogowych są pasażerskie i towarowe przewozy kolejowe.
2. Układ komunikacji kolejowej w mieście tworzą:
 - linia kolejowa nr 135, relacji Gliwice Łabędy – Pyskowice, na odcinku Gliwice Łabędy - Pyskowice, o znaczeniu państwowym, magistralna, dwutorowa, zelektryfikowana,
 - linia kolejowa nr 132 relacji Bytom – Wrocław Główny, na odcinkach:
 - Pyskowice PKA – Paczyna, o znaczeniu państwowym, kategorii magistralnej, dwutorowa, zelektryfikowana,
 - Zabrze Mikulczyce – Pyskowice PKA, kategorii drugorzędnej, jednotorowa, zelektryfikowana.
3. Pyskowice są punktem, w którym krzyżują się krajowe szlaki drogowe oraz przechodzi linia kolejowa.
4. Ważnymi generatorami ruchu na obszarze miasta są również strefy aktywności gospodarczej zlokalizowane w północnej i zachodniej części miasta – przy drodze krajowej nr 94 i drodze wojewódzkiej 901.
5. Podstawowy układ komunikacji drogowej w Pyskowicach stanowią:
 - droga krajowa nr 40 relacji: granica państwa – Głuchołazy – Prudnik – Kędzierzyn Koźle – Ujazd – Pyskowice,
 - droga krajowa nr 94 relacji Zgorzelec – Bolesławiec – Legnica – Wrocław – Opole – Pyskowice – Bytom – Kraków – Dębica – Rzeszów – Łańcut – Jarosław – węzeł Korczowa,
 - droga wojewódzka nr 901 relacji Gliwice - Olesno,
 - drogi powiatowe i gminne.
6. Podstawowy układ komunikacji drogowej realizuje obsługę ruchu tranzytowego (ponadlokalnego) oraz ruchu wewnętrznego (miejskiego). Nakładanie się poszczególnych typów i rodzajów ruchu na podstawowy układ komunikacyjny miasta nie sprzyja ani bezpieczeństwu, ani komfortowi obsługi komunikacyjnej.
7. Opisany powyżej układ komunikacyjny wykazuje oznaki lokalnego przeciążenia ruchem. W okresach szczytów komunikacyjnych tworzą się zatory wokół skrzyżowań z sygnalizacją świetlną powodowane głównie nałożeniem się ruchu tranzytowego na ruch lokalny. Nie sprzyja temu podział miasta na dwie części, które nie są dostatecznie skomunikowane. Połączenie komunikacyjne Pyskowic z Gliwicami jest ruchowo niewydolne. Istniejący układ

komunikacyjny zapewnia obsługę miasta na poziomie dostatecznym i nie stanowi czynnika sprzyjającego rozwojowi.

§48. SYSTEM KOMUNIKACJI ZBIOROWEJ

1. Na terenie Pyskowic znajduje się jedna stacja PKP, na której zatrzymują się pociągi Regio spółki POLREGIO sp. z o.o., zmierzające do Opola, Strzelec Opolskich i Gliwic. Brak jest bezpośrednich, lokalnych połączeń kolejowych z miastami GZM-u, bez konieczności przesiadki w Gliwicach. W Pyskowicach zatrzymują się ponadto pociągi Intercity (Gwarek Katowice – Słupsk, Heweliusz Gdynia Główna – Katowice, Kossak Kraków Główny – Wrocław Główny, Piast Kraków Główny – Gdynia Główna).
2. Komunikację autobusową na obszarze miasta i powiatu realizuje Zarząd Transportu Metropolitalnego (ZTM) oraz przewoźnicy prywatni, z których największym jest GTV Bus:
 - Przez Pyskowice przebiega 11 linii obsługiwanych przez 30 przystanków (numery: 20, 71, 152, 153, 184, 207, 208, 677, 707, 739, 791), które łączą miasto z Gliwicami, Bytomiem, Wielowsią, Tarnowskimi Górami, Toszkiem, Paczyną, Wieszową i Zbrostawicami,
 - GTV Bus prowadzi połączenia z sąsiednimi Gliwicami, Toszkiem i Rudzińcem.
3. Komunikacja autobusowa prowadzona przez ZTM nie zapewnia szybkich, bezpośrednich połączeń z wieloma miastami GZM, w tym Katowicami.

§49. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ

1. Na terenie Pyskowic dostarczaniem energii elektrycznej do odbiorców zajmuje się spółka TAURON Dystrybucja S. A. Oddział w Gliwicach. Zaopatrzenie w energię elektryczną odbiorców z terenu miasta odbywa się za pośrednictwem stacji: SE Pyskowice (PYS) 110/20 kV oraz SE Łabędy (LAB) 110/20 kV, zlokalizowanej na terenie Miasta Gliwice.
2. Przez teren miasta Pyskowice przebiegają linie energetyczne wysokich napięć 400 kV i 220 kV, będące własnością Polskich Sieci Elektroenergetycznych Operator S.A.:
 - dwutorowa linia 400 kV Wielopole - Joachimów, Wielopole - Rokitnica o długości 3 736 m,
 - jednotorowa linia 220 kV Blachownia- Łagisza o długości 1 267 m.
3. Wymienione linie stanowią infrastrukturę ponadlokalną i jako takie nie zasilają bezpośrednio terenu gminy Pyskowice.

§50. ZAOPATRZENIE W GAZ ZIEMNY

1. Operatorem oraz właścicielem infrastruktury gazowej niskiego, średniego oraz części sieci wysokiego ciśnienia na terenie Gminy Pyskowice jest Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o. – Oddział w Zabrze (PSG). Oddział w Zabrze (dawniej Górnośląska Spółka Gazownictwa sp. z o.o.) rozpoczął działalność 1 lipca 2013 roku. Przekształcenie spółki w oddział było rezultatem konsolidacji obszaru dystrybucji Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa

SA, w efekcie której sześć spółek gazownictwa zajmujących się dystrybucją gazu ziemnego w Polsce zostało połączonych w jedną spółkę ogólnopolską.

2. Sieci gazowe rozdzielcze średniego ciśnienia eksploatowane i zarządzane są przez Górnośląską Spółkę Gazowniczą w Zabrze oraz podległą jej Rozdzielnię Gazu. Część infrastruktury wysokiego ciśnienia należy do Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Oddział w Świerklanach. Na terenie Gminy znajduje się również SOK (stacja ochrony katodowej) GOK 36 Srocza Góra – Pyskowice, wybudowana w roku 1992.
3. Głównymi użytkownikami gazu ziemnego na terenie gminy są gospodarstwa domowe, drugim miejscem w zużyciu gazu jest obszar usług i handlu. Długość czynnej sieci gazowej wzrosła o 10 km w latach 2006-2015 i wynosi obecnie 68,34 km., wg danych GUS w roku 2015 w Pyskowicach z sieci gazowej korzystało 16 776 osób.

§51. ZAOPATRZENIE W CIEPŁO

1. Na obszarze Gminy Pyskowice istnieje scentralizowany system zaopatrzenia w energię ciepłą. Za dostawę ciepła w Gminie Pyskowice odpowiada IDEA 98 z siedzibą w Tarnowskich Górach. Na terenie Miasta istnieją jedynie lokalne źródła ciepła, zaopatrujące w ciepło zespoły budynków, pojedyncze budynki mieszkalne, usługowe i przemysłowe.
2. Źródłem ciepła dla systemu ciepłowniczego Gminy Pyskowice są jest kotłownia zlokalizowana przy ul. Poznańskiej 5. System ciepłowniczy Gminy to 3 węzły grupowe oraz 25 węzłów kompaktowych. Źródłem ciepła są 4 kotły o różnej mocy cieplnej. Łączna moc źródeł ciepła wynosi 15,25 MW. Kotłownia pracuje na potrzeby centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej. Energia cieplna jest rozprowadzana do odbiorców w postaci gorącej wody poprzez sieć ciepłowniczą wysoko i niskotemperaturową. Parametry sieci wysokotemperaturowej to 130/70 o C , a niskotemperaturowej 90/70 o C.
3. Całkowita długość sieci ciepłowniczej to 9 857 mb w przedziale średnic od DN300 do DN32 dla sieci w systemie rur preizolowanych o wysokim parametrze oraz w przedziale średnic od DN50 do DN250 w technologii tradycyjnej ułożonej w kanałach nieprzechodnych o niskim parametrze.
4. Na terenie gminy istnieją lokalne kotłownie, usytuowanych głównie w budynkach użyteczności publicznej, zakładach przemysłowych – łącznie 55 obiektów.

§52. ZAOPATRZENIE W WODĘ I SIĘĆ WODOCIĄGOWA

1. Na terenie Pyskowic zlokalizowana jest jeden z obiektów ujęcia wody Zawada, przy ulicy Piaskowej 4 (w eksploatacji GPW Katowice), obejmujące studnie głębinowe z ustanowioną strefą ochrony bezpośredniej w decyzji nr RL.6320.10.2013 z dnia 15.03.2013 r. Woda ujmowana jest ze studni głębinowych „Pyskowice” i „Pyskowice A”, zlokalizowanych w południowej części gminy przy ul. Piaskowej. Tłoczona jest ona do zbiornika wody czystej o pojemności 200 m³. W zbiorniku tym woda jest poddawana dezynfekcji, a następnie podawana za pomocą rurociągu (600 mm) do zbiorników na terenie Zakładu Produkcji Wody „Zawada” w Karchowicach. Następnie przekazywana jest rurociągiem (400 mm) do Zakładów Mechanicznych Bumar-Łabędy” w Gliwicach, skąd dystrybuje się ją rurociągami do Pyskowic i dzielnicy Dzierżno. Około 40-50% produkcji wody ze studni zlokalizowanych w Pyskowicach przeznaczonych jest na zaopatrzenie gminy Pyskowice, Dzierżna oraz

Zakładów „Bumar-Łabędy”. Pozostała za ilość tłoczona jest do zbiorników w Karchowicach. Pyskowice zaopatrywane są w wodę poprzez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Gliwicach. Zadaniem jego jest zaopatrzenie zbiorowe w wodę i odprowadzanie ścieków dla mieszkańców, podmiotów gospodarczych i instytucji.

§53. SIEĆ KANALIZACYJNA I GOSPODARKA ŚCIEKOWA

2. Wykonawcą usług w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków jest Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Gliwicach. Aktualnie w obszarze gminy nie ma oczyszczalni ścieków. Ścieki kierowane są przez przepompownię, zlokalizowaną przy ul. Mickiewicza do Centralnej Oczyszczalni Ścieków w Gliwicach.
3. Wg danych GUS za rok 2015 wszystkie budynki mieszkalne przyłączone były do sieci wodociągowej, natomiast do sieci kanalizacyjnej – jedynie 47,1% budynków mieszkalnych. Od roku 2006 długość sieci kanalizacyjnej wzrosła o 10,6 km i wynosiła na koniec roku 2016 – 39,9 km.

§54. GOSPODARKA ODPADAMI

1. Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu nieruchomości zamieszkałych jest ustawowym obowiązkiem gmin nałożonym *ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*.
2. Odbiorem odpadów komunalnych z terenu Pyskowic zajmuje się firma Tonsmeier Południe Sp. z o.o. z siedzibą w Pyskowicach. Zebrane odpady przekazywane są na instalacje zlokalizowane poza terenem gminy.
3. Odpady komunalne na terenie miasta powstają głównie w gospodarstwach domowych, przedsiębiorstwach handlowych oraz obiektach użyteczności publicznej. Selektywne zbieranie odpadów odbywa się poprzez ich segregację z podziałem na szkło, plastik, metal, papier, odpady wielomateriałowe i odpady biodegradowalne. Ponadto zbierane są także odpady wielkogabarytowe w wyznaczonych terminach. Na terenie miasta funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) przy ul. Zaolszany 3.
4. Ilość odpadów komunalnych wytworzonych na terenie Pyskowic w 2018 r. to 5716,045 Mg, z czego 867,4 Mg przekazanych zostało do składowania. Ilości odpadów komunalnych odebranych w terenów miasta w 2018 r. są następujące:
 - opakowania z papieru i tektury: 307,222 ton,
 - opakowania ze szkła: 176,68 ton,
 - opakowania z tworzyw sztucznych: 271,320 ton,
 - zmieszane odpady opakowaniowe: 52,300 ton,
 - odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów: 270,330 ton,
 - zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia: 37,690 ton,
 - przeterminowane leki: 1,050 ton,
 - wielkogabarytowe: 398,880 ton,
 - biodegradowalne: 647,730 ton,
 - niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne: 4525,09 ton.

W roku 2018 osiągnięto poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła na poziomie 36,81%.

5. Na terenie miasta istnieją następujące nieczynne już składowiska odpadów:
- zrekultywowane składowisko odpadów komunalnych przy ul. Piaskowej, eksploatowane w latach 1988-1995,
 - poddawane rekultywacji składowisko odpadów komunalnych przy ul. Wrzosowej,
 - składowisko – hałda hutnicza „Czerwionka”, na którym składowane są odpady pohutnicze Huty Łabędy i ZM „Bumar Łabędy”.

ROZDZIAŁ XVI

ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

§55. ZADANIA PUBLICZNE O ZNACZENIU PONADLOKALNYM WYNIKAJĄCE Z PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ przyjętego uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/26/2/2016 z dnia 29 sierpnia 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. Z dnia 13.09.2016r., poz.4619) ujęto cele i zasady, w zasięgu których znajduje się miasto Pyskowice:

Cele i kierunki polityki przestrzennej:

- Cel 1 Nowoczesna gospodarka – Promocja gospodarczego wzrostu i innowacji (kierunek 1.3),
- Cel 2 Szanse rozwojowe mieszkańców – Zapewnienie mieszkańcom dostępu do usług publicznych (kierunek 2.1, 2.3),
- Cel 3 Przestrzeń – Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego i kulturowego (kierunek 3.1, 3.2),
- Cel 4 Relacje z otoczeniem – Infrastrukturalne powiązania regionu.

Inwestycje o znaczeniu ponadlokalnym w zakresie ww. celów:

1. Cel 2: Modernizacja linii kolejowych Przebudowa, odbudowa i remont linii kolejowych łączących miasta aglomeracji, miasta powiatowe oraz ważne węzły kolejowe: Gliwice – (Kędzierzyn-Koźle); Gliwice – (Strzelce Opolskie);
2. Cel 1, 2, 3, 4: Budowa sieci dróg/ tras rowerowych Budowa spójnej sieci dróg/tras rowerowych o zasięgu ponadlokalnym wg jednolitych standardów
3. Cel 4: Modernizacja Kanału Gliwickiego.

ROZDZIAŁ XVII
WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

§56. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ

1. Szczególnie ważne dla obszaru gminy Pyskowice jest zagadnienie zagrożenia powodziowego stwarzanego przez Dramę. W granicach Pyskowic obszary szczególnego zagrożenia powodzią obejmują, określone na podstawie map zagrożenia powodzią (MZP) w zlewni Kłodnicy, dla rzeki Drama, podanych do publicznej wiadomości 22.10.2020 r. zgodnie z art. 171 ust.5 ustawy Prawo wodne (t.j. Dz.U. 2021 poz. 624):
 - obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
 - obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%.Na obszarze Pyskowic występują również obszary, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%.
2. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią ciągną się wzdłuż całej doliny Dramy położonej w granicach miasta i w zależności od ukształtowania terenu danej części doliny mają różną szerokość zasięgu. Zasięg prawdopodobnych zalewów wskazuje na gwałtowny spływ wody ze zlewni dopływami Dramy, co wynika w znacznej mierze z ich dużych spadków. Z kolei dno doliny Dramy cechuje się znacznie mniejszym spadkiem i znajdują się w nim liczne przewężenia, które tamują odpływ wody. Z dotychczasowych obserwacji zalewów powodziowych wynika, iż wylewy Dramy na obszarze Pyskowic powodowane są przez falę powodziową, która powstaje w górnej części zlewni na wschód od miasta. Zalaniu ulega wówczas szerokie dno doliny ograniczone od północy drogą DK94 a od południa krawędzią wysoczyzny. Obszar szczególnego zagrożenia powodzią obejmuje również Kanał Gliwicki oraz rejon zbiornika Dzierżno Duże.

ROZDZIAŁ II WNIOSKI I WYTYCZNE

§1. UWARUNKOWANIA ROZWOJU

1. Uwarunkowania rozwoju zostały zdiagnozowane na podstawie:
 - stanu ładu przestrzennego: analizy dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu,
 - stanu środowiska, przyrody i dziedzictwa kulturowego,
 - warunków i jakości życia mieszkańcóworaz
 - potrzeb i możliwości rozwoju miasta,z uwzględnieniem uwarunkowań wynikających z przepisów odrębnych, a także Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ przyjętego uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/26/2/2016 z dnia 29 sierpnia 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. Z dnia 13.09.2016r., poz.4619) oraz ze Strategii Rozwoju Miasta Pyskowice do roku 2030 (Uchwała Nr XI/107/2019 Rady Miejskiej w Pyskowicach dnia 29 sierpnia 2019 r.).
2. Analiza powyższych materiałów potwierdziła, iż priorytetem rozwoju Pyskowic jest przyjęcie polityki przestrzennej wspierającej takie starania, których celem jest i będzie utrzymanie tendencji wzrostu gospodarczego przy jednoczesnym wyhamowywaniu niekorzystnych zjawisk wynikających z procesów demograficznych (wprawdzie przewidywana prognoza demograficzna dla Pyskowic przewiduje do 2030 roku zmniejszenie liczby ludności o 1 023 mieszkańców, do 17 432 osób, co stanowi spadek w stosunku do stanu ludności z 2020 roku o 5,54%, to obserwowany jest równomierny napływ mieszkańców na pobyt stały i związany z tym rozwój mieszkalnictwa).
3. Polityka przestrzenna została sformułowana w najważniejszych, uwzględniających zapisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, założeniach:
 - 1) społeczno-demograficznych, wskazujących jako priorytet wykreowanie wysokiej jakości życia w mieście, realizowanej poprzez podniesienie walorów przestrzennych, technicznych i socjalnych istniejących zasobów zabudowy mieszkaniowej i usługowej, szczególnie osiedli zabudowy blokowej, zabudowy związanej z nowymi miejscami pracy oraz maksymalnym wykorzystaniem walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego, a także wspieranie i aktywizowanie społeczności miejskiej w zakresie kształtowania silnych więzi sąsiedzkich, kulturowych oraz silnych związków z miejscem zamieszkania i tradycją osadnictwa miasta;
 - 2) wzmocnienie istniejących ośrodków usługowych i produkcyjnych, i utrzymanie ich na pozycji podstawowego miejsca pracy dla możliwie największej grupy mieszkańców miasta – wsparcie na płaszczyźnie pozaplanistycznej,
 - 3) wyznaczenia nowych terenów produkcyjnych i usługowych, przy założeniu, że sektor ten stanie się istotnym rynkiem miejsc pracy w skali miasta (przy czym preferowanymi formami powinny być parki technologiczne, obszary przedsiębiorczości i aktywności gospodarczej, integrujące funkcje produkcyjne, logistyczne i usługowe wysokich technologii), i w związku z tym przyjęcie polityki przestrzennego i funkcjonalnego powiązania tych terenów z konkretnymi obszarami zabudowy mieszkaniowej, grupowania funkcji usługowych oraz powiązania ich z obszarem przestrzeni publicznych;
 - 4) kształtowania docelowego modelu struktury osadniczej miasta poprzez utrzymanie modelu rozwoju dośrodkowego, do którego należy dostosować związane z polityką zrównoważonych przestrzennych przekształceń, polityki: demograficzną, społeczną, komunikacyjną,

- infrastrukturalną, rynku usług oraz rynku pracy, spójnych z polityką ochrony wartości środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- 5) komunikacji, wskazujący, iż docelowy układ komunikacyjny w sposób czytelny musi uwzględniać role i funkcje poszczególnych dróg i ulic, jaką będą pełnić w założonym modelu układu komunikacyjnego miasta, spójnego z modelem dośrodkowym struktury osadniczej,
 - 6) wyznaczenia terenów mieszkaniowych z uwzględnieniem, iż:
 - z uwagi na niekorzystne prognozy demograficzne, w odniesieniu do istniejących terenów mieszkaniowych, zostaną zwaloryzowane ich zasoby, co powinno pozwolić na określenie, które z nich i w jakiej formie będą poddane procesom rehabilitacyjnym, a które zasadniczym przekształceniom przestrzennym i parametrycznym,
 - zabudowa mieszkaniowa (poza terenami zabudowy jednorodzinnej), powinna tworzyć strukturę wielofunkcyjną, zintegrowaną z nieuciążliwymi usługami i produkcją, z łatwo dostępnymi miejscami rekreacji i wypoczynku oraz z ogólnodostępnym obszarem przestrzeni publicznych, tworząc tak zwane „*gęste miasto*”; stopień integracji różnych przeznaczeń nie może jednak doprowadzić do niekorzystnego wpływu przeznaczeń usługowych i produkcyjnych na tereny mieszkaniowe podlegające ochronie,
 - 7) zagospodarowania terenów poprodukcyjnych i przemysłowych, tzw. *brownfields*, stanowiących przestrzenny potencjał dla polityki inwestycyjnej oraz preferencji utrzymania obszarów środowiska przyrodniczego,
 - 8) ochrony środowiska przyrodniczego, która powinna potwierdzić iż:
 - identyfikacja obszarów zieleni w skali całego miasta pozwoli na wskazanie ich roli w poprawie jakości i warunków życia w mieście poprzez utworzenie ciągłego systemu obszarów niezabudowanych o dobrej dostępności z każdego zurbanizowanego rejonu miasta i powiązaniu ich z obszarem przestrzeni publicznych oraz powiązaniem ich z terenami rekreacyjnymi w Pyskowicach i gminach sąsiednich,
 - utrzymania wszystkich obszarów zieleni znajdujących się w obszarze miasta,
 - dla obszarów zadrzewionych zaproponowanie przeznaczenia – rekreacyjno-sportowego lub innego podporządkowanego utrzymaniu zieleni i wykreowaniu przestrzeni publicznych,
 - 9) ochrony środowiska kulturowego, wskazujących konieczność wypracowania wytycznych ochrony zabytków oraz dóbr kultury współczesnej uwzględniającej ich historyczny rodowód i możliwości zagospodarowania,
 - 10) rozwoju infrastruktury technicznej w powiązaniu rozwoju zabudowy z możliwościami obsługi obszarów zabudowy oraz wyrównanie dysproporcji w ilości i jakości obsługi w poszczególnych rejonach miasta.

§2. WYTYCZNE WYNIKAJĄCE Z UWARUNKOWAŃ ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Najważniejsze wytyczne wynikające z uwarunkowań to:

1. W zakresie kształtowania struktury urbanistycznej i przeznaczenia terenów pod zabudowę:
 - 1) Struktura osadnicza stanu istniejącego, tworzona jest na podstawie występujących w stanie istniejącym podziałów, odwzorowujących:
 - a) strukturę urbanistyczną - którą tworzą obszary rozgraniczane drogami układu podstawowego i uzupełniającego,

- b) strukturę przestrzenno-funkcjonalną - którą tworzą obszary wyodrębniane przede wszystkim wg kryteriów przestrzennych i funkcjonalnych, dla których w studium możliwe jest określenie wspólnego przeznaczenia dominującego, a także zbieżnych sposobów ich zagospodarowania i użytkowania.
- 2) Wyznaczenie kierunków zmian w przeznaczeniu terenów uwzględnia:
 - a) identyfikację przeznaczenia i zagospodarowania terenów na podstawie stanu zaplanowanego - obowiązujących planów miejscowych,
 - b) identyfikację przeznaczeń, zagospodarowania i uzbrojenia terenów na podstawie stanu istniejącego,
 - c) identyfikację przeznaczeń i zagospodarowania na podstawie analizy aktualnego stanu ewidencyjnego użytków gruntowych,
 - d) wyznaczenie docelowego zasięgu terenów zabudowanych i niezabudowanych (stanowiące podstawę do wyznaczenia w skali całego miasta dwu podstawowych kategorii obszarów: obszaru zurbanizowanego i obszaru niezurbanizowanego),
 - e) wyznaczenie obszaru objętego zasięgiem sieci i obiektów infrastruktury technicznej (stanowiące jedno z kryteriów decydujących o zasięgu, wyznaczanych w studium, terenów zurbanizowanych i zabudowanych).
- 3) Analiza stanu urbanizacji potwierdziła, iż w studium należy:
 - a) ograniczyć dalszą urbanizację w obszarze niezurbanizowanym, ograniczyć tendencję tzw. *rozpływania się* miasta, zagospodarowywania terenów otwartych oraz takich, na których nie została zaplanowana infrastruktura techniczna i układ drogowy,
 - b) zintegrować przestrzennie obszar zurbanizowany,
 - c) dążyć do tzw. *suburbanizacji wewnętrznej*, czyli wykorzystania istniejącego potencjału obszarów zurbanizowanych, przekształcania istniejącej zabudowy i zagospodarowania – podnoszenie standardu mieszkań i uzupełniania funkcjami usługowymi,
 - d) wyznaczyć obszary nie wskazane do zabudowy ze względów ochrony środowiska i krajobrazu oraz ze względu na zagrożenia wynikające z przepisów odrębnych celem wskazania terenów chronionych przed zainwestowaniem i zabudową – obszaru niezurbanizowanego.
- 2. W zakresie kształtowania systemu komunikacji:
 - 1) Analiza systemu komunikacji wykazała:
 - a) istniejący układ zapewnia skomunikowanie miasta z układem regionalnym i krajowym, ale jest niedostateczne w zakresie układu obwodnicowego,
 - b) elementami ograniczającymi przepustowość dróg są przebiegi dróg krajowych i wojewódzkich, co powoduje krzyżowanie się ruchu miejskiego z ruchem tranzytowym i ciężarowym (efektem jest ograniczenie możliwości płynnego poruszania się ruchu miejskiego w obszarze miasta).
 - 2) Wytyczne dla systemu komunikacji drogowej:
 - a) uzupełnienie układu drogowego o nowe elementy – połączenia dróg krajowych i wojewódzkich,
 - b) określenie kierunków i możliwości rozwoju układu komunikacyjnego w celu:
 - wyodrębnienia obszarów o dominacji ruchu uspokojonego,
 - stworzenia systemu parkingowego.
 - 3) Wytyczne dla systemu komunikacji kolejowej:

- a) wskazuje się konieczność uwzględnienia w komunikacji zbiorowej przewoźnika kolejowego gwarantującego połączenia regionalne – odtworzenie połączenia kolejowego do stacji Pyskowice Miasto,
 - b) wskazuje się konieczność uporządkowania własnościowego i funkcjonalnego terenów nieużytkowanych kolejowych i pokolejowych – w pierwszej kolejności wykorzystania ich na potrzeby komunikacji (w tym pieszej i rowerowej), a także użytkowej (usługowej),
- 4) Wytyczne dla systemu komunikacji pieszej i rowerowej:
- a) konieczność określenia kierunków i możliwości rozwoju systemu komunikacji rowerowej w skali całego miasta:
 - układów ścieżek rowerowych niezależnych od komunikacji drogowej,
 - zapewniającej połączenie pomiędzy częściami Pyskowic, na relacjach dom – praca/szkoła oraz na relacjach dom – miejsca rekreacji i wypoczynku,
 - b) konieczność określenia kierunków i możliwości rozwoju systemu komunikacji pieszej w skali miasta z uwzględnieniem połączeń z przestrzeniami publicznymi i przestrzeniami zieleni.
- 3. W zakresie infrastruktury:**
- 1) Istniejące sieci infrastruktury wraz z elementami sieci wskazanymi w dokumentach rozwoju poszczególnych dysponentów i zarządców zapewniają pokrycie zapotrzebowania na dostarczenie mediów oraz odbiór ścieków i odpadów dla aktualnych odbiorców.
 - 2) W przypadku wyznaczenia nowych obszarów przeznaczonych pod zabudowę wskazana jest analiza zasadności w oparciu o możliwości rozbudowy poszczególnych systemów przez dysponentów sieci. Wyłącznie równomierne możliwości rozwoju infrastruktury technicznej gwarantują właściwy poziom obsługi użytkowników, a tym samym osiągnięcie pożądaných standardów.
 - 3) Należy zintensyfikować działania wspomagających realizację alternatywnych formy pozyskania ciepła i energii elektrycznej w dostosowaniu do polityki proekologicznej.
- 4. W zakresie wartości przyrodniczych i ochrony środowiska:**
- 1) Wskazuje się utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania przede wszystkim zwartych kompleksów rolnych, rozciągających się w północno-wschodniej oraz w południowo-zachodniej (w rejonie zbiornika Dzierżno Małe) części miasta.
 - 2) Proponuje się zachowanie istniejącego zagospodarowania terenów rolnych i włączenie ich do systemu przyrodniczego miasta oraz ograniczenie możliwości realizacji nowej zabudowy.
 - 3) Z uwagi na ochronę środowiska i przyrody uwzględnienia wymagają:
 - a) obiekty chronione w myśl przepisów ustawy o ochronie przyrody,
 - b) obszary zadrzewione, pełniące funkcję enklaw zieleni wysokiej, szczególnie w obszarze zurbanizowanym,
 - d) obszary użytków rolnych ze względu na wartości przyrodnicze i pełnione role powiązań ekologicznych.
 - 4) Zgodnie z wymogami przepisów odrębnych w studium należy uwzględnić:
 - a) obszary szczególnego zagrożenia powodzią powinny być ujęte w ustaleniach studium – w studium uwzględnia się je w oparciu o zasięg obszaru, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat.
 - b) obszary osuwania się mas ziemnych – na terenie Pyskowic zidentyfikowano osuwiska aktywne okresowo i tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi.

- c) ustalenia dotyczące problematyki górniczej i geologicznej powinny znaleźć swoje odzwierciedlenie w zapisach studium – na terenie Pyskowic nie zidentyfikowano złóż kopalin, nie obowiązują również koncesje na wydobycie złóż na podstawie których wyznaczone by zostały tereny górnicze i obszary górnicze.
5. W zakresie wartości kulturowych oraz ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków:
- a) na obszarze Pyskowic znajdują się obiekty i obszary zabytkowe wpisane do rejestru zabytków, które podlegają ochronie w myśl przepisów odrębnych,
 - b) wskazuje się do objęcia ochroną obiekty ujęte w Programie Ochrony Zabytków,
 - c) wskazuje się uwzględnienie ochrony obiektów zabytkowych i obszarów o wartościach kulturowych oraz wyznaczonych stref ochrony zabytków ustalonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
 - d) wskazuje się uwzględnienie zabytków archeologicznych, zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz na zasadach określonych w studium.
6. W zakresie sytuacji gospodarczej, rozwoju i przekształceń miasta:
- 1) Celem strategicznym Pyskowic powinien być rozwój rozumiany jako przekształcenie i reurbanizacja miasta w oparciu o istniejące możliwości przestrzenne i społeczne.
 - 2) Realizacja wskazanego celu i wynikających z niego kierunków działań pozwoli na:
 - uzyskanie nowego oblicza miasta – przyjaznego w wymiarze społecznym oraz nowoczesnego w wymiarze gospodarczym i infrastrukturalnym,
 - pozyskanie nowych podmiotów gospodarczych gwarantujących zatrudnienie mieszkańców,
 - wyhamowanie negatywnych zjawisk demograficznych.
 - 3) Do negatywnych aspektów aktualnej sytuacji gospodarczej Pyskowic, mających wpływ na jakość życia należą:
 - spadek liczby ludności, mający podłoże między innymi w migracji ludności aktywnej zawodowo,
 - brak dynamicznie rozwijających się małych i średnich przedsiębiorstw w nowoczesnych sektorach,
 - brak znaczącego potencjału gospodarczego prywatnych firm.
 - 5) Do aspektów mających wpływ na poziom życia mieszkańców, które powinny być realizowane należy zaliczyć:
 - realizację przestrzeni publicznej odpowiadającej aktualnym potrzebom mieszkańców – w tym dedykowanej poszczególnym grupom wiekowym,
 - podniesienie jakości usług publicznych związanych ze spędzaniem czasu wolnego – wyznaczenie nowych obszarów rekreacyjnych,
 - zmiany w standardzie zamieszkania, szczególnie na terenach osiedli mieszkaniowych.